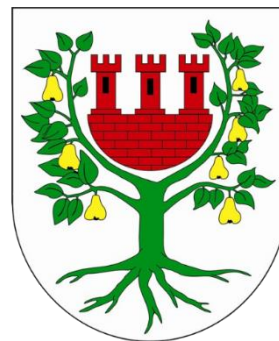

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIĘDZYCHÓD NA LATA 2023-2030 Projekt

Opracowanie:

Urząd Miasta i Gminy w Międzychodzie
we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz
Krajowym Instytutem Jakości.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

Strategię Rozwoju Gminy Międzychód na lata
2023-2030 opracowano w oparciu o materiały
źródłowe Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie
oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata
2023-2030 zawiera dane według stanu na 31
grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY MIĘDZYZHÓD.....	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	9
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	11
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	13
4.1. <i>Ocena sytuacji Gminy</i>	13
4.2. <i>Pożądane priorytety rozwojowe</i>	15
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	17
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY MIĘDZYZHÓD.....	20
1. Misja i wizja	21
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	23
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Międzychód oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	35
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	39
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	48
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	51
ZAŁĄCZNIKI.....	54
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Międzychód.....	55
Załącznik 2: Wzór ankiety	118
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	123

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Międzychód, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 oraz Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2015-2023. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Prace nad Strategią rozpoczęto w sierpniu 2022 roku – Burmistrz Międzychodu podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr LVIII/526/2022 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 27 września 2022 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030, w tym tryb konsultacji.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkań z Zespołem Strategicznym oraz mieszkańcami i interesariuszami Gminy, przeprowadzonych w formie warsztatów (warsztat diagnostyczny i strategiczny) oraz badania ankietowego przeprowadzonego w formie kwestionariusza online. Warsztaty z Zespołem Strategicznym przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Podczas warsztatów diagnostycznych uczestnicy dyskutowali na temat sytuacji Gminy w obszarach: edukacji, ochrony środowiska, społeczności, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji i bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, dzieci, seniorów, przedsiębiorców, rolników, inwestorów, turystów, nauczycieli, pracowników Urzędu, itp.). Podczas pracy w grupach zdefiniowano obszary problemowe, wskazano mocne i słabe strony Gminy oraz szanse na jej rozwój, a także

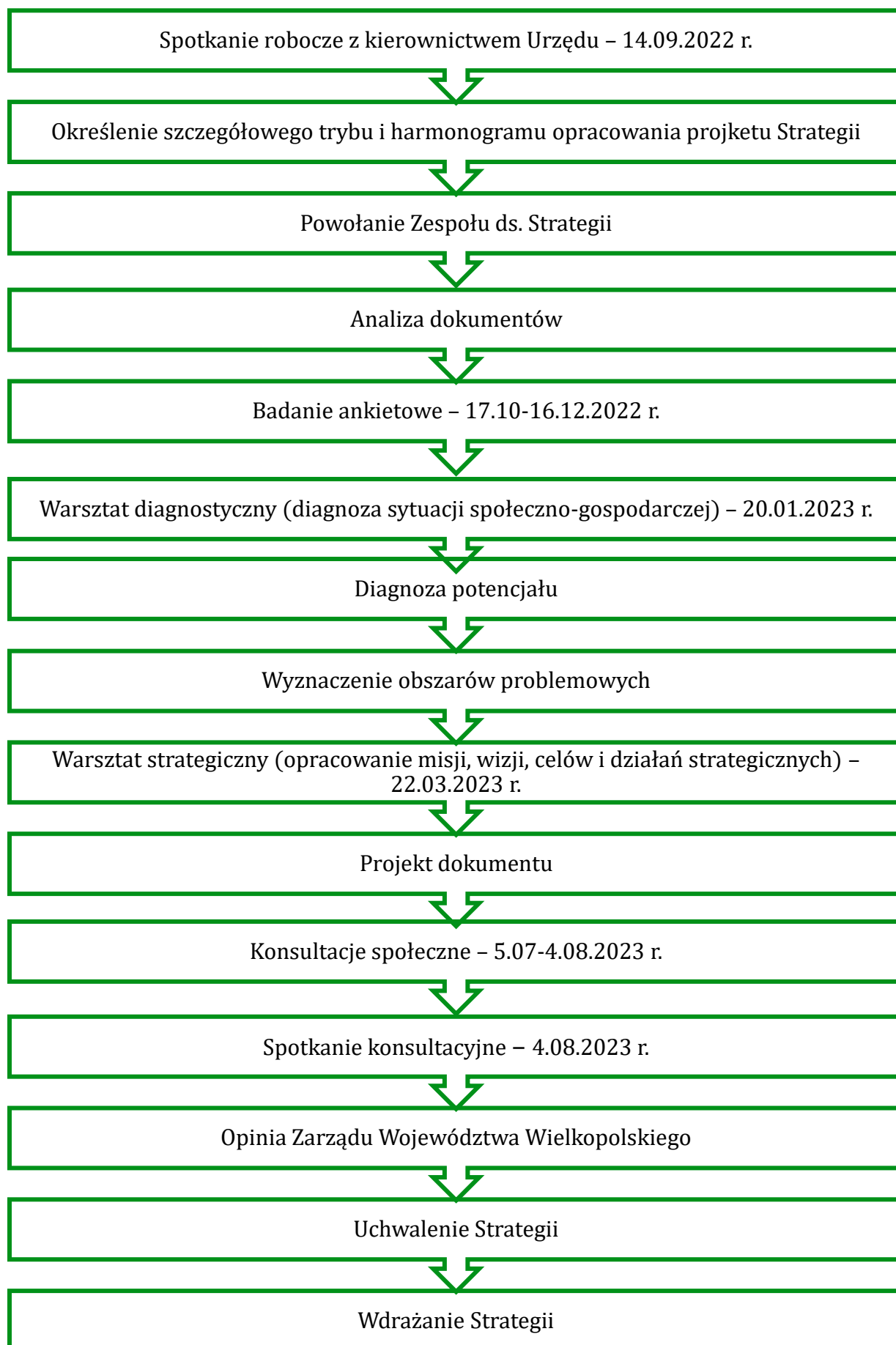
zagrożenia, które mogą osłabić oddziaływanie silnych stron i uniemożliwić wykorzystanie szans. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, nad którymi pracowano podczas drugich warsztatów – strategicznych. Ze zdiagnozowanych obszarów problemowych wynikają cele strategiczne, które podzielone są na cele operacyjne. Dla celów strategicznych wyznaczone zostały zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Ponadto w trakcie tego spotkania wypracowano misję oraz wizję Gminy Międzychód.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- Dominika Gałęcka, Starsza Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – koordynatorka projektu,
- Irma Kuznetsova, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – kierownik zespołu,
- Iwona Nowacka, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – recenzent dokumentu,
- Maciej Łodyga, Młodszy Specjalista ds. Strategii i rozwoju lokalnego – przygotowanie diagnozy.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Na kolejnej stronie przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY MIĘDZYCHÓD

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Międzychód położona jest w zachodniej części województwa wielkopolskiego. Jest to gmina miejsko-wiejska stanowiąca siedzibę powiatu międzychodzkiego – przy czym miasto Międzychód jest centrum administracyjnym, usługowym, oświatowym i kulturowym. Gmina wyróżnia się wysokim poziomem lesistości – lasy pokrywają ponad 50% jej powierzchni. Użytki rolne stanowią ok. 30% w strukturze zagospodarowywania terenu. W efekcie obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, stanowiącymi istotną rolę w atrakcyjności turystycznej i osadniczej Gminy.

Główne ciągi komunikacyjne stanowią 2 drogi przecinające się w centralnej części Gminy – droga krajowa nr 24 przecinająca Gminę na osi wschód-zachód oraz droga wojewódzka nr 160 biegnąca na osi północ-południe (ponadto przez teren Gminy przebiegają również DW nr 182, 195, 198, 199). Obszar ten charakteryzuje się ograniczoną dostępnością komunikacyjną ze względu na oddalenie od innych większych miast (np. Zielona Góra, Gorzów Wielkopolski, Poznań), gdzie dojazd zajmuje ok. 1-1,5 godziny. Ponadto w Gminie zlokalizowany jest nieczynny dworzec kolejowy. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu, Gmina uczestniczyła w staraniach o reaktywację linii kolejowych nr 368 Międzychód – Szamotuły (kierunek do Poznania) oraz linii 363 Międzychód – Skwierzyna (kierunek do Gorzowa Wielkopolskiego). Reaktywacja linii znacząco poprawiłaby dostępność komunikacyjną Gminy, ułatwiając podróż z i do Gminy zarówno mieszkańcom, jak i potencjalnym turystom. Publiczny transport zbiorowy autobusowy w Gminie nie jest organizowany, a przewozy realizowane są jedynie przez prywatnych przewoźników, w związku z czym niektóre miejscowości są wykluczone komunikacyjne. Niestety, organizacja gminnego transportu przez Gminę Międzychód byłaby nieuzasadniona ekonomicznie.

W aspekcie dostępności przestrzennej dostrzega się barierę w postaci rzeki Warty, przecinającej Gminę w centralnej części na osi wschód-zachód, która utrudnia swobodnie przemieszczanie się między północą a południem Gminy. Ograniczenie stanowią również liczne formy ochrony przyrody (pokrywające 76% powierzchni Gminy), które mimo, iż są potencjałem do rozwoju turystycznego to hamują rozwój inwestycyjny. Należy jednak zauważyć, iż mimo że na obszarze Gminy rozwinęła się funkcja turystyczna, a jej kontynuacja jest wskazana, to nieopodal znajdują się inne atrakcyjne tereny (m.in. w Gminie Sieraków), które stanowią konkurencję dla Gminy Międzychód.

Gmina charakteryzuje się częściowym objęciem jej powierzchni miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co ma wpływ na ład przestrzenny, racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz umożliwia lokowanie inwestycji.

Międzychód słynie z dobrych warunków do wypoczynku (ze względu na występujące liczne lasy, jeziora, rzeki), jednak nie jest to związane jedynie z uwarunkowaniami przyrodniczymi. W obszarze Gminy znajduje się również wiele cennych historycznie obiektów, a sam Międzychód wyróżnia się historycznym układem przestrzennym. Składa się to na powstanie kilku szlaków turystycznych, rowerowych i ścieżek edukacyjnych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

W związku z tym, iż Gmina Międzychód stanowi główny ośrodek powiatu, dominuje również na tle innych gmin pod względem rozwoju gospodarczego – przedsiębiorstwa funkcjonujące na terenie Gminy stanowią ok. 56% wszystkich firm zlokalizowanych na terenie powiatu. Mimo to większe miasta (w szczególności Poznań) stanowią ośrodek konkurencyjny pod względem atrakcyjności miejsc pracy i możliwości znalezienia satysfakcjonującego zatrudnienia.

Oprócz wspomnianych wyżej dróg wojewódzkich i drogi krajowej, sieć dróg na terenie Gminy stanowią również drogi powiatowe i gminne. Dostrzega się potrzebę rozbudowy sieci drogowej pomiędzy niektórymi miejscowościami oraz budowę i rozbudowę ciągów pieszo-rowerowych wraz z oświetleniem.

Gmina posiada rozwiniętą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, dzięki której ponad 92% mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej, a ok. 74% do sieci kanalizacyjnej. Mimo to konieczne jest przeprowadzenie działań, takich jak modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej (w tym przebudowa SUW w Międzychodzie i w Radgoszczy, budowa sieci wodociągowej na Osiedlu Gorzycko, budowa instalacji OZE na potrzeby stacji uzdatniania wody w Głazewie) oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnej (w tym na Osiedlu Gorzycko oraz na terenie Bielska). Dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dotacji proekologicznych na budowę przydomowych, biologicznych oczyszczalni ścieków i na budowę przyłączy kanalizacji sanitarnej.

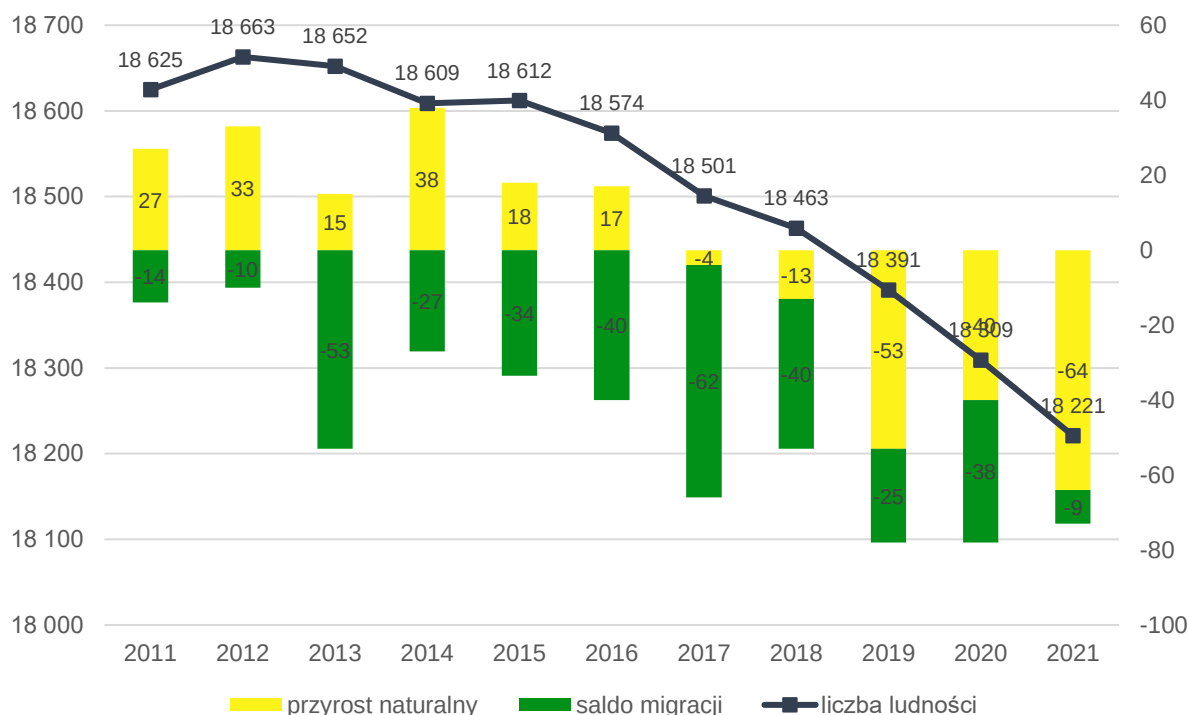
Gmina charakteryzuje się również wysoką dostępnością sieci gazowej – w 2021 roku korzystało z niej ponad 60% mieszkańców. Ponadto nie dostrzega się problemów z dostępem do Internetu – oprócz radiowego, w wielu miejscowościach dostępny jest także Internet szerokopasmowy. Ograniczenia występują jedynie we wsiach o rozproszonej zabudowie położonych na terenie Puszczy Noteckiej.

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz zwiększenia efektywności energetycznej planuje się rozwój odnawialnych źródeł energii oraz działania termomodernizacyjne. W oparciu o tereny wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizowane będą elektrownie wiatrowe. Ponadto planowany jest montaż paneli fotowoltaicznych na budynkach, farm fotowoltaicznych oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Najważniejszym potencjałem rozwojowym jednostki samorządu terytorialnego są jej mieszkańcy – ich obecność, aktywność społeczna i zawodowa, zaangażowanie w rozwój Gminy. Według danych GUS z 2021 roku Gminę Międzychód zamieszkiwało 18 221 osób. Niestety obserwuje się systematyczny spadek liczby mieszkańców na przestrzeni kilku lat. Jest to spowodowane między innymi odpływem mieszkańców do większych miast, których atrakcyjność przyciąga nie tylko ze względu na lepsze warunki zatrudnienia, ale także większą dostępność szkół (w tym uczelni wyższych) oraz innych usług (zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, itp.).

Pogłębiając analizę sytuacji demograficznej zaobserwować można negatywne trendy w zmieniającej się strukturze społeczeństwa. Zarówno saldo migracji, jak i przyrost naturalny utrzymują się na poziomie ujemnym. Oznacza to, że większa liczba osób wyprowadza się z terenu Gminy niż wprowadza do niej oraz iż liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Ponadto zmniejsza się liczba osób w wieku 25-34 lata, które stanowią główną siłę napędową rozwoju gospodarczego. Rośnie z kolei wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego (czyli liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym) przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Utrzymywanie się wspomnianych trendów będzie wiązało się z koniecznością rozwoju usług skierowanych dla seniorów, a zmniejszeniem się zapotrzebowania na usługi dla dzieci i młodzieży. Konsekwencją może być również brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz spodziewany spadek dochodów Gminy z tytułu udziału w PIT.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Międzychód w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W odpowiedzi na rosnącą liczbę osób starszych na terenie Gminy funkcjonują Kluby Seniora oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku, gdzie seniorzy spotykają się, integrują,

zdobывают nowe umiejętności, a także mają możliwość brania udziału w zajęciach i imprezach. Ponadto w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej działa Klub Integracji Społecznej, którego celem jest wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia. Z kolei wsparciem dla dzieci są 4 świetlice środowiskowe oraz Świetlica Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Iskierka”. Z budżetu Gminy udzielane są również dotacje dla Klubu Amazonek w Międzychodzie oraz Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami „Homini”, których działalność skierowana jest odpowiednio do kobiet oraz osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Podsumowując, na terenie Gminy Międzychód świadczone są usługi dla różnych grup społecznych charakteryzujących się odrębnymi potrzebami.

W Gminie Międzychód zapewniana jest opieka nad dziećmi dla lat 3. Funkcjonuje żłobek publiczny oraz 2 żłobki niepubliczne. Mieszkańcy Gminy widzą potrzebę w zwiększeniu dostępności opieki żłobkowej. Z kolei opiekę przedszkolną zapewnia 7 przedszkoli publicznych i 2 niepubliczne. Upowszechnienie opieki przedszkolnej wynosi 100%, co oznacza, iż dla każdego dziecka, którego rodzice wykazali chęć zgłoszenia do przedszkola było dostępne miejsce. Świadczy to o wystarczającej liczbie miejsc przedszkolnych w Gminie oraz o odpowiednim dostosowaniu aktualnej oferty przedszkolnej do potrzeb mieszkańców.

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają 4 szkoły (2 szkoły podstawowe oraz 2 zespoły szkolno-przedszkolne). Stan bazy dydaktycznej w szkołach jest zróżnicowany – różnią się m.in. liczbą sal lekcyjnych, rodzajem i stanem obiektów sportowych, liczbą dostępnych komputerów i projektorów multimedialnych, godzinami otwarcia świetlic, liczbą szafek dla uczniów czy liczbą stypendystów. Zmniejsza się liczba uczniów gminnych szkół – jeśli trend ten będzie postępował może doprowadzić do konieczności reorganizacji istniejącej sieci szkół, np. ze względu na zbyt małą liczbę dzieci w poszczególnych klasach/szkołach.

Oferta kulturalna na terenie Gminy jest rozwinięta. Podmiotem realizującym zadania w tym zakresie jest Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury im. J.D. Janockiego w Międzychodzie. Dzięki zaangażowaniu pracowników oraz rozwiniętej bazie infrastrukturalnej CAK organizuje szereg wydarzeń cyklicznych i działań kulturalnych skierowanych do mieszkańców Gminy, a także jest miejscem spotkań dla grup. Z kolei Biblioteka Publiczna posiada ofertę edukacyjną w postaci zajęć dla dzieci oraz organizuje akcje i wydarzenia.

Zadania z zakresu sportu realizuje głównie Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji. Organizuje różnego rodzaju turnieje, zajęcia, obozy sportowe, biegi, itp. Na bazę sportową i kulturalną składa się także kilka innych obiektów, z wykorzystaniem których organizowane są gminne imprezy i wydarzenia kulturalne. Obiekty te charakteryzują się zróżnicowanym stanem technicznym i część z nich wymaga modernizacji.

W czasach występowania coraz częstszych sytuacji kryzysowych związanych z anomaliami pogodowymi oraz niestabilną sytuacją geopolityczną coraz ważniejsze stają się działania służb ratunkowych oraz ich współpraca z samorządem. W tym zakresie na terenie Gminy działają: Komenda Powiatowa Policji w Międzychodzie, Straż Miejska, Komenda Powiatowa PSP z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą oraz 9 jednostek OSP. Szczególnie jednostki OSP wymagają doposażenia oraz zmian infrastruktury umożliwiającej reagowanie na zmieniające się katalogi zagrożeń.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Międzychód przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Respondenci składali odpowiedzi od 17 października do 16 grudnia 2022 roku (łącznie przez 61 dni).

Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 134 ankiety. Zauważyć należy, iż jest to niewielka liczba w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Międzychód, a tym samym uzyskano mało reprezentacyjną próbkę badawczą. Jednak mimo niewielkiej liczby zebranych ankiet warto przeanalizować poszczególne odpowiedzi, w celu poznania opinii mieszkańców najbardziej zaangażowanych społecznie, którzy zdecydowali się wypełnić ankietę.

Większą część respondentów stanowili mężczyźni (57%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej było w przedziale 36-45 lat (34%). Ponad 63% ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta, a 32% mieszkańcy obszaru wiejskiego. Ponadto na ankietę odpowiedziało 6 osób niebędących mieszkańcami miasta ani Gminy.

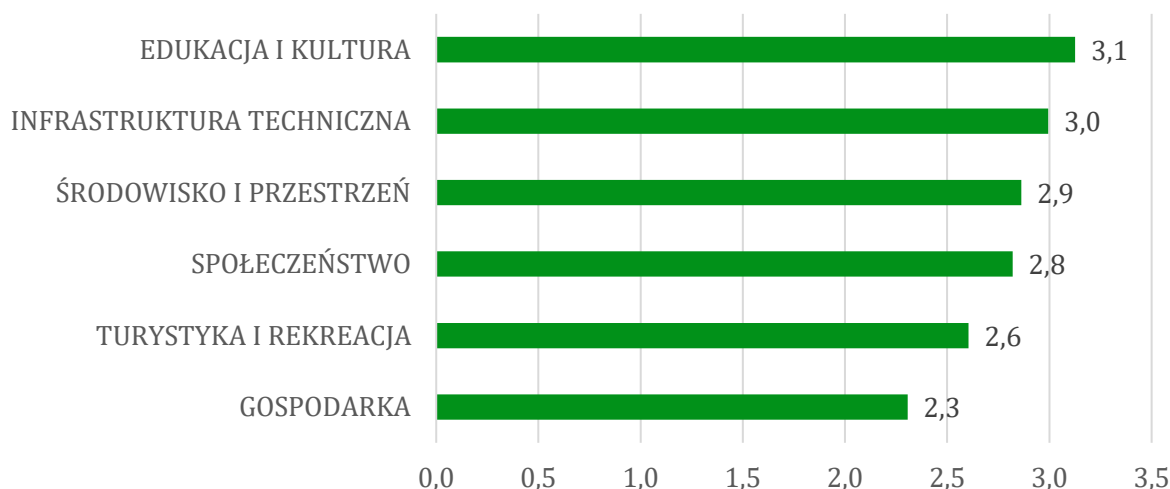
Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Międzychód w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – oznacza „nie mam zdania”,
- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** (średnia ocena wynosiła 3,1), z kolei **najmniej korzystnie** obszar **gospodarki** (średnia ocena wynosiła 2,3). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,6 do 3,0. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,8.

Ryc. 2. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W każdym z obszarów respondenci odpowiadali na szczegółowe pytania pozwalające określić stan istniejący poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy. **Najwyżej** ocenione zostały walory środowiska przyrodniczego (4,11), dostępność edukacji w szkołach podstawowych (3,95) i jakość opieki żłobkowej (3,88).

Z kolei **najniżej** ocenione zostały możliwości przemieszczania się z wykorzystaniem połączeń komunikacyjnych z innymi gminami i miastami (1,53), dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,61) i oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży (1,72).

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w podziale na poszczególne obszary.

Tabela 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

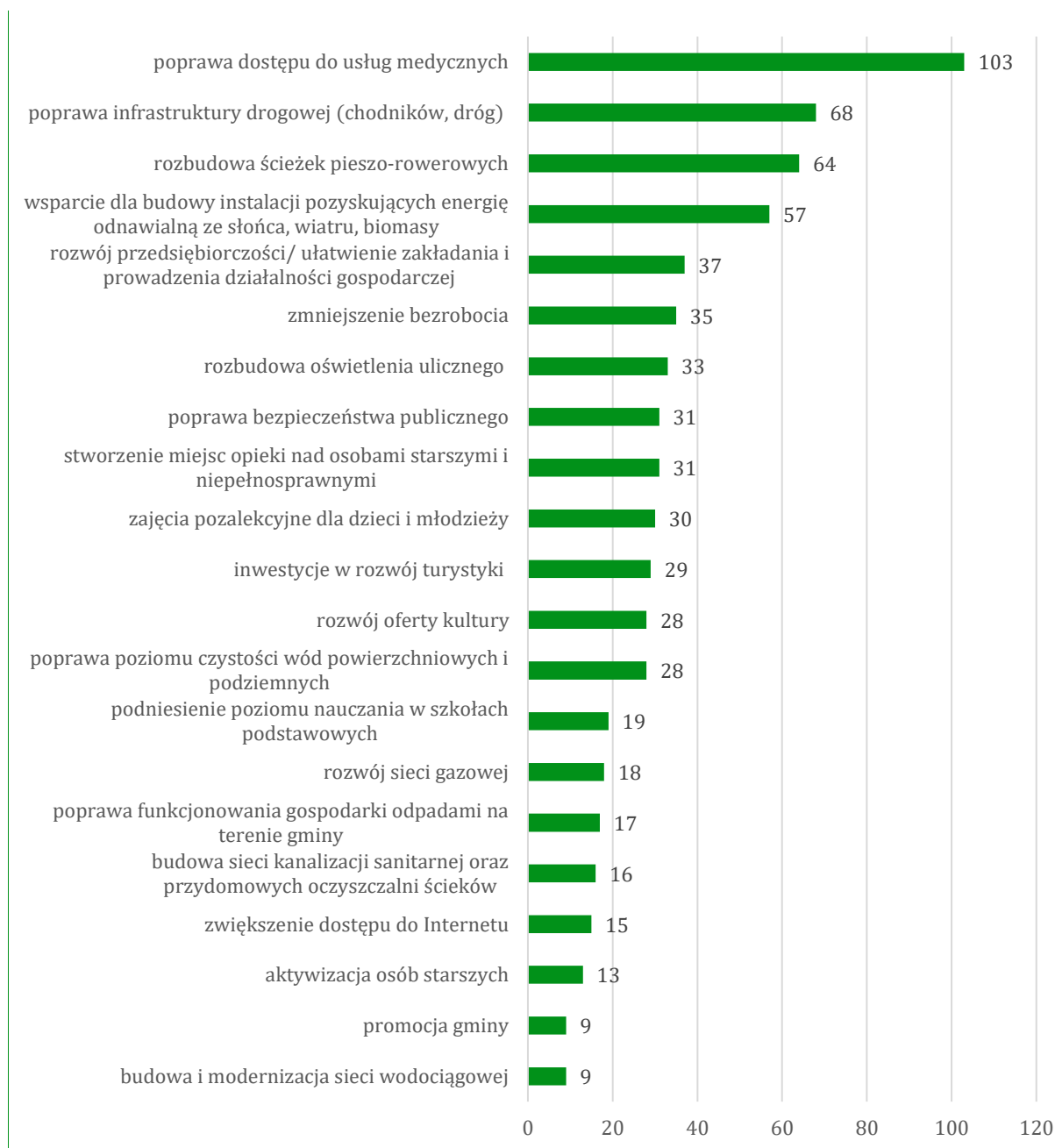
Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Społeczeństwo	Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego	Świadomość ekologiczna mieszkańców
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu	Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych
Turystyka i rekreacja	Atrakcyjność turystyczna Gminy	Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były **poprawa dostępu do usług medycznych** (odpowieź tą zaznaczyły 103 osoby, a więc prawie 77% ankietowanych). Wśród często wskazywanych odpowiedzi znalazły się również: **poprawa infrastruktury drogowej** (odpowieź tę zaznaczyło 68 osób), **rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych** (64 osoby) i **wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru czy biomasy** (57 osób). Pozostałe odpowiedzi uzyskały poniżej 30% głosów.

Poniżej zamieszczony został szczegółowy wykres przedstawiający poruszone wyżej aspekty, a także inne elementy, o których ocenę poproszeni zostali respondenci.

Ryc. 3. Główne priorytety rozwoju Gminy Międzychód według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W ankiecie zapytano również co według respondentów powinno być wizytówką Gminy. Wśród odpowiedzi najbardziej wybrzmiały następujące kwestie:

- **CZYSTOŚĆ**, w rozumieniu czystego środowiska (lasy, jeziora, powietrze), brak gromadzących się odpadów, estetyka, zadbane parki i drogi,
- **TURYSTYKA** – wykorzystanie potencjału i walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy do dalszego rozwoju zadbanej i nowoczesnej infrastruktury turystycznej, a tym także rozbudowa tras rowerowych,
- **RYNEK** – czysty, zadbany, tętniący życiem,
- **Hotel Pod Białym Orłem i Laufpompa** jako elementy charakterystyczne dla Gminy, wyróżniające ją.

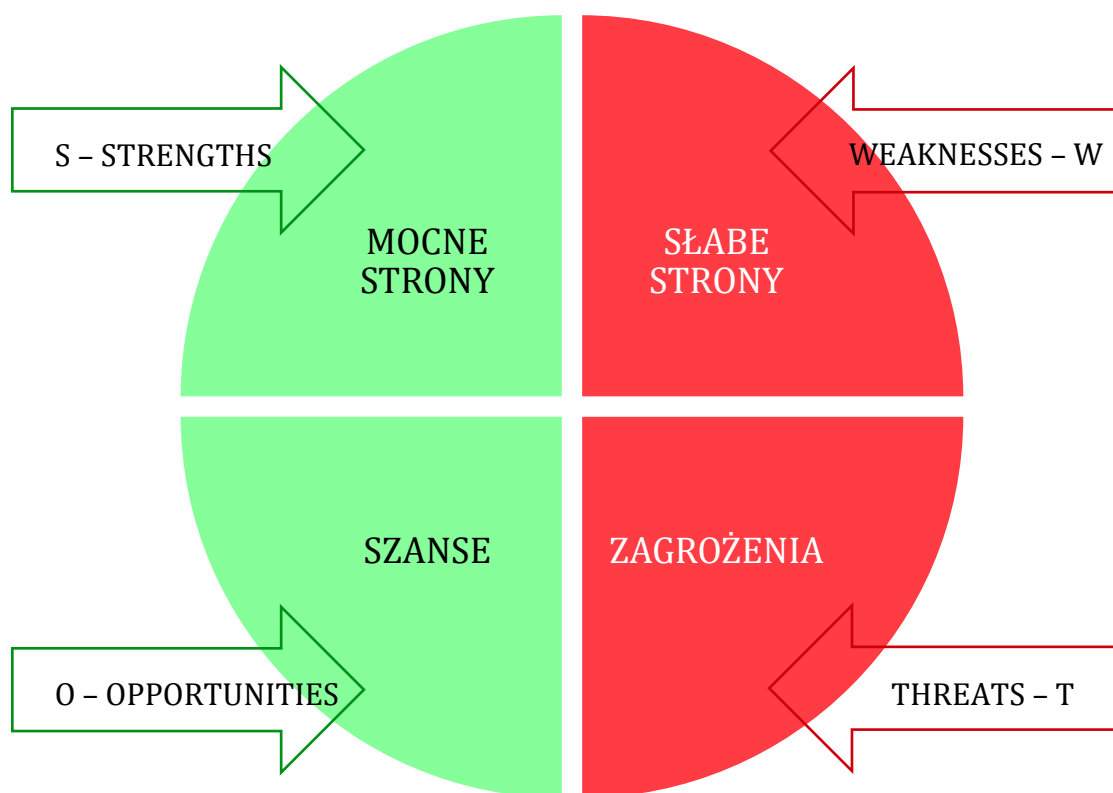

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie.

Analizę SWOT dla Gminy Międzychód opracowano w oparciu o:

- 1) diagnozę sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Międzychód;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 3) materiał wypracowany podczas warsztatów diagnostycznych,
- 4) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii.

Analizę SWOT dla Gminy Międzychód przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, świadczące o atrakcyjności turystycznej Gminy, w tym bogactwo lasów, jezior, cieków wodnych, - bezpośrednia dostępność usług świadczonych w siedzibie powiatu (szpital, komenda policji i straży pożarnej, straż miejska), - rozwinięta i skoordynowana polityka społeczna, - rozwinięta infrastruktura sieciowa, w tym wodno-kanalizacyjna, gazowa i internetowa, - dofinansowania dla mieszkańców na budowę przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków i przyłączy kanalizacji sanitarnej, - funkcjonujące świetlice środowiskowe wspierające dzieci i młodzież, 100% upowszechnienie opieki przedszkolnej, - rozwinięta oferta zajęć i wydarzeń kulturalnych, - rozwinięta współpraca Gminy z sektorem pozarządowym.	- niekorzystne trendy demograficzne – zmniejszająca się liczba mieszkańców, spowodowana ujemnym saldem migracji i przyrostem naturalnym (odpływ ludzi do większych miast), - ograniczona dostępność komunikacyjna ze względu na oddalenie od innych większych miast, - niezaspokojone potrzeby w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego, ograniczające możliwości przemieszczania się pomiędzy gminnymi miejscowościami, - liczne formy ochrony przyrody ograniczające rozwój inwestycyjny, - duża część miasta objęta ochroną konserwatorską – utrudnienia w podejmowaniu działań remontowych i zagospodarowania obiektów, - nieuregulowana polityka przestrzenna w Gminie – ryzyko wystąpienia chaosu przestrzennego, - niedostosowana do potrzeb baza dydaktyczna i infrastruktura szkolna, - niezadawalająca oferta opieki zdrowotnej, - bardzo wysoka różnorodność oczekiwań mieszkańców względem oferty kulturalnej.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• reaktywacja linii kolejowych umożliwiających dojazd m.in. do Poznania i Gorzowa Wielkopolskiego, • rozwój OZE i wzmocnienie niezależności energetycznej w oparciu o wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tereny pod lokalizowanie elektrowni wiatrowych, • doświadczenie i aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych szansą na ich dalsze pozyskiwanie.	• niewystarczająca oferta turystyczna i promocyjna w stosunku do konkurencji okolicznych gmin, • brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy w związku ze zmieniającą się strukturą społeczeństwa (większa liczba seniorów niż młodych ludzi), • postępujący trend zmniejszającej się liczby dzieci i młodzieży – wystąpienie konieczności reorganizacji sieci szkół.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY MIĘDZYCHÓD

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie strategicznym (podczas warsztatów) stworzono misję oraz wizję Gminy Międzychód, które stanowią drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Międzychód** brzmi następująco:

Gmina Międzychód to miejsce zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i turystycznego, opartego na zaufaniu, współpracy i zaangażowaniu władz, mieszkańców oraz partnerów.

Misja Gminy wykazuje również spójność z jej **hasłem promocyjnym**, którego głównym zadaniem jest identyfikacja Gminy i przywołanie pozytywnego skojarzenia. Główne hasło umieszczone w logotypie (właśnie tutaj) znajduje rozwinięcie w poszczególnych elementach grafiki.

Właśnie tutaj:

- żyj,
- mieszkaj,
- pracuj / inwestuj / zarabiaj,
- odpoczywaj.

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie **wizji**, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Międzychód w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Międzychód brzmi następująco:

W 2030 roku Gmina Międzychód postrzegana jest jako Gmina bez barier, stanowiąca gospodarcze centrum mikroregionu. Jest miejscem ciekawym do odwiedzenia oraz atrakcyjnym do zamieszkania, a także prorodzinnym i przyjaznym dla seniorów. Wyróżnia się wysokim poziomem oświaty, bogatą ofertą spędzania czasu wolnego oraz aktywnością społeczną swoich mieszkańców.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Międzychód, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, które osiągnięte zostaną poprzez realizację celów operacyjnych. Cele strategiczne i odpowiadające im cele szczegółowe (operacyjne) zaprezentowano w tabeli poniżej.

PRZESTRZEŃ	GOSPODARKA	SPOŁECZNOŚĆ
CELE STRATEGICZNE		
Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska	Gmina Międzychód rozwinięta gospodarczo i turystycznie w oparciu o posiadany potencjał i dostępne zasoby	Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina Międzychód
CELE OPERACYJNE		
I.I. Bezpieczna i spójna przestrzeń Gminy Międzychód I.II. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa I.III. Efektywna energetycznie i czysta Gmina Międzychód	II.I. Przedsiębiorcza Gmina Międzychód II.II. Rozwinięta turystycznie i rozpoznawalna Gmina Międzychód	III.I. Wysoka jakość usług społecznych w Gminie Międzychód III.II. Zdrowi mieszkańcy Gminy Międzychód III.III. Zintegrowani i aktywni społecznie mieszkańcy Gminy Międzychód III.IV. Edukacja na wysokim poziomie dla wszystkich mieszkańców Gminy Międzychód

PRZESTRZEŃ

W związku z tym, iż każdy rozwój odbywa się w przestrzeni konieczne jest jej prawidłowe zagospodarowanie oraz dbałość o jej estetykę, ład i dostępność. W Gminie Międzychód planuje się regulację polityki przestrzennej przede wszystkim w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne. W zrównoważonym gospodarowaniu przestrzenią uwzględnia się również wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę w taki sposób, aby uniknąć rozproszonej zabudowy oraz chaosu przestrzennego. Ponadto przestrzeń ta ma być również bezpieczna, dlatego planuje się również podejmowanie działań z różnych obszarów związanych z bezpieczeństwem, takich jak objęcie terenu Gminy monitoringiem wizyjnym czy wspieranie służb ratunkowych w rozwoju i tym samym zwiększaniu ich możliwości operacyjnych.

Położenie Gminy w oddaleniu od dużych miast sprawia, iż jest ona nieco ograniczona pod względem dostępności komunikacyjnej. Dostrzega się zatem potrzebę rozwoju transportu zbiorowego, który umożliwiłby dojazd do innych gmin czy miast, ale przede wszystkim również zapewnił możliwość przemieszczania się wewnątrz Gminy, w szczególności dojazd z obszarów wiejskich do ośrodka lokalnego Gminy – Międzychodu. W związku z tym, iż organizacja transportu zbiorowego przez Gminę jest nieuzasadniona ekonomicznie, pod uwagę wziąć należy współpracę w tym zakresie i wspólną organizację transportu, np. z innymi gminami. Bardzo dużym wsparciem komunikacyjnym byłoby również przywrócenie pasażerskich przejazdów kolejowych przez teren Gminy.

W zakresie możliwości transportowych Gminy dostrzega się również potrzebę w rozwoju sieci drogowej, wraz z jej infrastrukturą towarzyszącą (w szczególności dotyczy to ciągów pieszo-rowerowych). Odpowiedzą na to ma być opracowanie koncepcji przebiegu dróg z uwzględnieniem ruchu rowerowego i pieszego oraz rozmieszczeniem parkingów, a następnie realizacja rozbudowy sieci drogowej zgodnie z zaplanowanym w koncepcji przebiegiem. Planowane działania w zakresie infrastruktury nie dotyczą jednak tylko sieci dróg, ale także infrastruktury technicznej, m.in. rozbudowy i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej oraz rozwoju sieci światłowodowej. Nowoczesna i wysokiej jakości infrastruktura nie tylko podniesie atrakcyjność Gminy pod względem osadniczym i turystycznym, ale wpłynie również na podniesienie bezpieczeństwa drogowego oraz zmniejszy negatywne oddziaływanie na środowisko.

Łączy się to również z tym, iż w rozwijającym się świecie nie można zapomnieć o podejmowaniu odpowiednich działań służących ochronie środowiska. Oznacza to dążenie do rozwoju odnawialnych źródeł, co przełożyć się ma na poprawę stanu powietrza oraz zapewnienie samowystarczalności energetycznej, nie tylko poszczególnych gospodarstw domowych, ale także całej Gminy. Samorząd planuje podjąć także szereg innych działań związanych z adaptacją do zmian klimatu oraz zahamowaniu degradacji środowiska. W działania te wpisuje się m.in. rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury, budowa i modernizacja urządzeń wodnych (również w zakresie przeciwdziałania powodziom i suszom), wzmacnianie różnorodności biologicznej oraz szeroka edukacja ekologiczna przedsiębiorców i mieszkańców Gminy już od ich najmłodszych lat.

CEL STRATEGICZNY I:
Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.I. Bezpieczna i spójna przestrzeń Gminy Międzychód	- Analiza, aktualizacja istniejących i opracowywanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów planistycznych - Zwiększanie dostępności, funkcjonalności i estetyki budynków w przestrzeni publicznej poprzez ich remonty i przebudowę - Wyznaczenie nowych obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne - Planowanie przestrzenne ograniczające budownictwo mieszkaniowe rozproszone - Poprawa bezpieczeństwa poprzez rozbudowę monitoringu wizyjnego miejskiego i na obszarach wiejskich - Zwiększanie stanu gotowości operacyjnej jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej m.in. poprzez ich wyposażanie - Zwiększenie dostępności przestrzennej poprzez rozbudowę sieci komunikacji międzymiastowej i wewnątrz Gminy oraz przywrócenie funkcjonowania linii kolejowych - Przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych na zdegradowanych obszarach poprzez ich rewitalizację	Uregulowanie polityki przestrzennej i zachowanie ładu przestrzennego. Atrakcyjna, estetyczna, dostępna i bezpieczna przestrzeń publiczna na terenie Gminy Międzychód. Zapewnienie możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego w bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni. Rozwinięta oferta komunikacyjna umożliwiająca przemieszczanie się wewnątrz Gminy oraz do innych miast i gmin.	- powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (ha), - liczba budynków poddanych remontom/przebudowie (szt.), - powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę (ha), - liczba punktów monitoringu wizyjnego (szt.), - liczba wyposażonych OSP (szt.), - liczba możliwych połączeń transportem zbiorowym na terenie Gminy (szt.) - powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji (ha),

CEL STRATEGICZNY I:
Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.II. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa	- Opracowanie koncepcji przebiegu dróg z uwzględnieniem ruchu rowerowego i pieszego oraz rozmieszczeniem parkingów i zintegrowanych węzłów przesiadkowych - Budowa i modernizacja dróg zgodnie z założeniami opracowanej koncepcji - Optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z budową i modernizacją infrastruktury - Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej - Rozbudowa sieci światłowodowej na terenach nią nieobjętych	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa drogowego oraz łatwości przemieszczania się w obrębie Gminy oraz przejazdu przez nią. Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury technicznej w obszarze Gminy.	- stopień opracowania koncepcji przebiegu dróg (%), - długość wybudowanych lub zmodernizowanych dróg lub ciągów pieszo-rowerowych (km), - długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej (km), - długość rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej (km), - długość rozbudowanej sieci światłowodowej (km),
I.III. Efektywna energetycznie i czysta Gmina Międzychód	- Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym wraz z instalacją urządzeń OZE i termomodernizacją - Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych, poprawę infrastruktury technicznej, popularyzację niskoemisyjnych środków transportu dla rozwoju elektromobilności - Wzmocnienie edukacji ekologicznej mieszkańców oraz przedsiębiorców - Wspieranie działań i inicjatyw proekologicznych	Ograniczenie ubóstwa energetycznego i zużycia energii elektrycznej oraz zwiększenie efektywności energetycznej w oparciu o odnawialne źródła energii oraz stosowanie energooszczędnych rozwiązań. Redukcja poziomu występujących w powietrzu zanieczyszczeń i utrzymanie wysokiej jakości powietrza na terenie Gminy.	- liczba zainstalowanych urządzeń OZE w sektorze publicznym (szt.), - liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.), - liczba wymienionych źródeł ciepła (szt.), - poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5 (µm),

CEL STRATEGICZNY I:
Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	• Optymalizacja systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy i zapobieganie występowaniu dzikich wysypisk odpadów • Wprowadzenie systemu umożliwiającego zagospodarowanie odpadów komunalnych w celu pozyskania energii elektrycznej i ciepłej • Wprowadzenie efektywnego systemu kontroli i monitoringu jakości powietrza • Podejmowanie działań wzmacniających adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury (m.in. parków miejskich, niskiej zieleni i zadrzewień, zielonych ścian i dachów budynków, otwartych zielonych przestrzeni) oraz wsparcie małej i mikroretencji wodnej • Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody oraz różnorodności biologicznej • Budowa, przebudowa lub remonty urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej służących zmniejszeniu skutków susz i powodzi • Stosowanie rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód	Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców i kształtowanie ekologicznego wizerunku Gminy Międzychód. Regulacja stosunków wodnych i zapobieganie stepowieniu w obrębie Gminy. Zachowanie bioróżnorodności w granicach Gminy i ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia. Spadek temperatury na obszarach zurbanizowanych i wzrost retencji wodnej przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia oraz ograniczania skutków podtopień i powodzi oraz susz. Przywracanie naturalnego, gruntowego charakteru odpływu wód. Zwiększanie odporności Gminy na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (susza, podtopienia, powódzie „błyskawiczne”).	• ilość energii wyprodukowanej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (J), • liczba przeprowadzonych akcji z zakresu edukacji ekologicznej (szt.), • ilość energii wyprodukowanej z wykorzystaniem odpadów komunalnych (J), • powierzchnia objęta zieloną lub niebieską infrastrukturą (ha), • liczba urządzeń wodnych poddana działaniom modernizacyjnym (szt.), • liczba zastosowanych rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód (szt.).

GOSPODARKA

Dzięki swoim zasobom oraz wyjątkowym walorom przyrodniczo-krajobrazowym Gmina Międzychód jest gminą turystyczną z potencjałem do dalszego rozwoju tej funkcji. W związku z tym na obszarze Gminy rozwijana będzie infrastruktura turystyczno-rekreacyjna w oparciu o bogactwo walorów przyrodniczych – lasów, rzek oraz jezior. Rozwinięta baza infrastrukturalna i oferowane w oparciu o nią aktywności mają prowadzić do zwiększenia świadomości oferowanych przez Gminę możliwości wśród mieszkańców i turystów, a tym samym zwiększenie jej rozpoznawalności i znaczenia w regionie. Planuje się nie tylko rozwój nowej infrastruktury, ale także zwiększenie dostępności i wykorzystania istniejącej. Należy pamiętać również o rolniczej funkcji Gminy, która w połączeniu z turystyką stwarza potencjał do rozwoju agro- i ekoturystyki – obecnie coraz bardziej pożądanej za względu na chęć „ucieczki” mieszkańców miast na tereny wiejskie, poznanie wiejskiego życia i odpoczynek na łonie natury.

W celu osiągnięcia wzrostu gospodarczego samorząd stwarzać będzie również dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy. W tym zakresie planuje się w szczególności wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych wraz z atrakcyjną ofertą dla przedsiębiorców. Gmina wspierać będzie również mieszkańców chcących rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej, a także przedsiębiorców już istniejących m.in. poprzez ich promocję. Nowe i rozwijające się przedsiębiorstwa będą generowały dochody do budżetu Gminy oraz zapewnią więcej miejsc pracy dla mieszkańców.

Miasto Międzychód oraz obszary wiejskie posiadają unikatowe walory mogące przyciągać nowych mieszkańców, przedsiębiorców oraz turystów. Konieczna jest jednak ich odpowiednia promocja z wykorzystaniem wielu kanałów i mediów. Szczególnie warto wykorzystywać istniejący logotyp Gminy wraz z jego hasłem „Właśnie tutaj”, które nawiązuje do tego, iż Gmina Międzychód jest odpowiednim miejscem do zamieszkania, zainwestowania, pracy oraz odpoczynku.

CEL STRATEGICZNY II: Gmina Międzychód rozwinięta gospodarczo i turystycznie w oparciu o posiadany potencjał i dostępne zasoby			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.I. Przedsiębiorcza Gmina Międzychód	• Rozwój stref inwestycyjnych wraz z rozwojem infrastruktury towarzyszącej i uzbrojeniem terenów • Stworzenie kompleksowej oferty gospodarczej, zachęcającej do powstawania nowych przedsiębiorstw i inwestycji przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii • Organizacja szkoleń i wsparcia dla mieszkańców rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Gminy • Inicjowanie powstania inkubatora przedsiębiorczości we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy • Wspieranie przedsiębiorstw przez odpowiednią promocję • Rozwój współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z miast partnerskich • Wsparcie podatkowe dla przedsiębiorców przy rozwoju firm • Zwiększenie dostępności do opieki nad dziećmi do lat 3	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, przyciągającej nowych przedsiębiorców. Wzrost gospodarczy w wyniku zwiększającej się liczby przedsiębiorstw działających w różnych dziedzinach. Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy i kapitału inwestycyjnego. Liczba miejsc w placówkach opiekuńczych dostosowana do potrzeb wszystkich chętnych i umożliwienie matkom powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka.	• powierzchnia stref inwestycyjnych (ha), • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • liczba firm korzystających ze wsparcia inkubatora przedsiębiorczości (szt.), • stopień bezrobocia na terenie Gminy (%), • liczba przeprowadzonych akcji promujących przedsiębiorców z terenu Gminy (szt.), • liczba współpracujących przedsiębiorstw z miast partnerskich (szt.) • kwota udzielonych ulg i zwolnień podatkowych (zł), • poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%),

CEL STRATEGICZNY II: Gmina Międzychód rozwinięta gospodarczo i turystycznie w oparciu o posiadany potencjał i dostępne zasoby			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.II. Rozwinięta turystycznie i rozpoznawalna Gmina Międzychód	• Zachowanie, modernizacja i konserwacja obiektów dziedzictwa kulturowego oraz obiektów zabytkowych • Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym tras pieszo-rowerowych oraz infrastruktury nad jeziorami • Tworzenie turystycznych szlaków tematycznych w oparciu o walory kulturowe oraz przyrodnicze ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo podlegających ochronie • Promocja oferty turystyki wiejskiej i rowerowej • Wzmocnienie wykorzystania obiektów kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych w poszczególnych sołectwach • Budowa miejsc noclegowych dla osób korzystających z infrastruktury sportowej podczas organizowanych obozów i zawodów sportowych • Stworzenie mapy gminy z uwzględnieniem produktów lokalnych • Wzmocnienie rozpoznawalności gminnych produktów lokalnych	Wzmocnienie roli zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym. Zwiększenie świadomości walorów przyrodniczych i lokalnego dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców Gminy i turystów. Zachowanie lokalnych zabytków w dobrym stanie technicznym. Zapewnienie mieszkańcom Gminy i turystom bogatej oferty wypoczynkowej i możliwości spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania. Zwiększenie powierzchni terenów wykorzystywanych na cele rekreacyjne i towarzyszącej im dostępnej infrastruktury rekreacyjnej zwiększającej atrakcyjność turystyczną Gminy. Zwiększenie zainteresowania Gminą i liczby osób ją odwiedzających. Wzrost rozpoznawalności Gminy w regionie jako miejsca turystycznego i konkurencyjnego w stosunku do innych gmin.	• liczba wyremontowanych gminnych zabytków (szt.), • powierzchnia terenów turystycznych i rekreacyjnych na terenie Gminy (ha), • długość szlaków turystycznych na terenie Gminy (km), • długość nowych tras pieszo-rowerowych (km), • liczba przeprowadzonych akcji promujących Gminę (szt.), • liczba kanałów wykorzystywanych do promocji (szt.), • liczba sołectw, w których odbywają się zajęcia lub wydarzenia kulturalno-sportowe (szt.), • liczba miejsc noclegowych (szt.), • liczba produktów lokalnych (szt.).

SPOŁECZNOŚĆ

Gmina Międzychód na pierwszym miejscu stawia swoich mieszkańców – ich potrzeby, chęć rozwoju, jakość życia. W związku z tym planuje się wzmocnienie szeroko rozumianych usług społecznych oraz zdrowotnych, w tym zwiększanie dostępu do nich i dostosowywanie do potrzeb odbiorców. Samorząd Gminy dostrzega także potrzeby osób niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami. Dlatego do planowanych działań wpisuje się również tworzenie mieszkań treningowych – chronionych i wspomaganych oraz podmiotów reintegracyjnych, takich jak centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) czy warsztaty terapii zajęciowej (WTZ), które wspierać mają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym w powrocie lub pozostaniu w aktywności zawodowej i uczestnictwie w życiu społecznym. Planuje się również wsparcie kompetencji miękkich mieszkańców w zakresie ich radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi, uzależnieniami, podnoszeniem kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i wzmacnianiem funkcji rodziny oraz odpowiednim reagowaniem na stres, zagrożenia czy przemoc.

Samorząd dążyć będzie również do dalszego wzmacniania integracji mieszkańców, w tym również między pokoleniami oraz podniesienia aktywności na rzecz rozwoju lokalnego, pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu. Pomóc w tym mogą organizacje pozarządowe. Gmina Międzychód chce również poznać głos i opinię młodzieży, w związku z czym planuje się zwiększenie jej udziału w życiu społecznym i wkładu w budowanie wspólnej przestrzeni. Integracji sprzyjać będzie również zapewnienie bogatej oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do bieżących trendów i potrzeb mieszkańców z różnych grup wiekowych i społecznych.

Mieszkańcy Gminy Międzychód będą mieli zapewniony również dostęp do edukacji i rozwoju na każdym etapie życia. Dlatego planowane kierunki działań obejmują nie tylko rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, ale także umożliwianie i ułatwianie zmiany ścieżki kariery zawodowej osób dorosłych oraz wspieranie inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych. Planuje się również rozwój doradztwa zawodowego, np. poprzez zajęcia w szkołach oraz wprowadzenie nowych kierunków edukacji, aby pozyskać wykształconą w pożądanym zawodzie kadrę.

Edukacji na wysokim poziomie sprzyjać będzie nowoczesna baza dydaktyczna i możliwość uczestnictwa w dodatkowych zajęciach poza podstawą programową. Z kolei rozwinięta baza sportowa szkół pozwoli na zachowanie odpowiedniej kondycji wśród dzieci i młodzieży, co przełoży się na ich zdrowie oraz zainspiruje do uprawiania sportu.

CEL STRATEGICZNY III: Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina Międzychód			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.I. Wysoka jakość usług społecznych w Gminie Międzychód	• Zwiększanie dostępności i jakości usług zdrowotnych lub społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców • Zwiększanie dostępu i jakości usług mieszkalnictwa wspomagane i chronione oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Tworzenie jednostek reintegracji społeczno-zawodowej oraz wspieranie ekonomii społecznej • Zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej prawidłowej reakcji na przemoc i agresję, w tym cyberprzemoc oraz informowanie o możliwości uzyskania pomocy • Podejmowanie działań podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców i wzmacniających funkcje rodziny • Zwiększanie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej zgodnie z ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami • Rozwój e-usług i zapewnienie ich dostępności dla wszystkich mieszkańców	Zapewnienie usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym, potrzebującym wsparcia w codziennym życiu. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo dzięki działalności podmiotów reintegracyjnych oraz ekonomii społecznej. Zmniejszenie zjawiska przemocy na terenie Gminy. Wzmocnienie funkcji rodziny. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób ze szczególnymi potrzebami, w tym w szczególności osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym.	• liczba mieszkańców korzystająca z usług opiekuńczych/asystenckich (os.), • liczba mieszkań chronionych/wspomaganych na terenie Gminy (szt.), • liczba osób korzystających z wsparcia podmiotów reintegracyjnych (os.), • liczba przeprowadzonych akcji zwiększających świadomość w zakresie problemu przemocy (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji na rzecz wsparcia rodziny (szt.), • liczba wprowadzonych usprawnień dla osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • liczba realizowanych e-usług na terenie Gminy (szt.),
III.II. Zdrowi mieszkańcy Gminy Międzychód	• Zwiększanie dostępności do opieki medycznej poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty dla rozwoju placówek medycznych • Zwiększenie liczby przeprowadzanych akcji profilaktyki zdrowotnej	Zapewnienie mieszkańcom dostępu do kompleksowej opieki medycznej. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie dbania o zdrowie fizyczne.	• liczba placówek medycznych funkcjonujących na terenie Gminy (szt.), • liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-zdrowotnych (szt.),

CEL STRATEGICZNY III: Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina Międzychód			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	Zachęcanie mieszkańców do prowadzenia zdrowego trybu życia, uprawiania sportu oraz prawidłowego odżywiania się		liczba mieszkańców biorących udział w programach profilaktyki zdrowotnej (os.),
III.III. Zintegrowani i aktywni społecznie mieszkańcy Gminy Międzychód	- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury obiektów kulturalnych i sportowych, w tym Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach oraz Muzeum Regionalnego w Międzychodzie - Inwestycje w infrastrukturę służącą rozwojowi i zwiększaniu dostępności infrastruktury do prowadzenia ważnej dla edukacji i aktywności działalności kulturalnej (m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury) - Wspieranie i tworzenie miejsc integracji społecznej, umożliwiających wspólne spędzanie wolnego czasu w przestrzeni publicznej, zachęcających mieszkańców do uczestnictwa w sąsiedzkich spotkaniach i wspólnym działaniu na rzecz ożywiania przestrzeni publicznej - Aktywizacja lokalnych świetlic wiejskich m.in. poprzez zapewnienie animatorów kultury i sportu - Rozwój współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami i stowarzyszeniami oraz tworzenie wspólnej oferty kulturalno-sportowej - Zwiększenie aktywności młodzieży w życiu społecznym Gminy, m.in. poprzez utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy	Wyeliminowanie barier w dostępie do usług kulturalnych i sportowych. Zapewnienie ciekawej i spełniającej oczekiwania mieszkańców oferty kulturalnej i sportowej. Międzypokoleniowa integracja społeczna i wysoka aktywność społeczna mieszkańców w różnych grupach społecznych, również defaworyzowanych. Silna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów i instytucji działających na rzecz mieszkańców i rozwoju Gminy. Zaangażowana w życie społeczne i zintegrowana młodzież Gminy Międzychód. Wspierające się, zintegrowane społeczeństwo, działające na rzecz	- liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych lub sportowych (szt.), - liczba nowych obiektów kulturalnych lub sportowych (szt.), - liczba miejsc integracji społecznej (szt.), - liczba działających na terenie Gminy organizacji pozarządowych (szt.), - liczba organizacji współpracujących z samorządem (szt.), - liczba inicjatyw społecznych zorganizowanych przez młodzież (szt.), - liczba zrealizowanych inicjatyw na rzecz upowszechnienia wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej (szt.),

CEL STRATEGICZNY III: Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina Międzychód			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	Upowszechnianie i wspieranie form wolontariatu i rozwój inicjatyw mających na celu budowanie świadomego i aktywnego społeczeństwa	wspólnego dobra i pomocy sąsiedzkiej.	
III.IV. Edukacja na wysokim poziomie dla wszystkich mieszkańców Gminy Międzychód	- Rozbudowa i modernizacja obiektów związanych z oświatą i wychowaniem, w tym zapewnienie nowoczesnej bazy dydaktycznej i sportowej - Rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań uczniów poza edukacją formalną, w tym m.in. poprzez zajęcia pozalekcyjne - Zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej w szkołach na terenie Gminy - Wzmocnienie szkolnictwa i doradztwa zawodowego - Poszerzenie kierunków edukacji na poziomie szkół średnich i policealnych w celu uzyskania nowej kadry, w tym zawodów ginących - Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla osób w różnych grupach wiekowych	Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki rozwojowi bazy oświatowej i sportowej. Zapewnienie zdrowia psychicznego i odpowiedniego rozwoju dzieci i młodzieży. Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój poza podstawą programową. Ułatwianie zmiany ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej mieszkańców Gminy.	- liczba przeprowadzonych modernizacji placówek związanych z oświatą i wychowaniem (szt.), - liczba nowych obiektów dydaktycznych/sportowych związanych z oświatą i wychowaniem (szt.), - liczba realizowanych projektów/zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkół z terenu Gminy (szt.), - liczba dzieci korzystających ze wsparcia psychologa w szkołach na terenie Gminy (os.), - liczba przeprowadzonych spotkań w zakresie doradztwa zawodowego (szt.), - liczba nowych kierunków kształcenia na poziomie szkół średnich (szt.), - liczba podjętych działań wspierających uczenie się/przebranżowienie osób dorosłych (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Międzychód oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Międzychód położona jest w zachodniej części województwa wielkopolskiego i graniczy z województwem lubuskim. Charakteryzuje się wysokim poziomem lesistości – ponad 50% jej powierzchni pokryta jest kompleksami leśnymi. Największe z nich występują w południowej oraz północnej części Gminy i w znacznym stopniu są one objęte formami ochrony przyrody. Istotny udział stanowią również użytki rolne – obejmują ok. 30% powierzchni Gminy, w jej środkowo-południowej części.

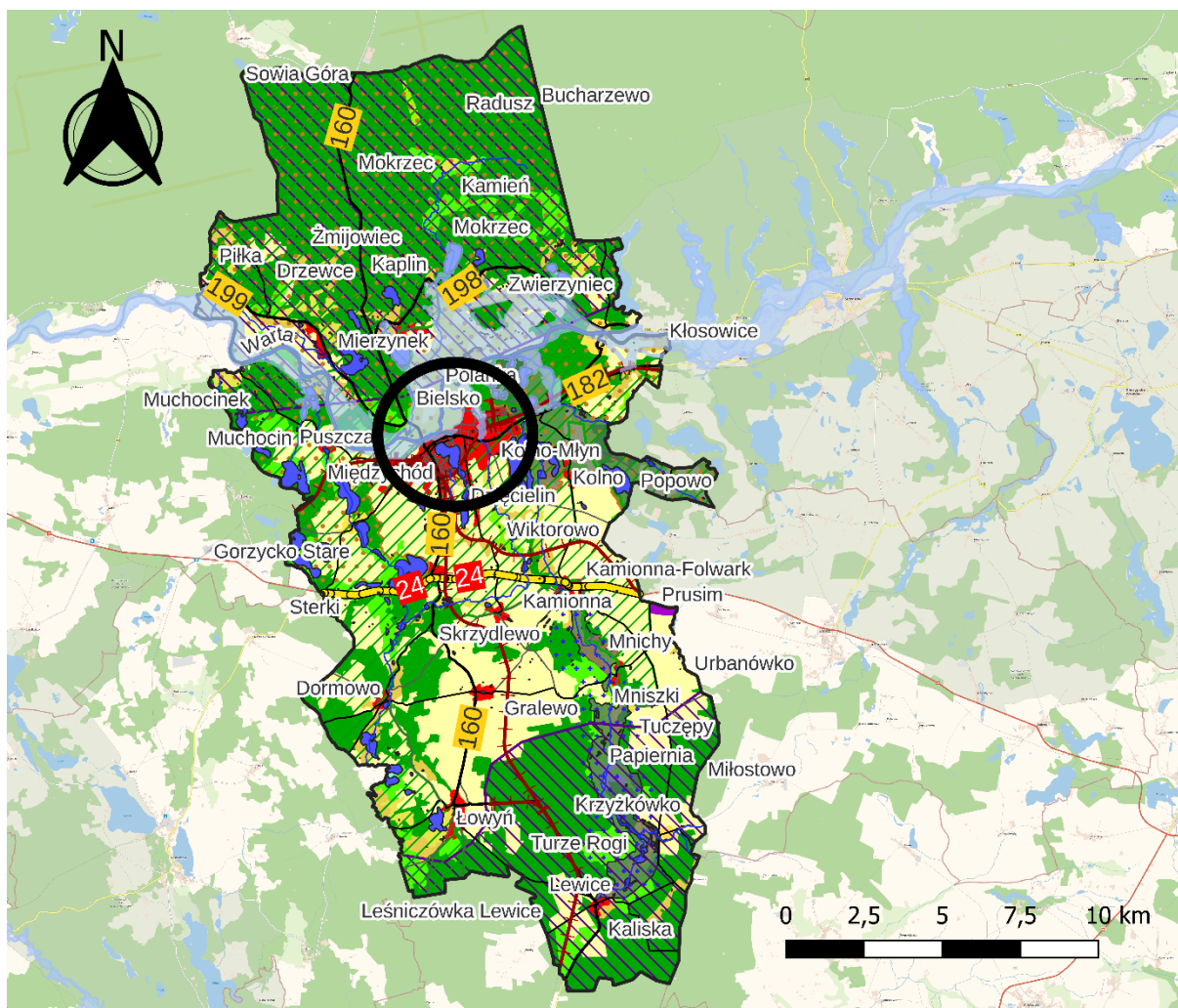
Główny ośrodek lokalny (a zarazem siedzibę gminy i powiatu) stanowi Międzychód, będący centrum administracyjnym, gospodarczym, usługowym, kulturalnym i oświatowym, a więc jest jedynym wielofunkcyjnym ośrodkiem miejskim w powiecie.

Drogą o najwyższym znaczeniu komunikacyjnym jest droga krajowa 24, biegnąca przez centralną część Gminy na osi wschód-zachód. Droga ta umożliwia bezpośredni dojazd do Poznania i Gorzowa Wielkopolskiego, czyli dwóch dużych miast pomiędzy którymi Gmina Międzychód jest położna. Pozostałą sieć drogową tworzy 5 dróg wojewódzkich (nr 160, 182, 195 z promem, 198, 199), drogi powiatowe oraz gminne. Przez teren Gminy nie przebiegają drogi ekspresowe ani autostrady. Na osi wschód-zachód (przez Międzychód) oraz od południowej granicy Gminy do Międzychodu prowadzą tory kolejowe. Dworzec kolejowy zlokalizowany jest w Międzychodzie, jednak jest on nieczynny. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu trwały prace nad przywróceniem przejazdów kolejowych, co znacząco wpłynęłoby na poprawę dostępności komunikacyjnej Gminy.

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Międzychód przyjęta w 2020 roku wprowadziła uaktualnienia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej. Należy do nich m.in. wyznaczenie nowych terenów w obszarach przyległych do drogi wojewódzkiej nr 160 oraz w obrębach Gorzyń i Dzieścielin w obszarach przyległych do drogi powiatowej nr 1719P, przy jednoczesnym ograniczeniu terenów wskazanych pod zabudowę. Inna zmiana dotyczy oznaczenia lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych oraz wyznaczenia powierzchniowej eksploatacji kruszyw naturalnych w obrębie Dzieścielin i Tuczępy.

Na podstawie opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznacza się obszary o poszczególnych funkcjach: rozwojowe – Łowyń, Gorzyń, Muchocin i Głazewo; rozwoju turystycznego – Bielsko nad jeziorem Bielskim, Mierzyn nad jeziorem Mierzyńskim; rozwoju OZE – na styku Głazewa i Łowynia. Z kolei największy ruch budowlany obserwuje się w Wielowsi, Dzieścielinie oraz Łowyniu.

W związku z wyznaczonymi strefami inwestycyjnymi oraz spodziewanym napływem specjalistycznej siły roboczej i wzrostem zapotrzebowania w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową niż wynika to ze wzorów dotyczących intensywności zabudowy.

Legenda

Gmina Międzychód	Miejsca eksploatacji odkrywkowej
rzeki	Tereny sportowe i wypoczynkowe
linia kolejowa	Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
droga krajowa	Łąki, pastwiska
droga wojewódzka	Złożone systemy upraw i działek
droga powiatowa	Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
droga gminna	Lasy liściaste
Obszary Chronionego Krajobrazu	Lasy iglaste
Korytarze ekologiczne	Lasy mieszane
Obszary Specjalnej Ochrony	Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
Parki Krajobrazowe	Bagna śródlądowe
Rezerваты Przyrody	Cieki
Specjalne Obszary Ochrony	Zbiorniki wodne
Zabudowa	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
Ośrodek lokalny	

Ryc. 4. Zagospodarowanie przestrzenne i pokrycie powierzchni w Gminie Międzychód

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Corine Land Cover*.

Za największe bariery przestrzenne (utrudniające przemieszczanie się w obszarze Gminy i równomierny rozwój) uznaje się rzekę Wartę (przepływającą na osi wschód-zachód w środkowo-północnej części Gminy), przez którą w Gminie przebiega jedynie 1 most i 1 przeprawa promowa. Inne bariery to duża powierzchnia obszarów ochrony przyrody, duża liczba jezior, lasów i pofałdowanie terenu. Z drugiej jednak strony bogactwo zasobów przyrodniczych znacząco wpływa na atrakcyjność turystyczną obszaru Gminy.

Na obszarze Gminy występującą następujące udokumentowane złoża kopalin: gazu ziemnego, ropy naftowej, kruszywa naturalnego i węgla brunatnego.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych obejmujące teren Gminy Międzychód to: Dolina rzeki Warta (Sieraków – Międzychód), Subzbiornik Jezioro Bytyńskie-Wronki-Trzciel.

Gmina Międzychód (w części administrowanej przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu), znajduje się:

- a) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
- b) częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
- c) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$,
- e) częściowo na obszarze narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Zgodnie z *Planem zagospodarowania województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego* Międzychód wyróżnia się jako jedno z miast najatrakcyjniejszych krajobrazowo ze względu na jego historyczny układ przestrzenny z nawarstwieniami kulturowymi w połączeniu z topografią terenu.

Ponadto *Plan* wskazuje obszary o najwyższym potencjale przyrodniczym, kulturowymi i krajobrazowym dla rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze województwa wielkopolskiego, które generują ruch turystyczny o znaczeniu regionalnym lub posiadają do tego wysokie predyspozycje. Gmina Międzychód została zaklasyfikowana do 2 z nich:

- 1) **Obszar rozwoju turystyki kwalifikowanej** obejmujący tereny, na których występują obszary predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej oraz szlaki turystyczne o randze regionalnej, krajowej lub międzynarodowej albo jeziora predysponowane do rozwoju sportów wodnych,
- 2) **Obszar rozwoju turystyki wypoczynkowej** obejmujący tereny, na których występują obszary predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej.

W *Planie* wskazanie zostało, iż „zwiększenie znaczenia turystyki i rekreacji w województwie wielkopolskim wymaga podjęcia działań na rzecz poprawy obsługi ruchu turystycznego poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej, poprawę dostępności do atrakcji turystycznych”. Działania zaplanowane w niniejszej Strategii wpisują się w założenia dotyczące rozwoju turystyki w województwie.

Na obszarze województwa wielkopolskiego wskazuje się również obszary wizerunkowe dla rozwoju zróżnicowanych form turystyki o znaczeniu ponadregionalnym. Jednym z nich jest **Wielka Pętla Wielkopolska**. Jest to obszar wzdłuż szlaku żeglugi śródlądowej Wielkiej Pętli Wielkopolskiej, prowadzący Notecią przez Czarnków i Nakło do przedmieść Bydgoszczy, Kanałem Górnonoteckim przez jezioro Gopło i Kanał Ślesiński do Konina, Wartą przez Poznań i Międzychód do Santoka, ze szczególnym uwzględnieniem części Wielkiej Pętli z Kruszwicy do portu w Koninie-Morzysławiu, zwanej Wodnymi Wrotami Wielkopolski.

Gmina Międzychód ujęta została również w *Planie* pod względem **rozwój turystyki kulturowej** o znaczeniu międzynarodowym i krajowym poprzez tworzenie tematycznych systemów szlaków dziedzictwa, włączanie szlaków istniejących oraz wytyczanie nowych, w tym w szczególności związanych z zabytkami techniki wraz ze szlakami kolejowymi wąskotorowymi i szerokotorowymi wraz z infrastrukturą dworcową – Międzychodzko-Szamotulska Kolej (Międzychód – Chrzypsko – Ostroróg – Szamotuły).

System kolei regionalnej, zapewniający wewnętrzną obsługę województwa składa się m.in. również z linii swoim biegiem obejmujących Gminę Międzychód: nr 363 Rokietnica – Pniewy – Międzychód, nr 368 Szamotuły – Międzychód, nr 373 Międzychód – Zbąszyń.

Plan zakłada następujące działania w zakresie **rozwój komunikacji kolejowej**:

- 1) Zwiększenie dostępności sieci kolejowej poprzez wznowienie ruchu kolejowego na nieczynnych liniach kolejowych nr 363 Rokietnica – Międzychód,
- 2) wznowienie ruchu pasażerskiego na liniach kolejowych nr 368 Szamotuły – Międzychód, 363 Rokietnica – Międzychód.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Międzychód. Jednocześnie są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej, tj. z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030* (KSRR) oraz *Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*. Komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

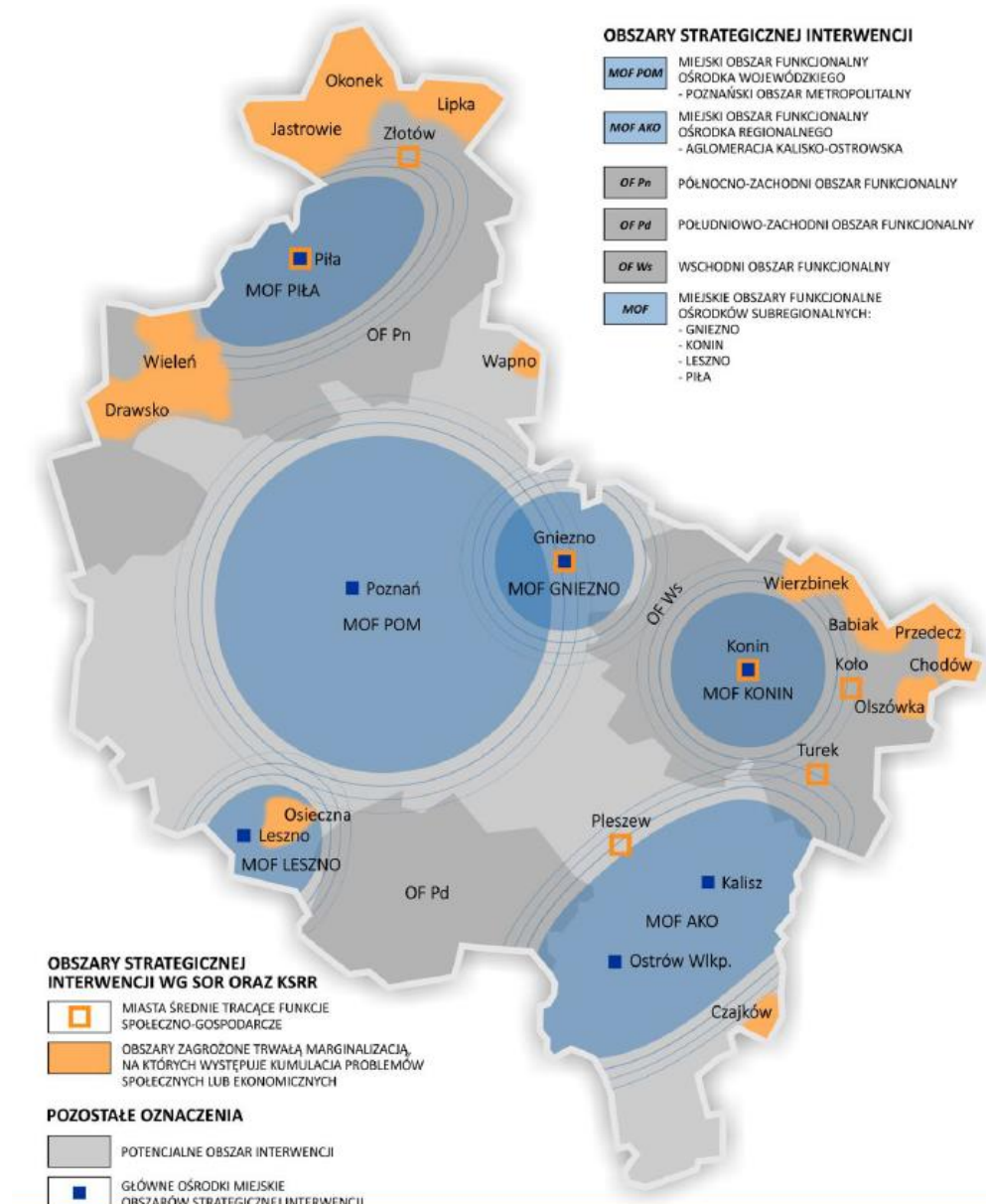
Natomiast w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* wyznaczone cele strategiczne brzmią następująco:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku klasyfikuje Gminę Międzychód do **Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Obszar ten wyróżnia wysoki udział terenów cennych przyrodniczo na tle województwa. W granicach obszaru

PnZOF wyodrębnia się rejony o dużych zwartych kompleksach leśnych – w przypadku Gminy Międzychód jest to Puszcza Notecka. Zasoby i walory środowiska PnZOF odgrywają istotną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego nie tylko Wielkopolski, ale i całego kraju. Ze względu na duże walory przyrodnicze i środowiskowe zaleca się, aby rolnictwo na terenie PnZOF miało charakter ekologiczny.¹

Ryc. 5. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz z kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

¹ Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele		
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego	Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	• budowanie wizerunku i marki PnZOF jako terenu atrakcyjnego inwestycyjnie, pozyskiwanie nowych inwestorów • rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, rozwój specjalizacji rolniczych w szczególności rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa • stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności • rozwój MŚP i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw • aktywizowanie osób bezrobotnych, zagrożonych i wykluczonych społecznie • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego i możliwości przekwalifikowania • przygotowanie terenów inwestycyjnych wokół ośrodków miejskich jako wsparcie rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości na terenie PnZOF	Cel I: Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska I.III. Efektywna energetycznie i czysta Gmina Międzychód Cel II: Gmina Międzychód rozwinięta gospodarczo i turystycznie w oparciu o posiadany potencjał i dostępne zasoby II.I. Przedsiębiorcza Gmina Międzychód II.II. Rozwinięta turystycznie i rozpoznawalna Gmina Międzychód Cel III: Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina Międzychód III.I. Wysoka jakość usług społecznych w Gminie Międzychód III.IV. Edukacja na wysokim poziomie dla wszystkich mieszkańców Gminy Międzychód

2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	• poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi) • rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą • rozwój kapitału społecznego przez wsparcie działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej • wsparcie potencjału turystycznego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiej Pętli Wielkopolski, modernizacji infrastruktury turystycznej szlaku wodnego Doliny Noteci • projektowanie nowych szlaków turystycznych, tworzenie sieci tras turystyki krajobrazowej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego z uwzględnieniem walorów zabytkowych zespołów urbanistycznych i ruralistycznych PnZOF, wspieranie rozwoju bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich, w szczególności agroturystyki • wykorzystanie walorów przyrodniczych dla poprawy jakości życia, rozwoju usług prozdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych • wspieranie aktywności mieszkańców i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO oraz wykorzystanie już istniejących	Cel II: Gmina Międzychód rozwinięta gospodarczo i turystycznie w oparciu o posiadany potencjał i dostępne zasoby II.II. Rozwinięta turystycznie i rozpoznawalna Gmina Międzychód Cel III: Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina Międzychód III.I. Wysoka jakość usług społecznych w Gminie Międzychód III.II. Zdrowi mieszkańcy Gminy Międzychód III.III. Zintegrowani i aktywni społecznie mieszkańcy Gminy Międzychód
---	---	--

3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	• poprawa dostępności komunikacyjnej PnZOF i zwiększenie dostępu do stolicy regionu, m.in. poprzez budowę dróg S10 i S11 oraz rozbudowę i modernizację pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PnZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych • rozwój infrastruktury kolejowej (budowa linii kolejowej nr 236 i 390 na trasie Wągrowiec-Rogoźno–Czarnków oraz odtworzenie linii kolejowej w kierunku Międzychodu) • wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego, w tym turystyki biznesowej (budowa terminala do obsługi małego ruchu lotniczego) • ochrona różnorodności i krajobrazu, zapewnienie trwałości i ciągłości systemów leśnych, upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży • zapobieganie skażeniom wód gruntowych będących efektem działalności rolniczej • kompleksowe wykorzystanie istniejących potencjałów umożliwiających zwiększenie dywersyfikacji źródeł energii, zastosowanie innowacyjnych technologii w energetyce • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery • poprawa efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej	Cel I: Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska I.I. Bezpieczna i spójna przestrzeń Gminy Międzychód I.II. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa I.III. Efektywna energetycznie i czysta Gmina Międzychód Cel II: Gmina Międzychód rozwinięta gospodarczo i turystycznie w oparciu o posiadany potencjał i dostępne zasoby II.II. Rozwinięta turystycznie i rozpoznawalna Gmina Międzychód
--	--	---

4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju

- rewitalizacja obszarów zdegradowanych, nadanie nowych funkcji obszarom zmarginalizowanym położonym przy granicy województwa (skuteczne wykorzystanie krajowego instrumentu OSI)
- prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokich walorach rolniczych za pomocą instrumentów programowych i skutecznego systemu ich wdrażania
- rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych lokalnych organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej)

Cel I:

Uporządkowana przestrzeń Gminy Międzychód z zachowanym ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem środowiska

I.I. Bezpieczna i spójna przestrzeń Gminy Międzychód

Cel III: Wspierająca rozwój i uważna na potrzeby swoich mieszkańców Gmina

III.I. Wysoka jakość usług społecznych w Gminie Międzychód

III.III. Zintegrowani i aktywni społecznie mieszkańcy Gminy Międzychód

Ponadto, zgodnie z *Planem zagospodarowania województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego*, Gmina Międzychód zaklasyfikowania została także do innych obszarów interwencji:

- **Wiejski Obszar Funkcjonalny,**
- **Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych,**
- **Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,**
- **Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy** – bardzo wysoki i wysoki poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego (kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej),
- **Obszary cenne przyrodniczo,**
- **Obszary ochrony krajobrazów kulturowych** – ze względu na przebiegające szlaki o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym,
- **Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,**
- **Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.**

Szczegółowe cele polityki regionalnej dla każdego ze wskazanych powyżej obszarów ujęte zostały w *Planie*.

W *Planie* wymienione zostały również inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja została zaplanowana na terenie całego województwa wielkopolskiego, w tym m.in. na terenie Gminy Międzychód.

Ponadto *Plan* zawiera wykaz planowanych przedsięwzięć nieuwjętych jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie:

➤ **elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej**

- Przebudowa istniejącego jednotorowego ciągu liniowego napowietrznego 110 kV wyprowadzonego z GPZ Pniewy w kierunku SE Gorzów na dwutorowy relacji GPZ Pniewy - SE Baczyna (1 tor) /SE Gorzów (2 tor) z przyłączeniem stacji transformatorowych 110kV/SN (tj. GPZ Sieraków, GPZ Międzychód, GPZ Zielomyśl, GPZ Międzyrzecz, proj. GPZ Skwierzyna II, GPZ Skwierzyna) do nowych ciągów,
- Zmiana konfiguracji pracy sieci dystrybucyjnej ENEA Operator Sp. z o.o. w zachodnim obszarze województwa wielkopolskiego – przebudowa istniejącego jednotorowego ciągu liniowego napowietrznego 110 kV wyprowadzonego z GPZ Pniewy w kierunku SE Gorzów na dwutorowy relacji GPZ Pniewy -SE Baczyna (1 tor) /SE Gorzów (2 tor) z przyłączeniem stacji transformatorowych 110kV/SN, tj. GPZ Sieraków, GPZ Międzychód, GPZ Zielomyśl, GPZ Międzyrzecz, proj. GPZ Skwierzyna II. GPZ Skwierzyna) do nowych ciągów.

- Modernizacja linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Międzychód (MDH) - GPZ Zielomyśl (ZIE),
- Modernizacja stacji GPZ Międzychód (MDH).

➤ **sieci i urządzeń gazowniczych:**

- Rozbudowa KRNiGZ Lubiatów w zakresie wiercenia odwiertu Międzychód-8l-l wraz z modernizacją OG Międzychód.

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 1478) na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust. 6 przedmiotowej ustawy, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym zostają przyjęte w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Podlegają one przeglądowi co 6 lat, a w razie potrzeby zostaje dokonana ich aktualizacja. Aktualnie do przedmiotowego terenu odnosi się *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*, zawierający w treści *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty*, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r., opublikowany w dniu 22 grudnia 2022 r. (Dz. U. poz. 2714).

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r., poz. 1478), prowadzi się zgodnie z *planem przeciwdziałania skutkom suszy*, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej przyjmuje i aktualizuje *plan przeciwdziałania skutkom suszy*, w drodze rozporządzenia, kierując się koniecznością przeciwdziałania skutkom suszy. Aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy dokonuje się nie rzadziej niż co 6 lat.

3 września 2021 roku Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia (zgodność z art. 68 ustawy – Prawo wodne). Planowanie nowych działań inwestycyjnych w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi być poprzedzone szeregiem analiz, a dotyczące ich warunki i procedury muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi, jak też być adekwatne do potrzeb w zakresie kształtowania retencji.

Gmina Międzychód (w części administrowanej przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu) położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w znacznej części na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w całości na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Międzychód klasyfikuje się jako obszar **silnie zagrożony suszą**. Wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów *planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy*.

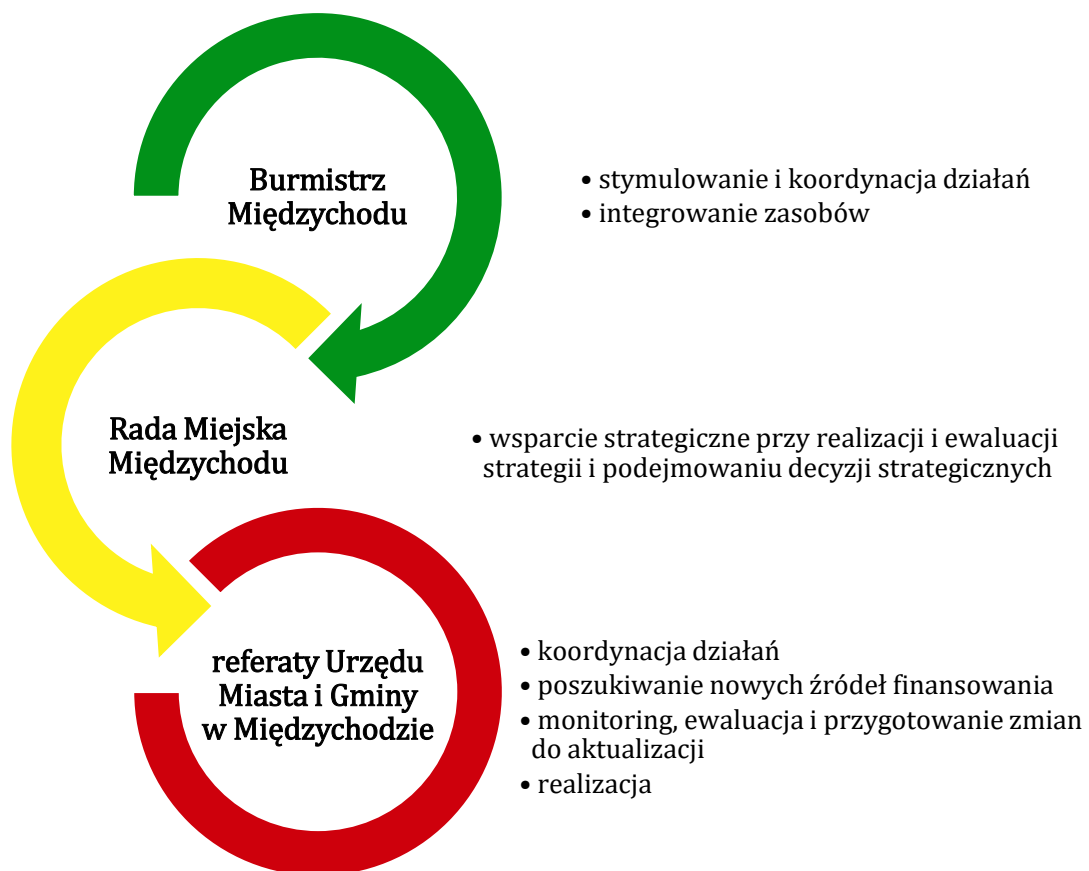

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2023-2030. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne miasta i gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Międzychodu, Rada Miejska Międzychodu oraz referaty Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Międzychód będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu międzychodzkiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raplocie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2022 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza

sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Międzychód). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Międzychód oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Międzychód będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1-4 ustawy o samorządzie gminnym.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Międzychód na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz programu na przyszłą perspektywę finansową, tj. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, 7
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach

bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie oraz jednostek organizacyjnych Gminy Międzychód.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem międzychodzkiem oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela na kolejnej stronie (Tabela 2) przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2023-2030 na podstawie uchwały nr LXVIII/586/2023 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Międzychód na lata 2023-2028. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą prawie 603 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych ponad 91,1 mln zł i podatku od nieruchomości prawie 148 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast ponad 609 mld zł. Do 2027 roku planowana jest spłata zobowiązań.

Tabela 2. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem	Rozchody
		PIT	podatek od nieruchomości		
2023	99 019 276,48	13 914 966,00	21 753 383,00	114 764 008,96	3 000 000,00
2024	100 432 105,00	14 582 884,00	24 297 545,00	97 682 105,00	2 750 000,00
2025	97 508 495,00	15 034 953,00	24 504 269,00	95 008 495,00	2 500 000,00
2026	99 408 708,00	15 410 827,00	25 091 876,00	96 908 708,00	2 500 000,00
2027	102 262 561,00	15 857 741,00	25 790 540,00	100 872 561,00	1 390 000,00
2028	104 199 175,00	16 317 615,00	26 509 466,00	104 199 175,00	0,00
Ogółem	602 830 320,48	91 118 986,00	147 947 079,00	609 435 052,96	12 140 000,00

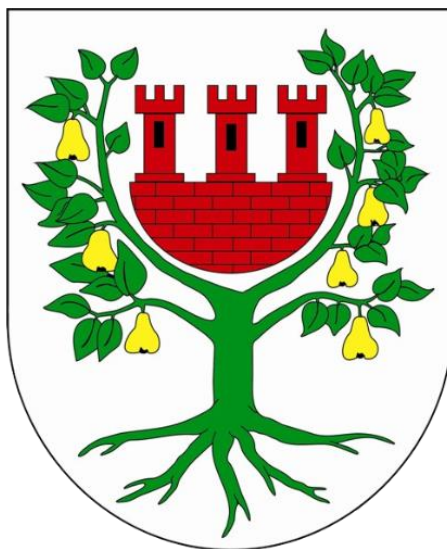
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr LXVIII/586/2023 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Międzychód na lata 2023-2028.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2028 wyniesie ponad 30 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Międzychód

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	57
1.1. Informacje ogólne	57
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	59
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	64
 CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	 73
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	73
2.2. Infrastruktura i środowisko	78
<i>Infrastruktura drogowa</i>	<i>78</i>
<i>Urządzenia sieciowe.....</i>	<i>79</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>80</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska.....</i>	<i>83</i>
2.3. Stan finansów samorządowych.....	83
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>83</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	<i>85</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>89</i>
 CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	 91
3.1. Demografia	91
3.2. Kapitał społeczny.....	96
<i>Przedszkola i żłobki.....</i>	<i>96</i>
<i>Edukacja</i>	<i>98</i>
<i>Kultura i sport.....</i>	<i>104</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>107</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne Gminy.....</i>	<i>109</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne Gminy.....</i>	<i>111</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	113

CHĘĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Międzychód, będąca gminą miejsko-wiejską, położona jest w zachodniej części województwa wielkopolskiego, na pograniczu z woj. lubuskim. Wchodzi w skład powiatu międzychodzkiego. Według danych GUS z 2021 roku w Gminie zameldowanych było 18 015 mieszkańców (z czego prawie 57% to ludność mieszkająca w mieście), natomiast wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 59 os./km².

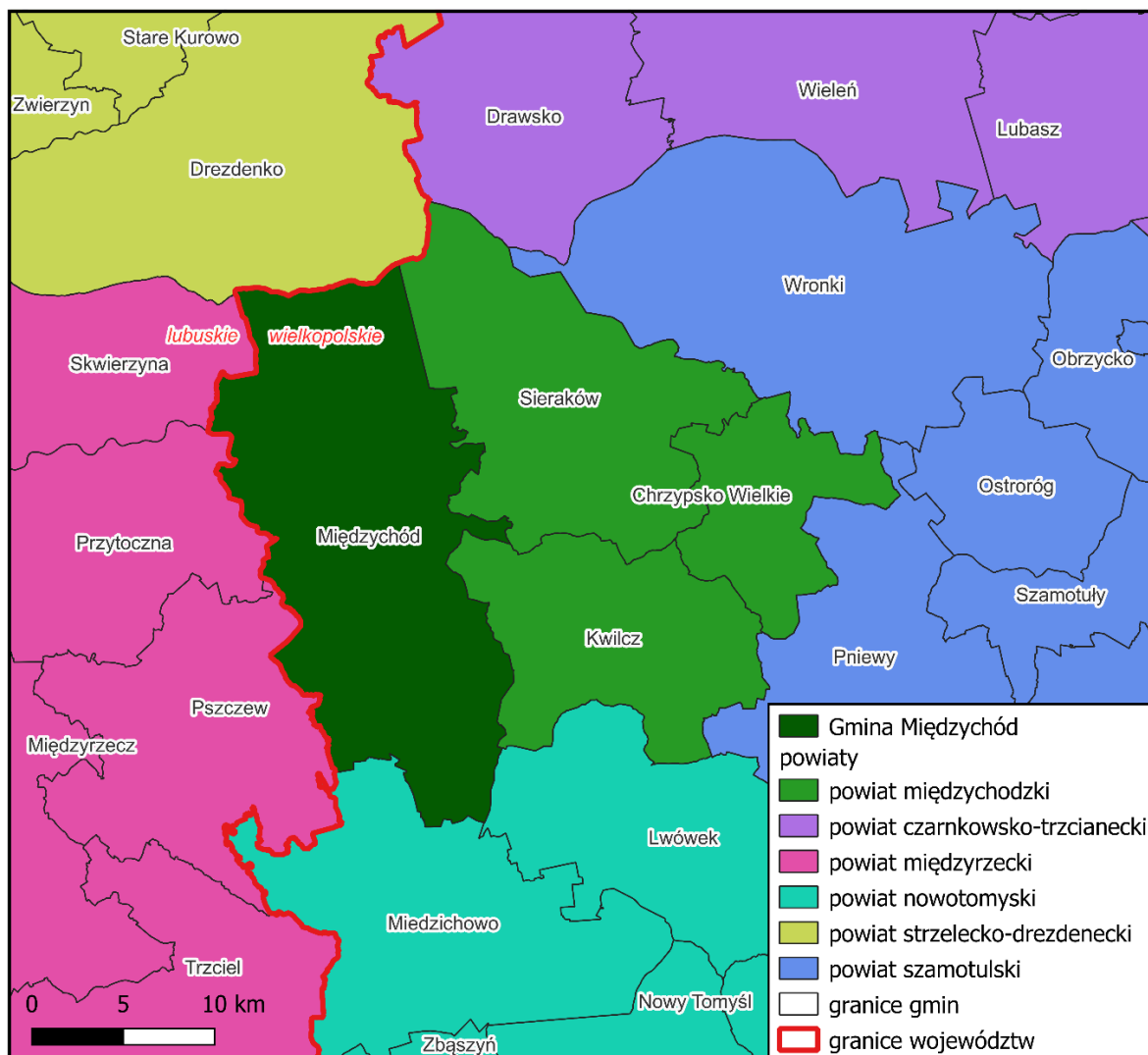
Międzychód graniczy z ośmioma innymi gminami i są to kolejno:

- od północy gmina Drezdenko (pow. strzelecko-drezdenecki, woj. lubuskie),
- od północnego wschodu gmina Sieraków (pow. międzychodzki),
- od wschodu gmina Kwilcz (pow. międzychodzki),
- od południowego wschodu gmina Lwówek (pow. nowotomyski),
- od południa gmina Miedzichowo (pow. nowotomyski),
- od południowego zachodu gmina Pszczew (pow. międzyrzecki, woj. lubuskie),
- od zachodu gmina Przytoczna (pow. międzyrzecki, woj. lubuskie),
- od północnego zachodu gmina Skwierzyna (pow. międzyrzecki, woj. lubuskie).

Powierzchnia Gminy Międzychód wynosi 307,24 km², co stanowi 41,7% powierzchni powiatu międzychodzkiego oraz 1% województwa wielkopolskiego. Użytki rolne stanowią 30% powierzchni Gminy, a użytki leśne 52%. Powierzchnia miasta Międzychód, pełniącego funkcję centrum administracyjnego, oświatowego, kulturalnego, gospodarczego oraz usługowego Gminy, wynosi 7 km². Poza Międzychodem sieć osadniczą Gminy tworzą głównie małe i średnie wsie posiadające poniżej 500 mieszkańców.

W skład Gminy wchodzi 26 sołectw: Bielsko, Drzewce, Dormowo, Dziecielin, Gorzycko Stare, Gorzyń, Gralewo, Głazewo, Kamionna, Kolno, Krzyżkówko, Lewice, Łowyń, Mnichy, Mierzyn, Muchocin, Mokrzec, Piłka, Popowo, Radgoszcz, Skrzydlewo, Sowia Góra, Tuczępy, Wielowieś, Zatom Nowy oraz Zatom Stary.

Ryc. 6. Położenie Gminy Międzychód na tle gmin i powiatów sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Sieć komunikacyjną w Gminie tworzy droga krajowa nr 24, posiadająca długość 10,5 km, drogi wojewódzkie o łącznej długości 63,8 km, drogi powiatowe o łącznej długości 80,1 km oraz drogi gminne o łącznej długości 75,9 km. Przez teren Gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym. Najbliższe takie drogi zlokalizowane są kolejno o ok. 12 i 20 km na zachód i południe od Gminy Międzychód i są nimi: droga ekspresowa S3 o oznaczeniu międzynarodowym E65 relacji północ-południe i autostrada A2 o oznaczeniu międzynarodowym E30 relacji wschód-zachód.

Odległość drogowa z miasta Międzychód do Poznania (będącego siedzibą władz wojewódzkich) wynosi niecałe 80 km, jednak podróż samochodem z Międzychodu do Poznania zajmuje ok. 1,5 godziny. Podróż do pozostałych większych ośrodków miejskich w regionie również wiąże się ze znaczącym czasem podróży. Przejazd autem do Gorzowa Wielkopolskiego, oddalonego o 63 km zajmuje ok. 50 minut, natomiast do Zielonej Góry oddalonej o 108 km nieco ponad godzinę. Świadczy to o niskiej dostępności komunikacyjnej Gminy i znacznym oddaleniu od usług świadczonych przez duże miasta.

W Gminie zlokalizowany jest nieczynny dworzec kolejowy na ul. Dworzec Główny 1. Gmina uczestniczy w staraniach o reaktywację linii kolejowych nr 368 Międzychód –

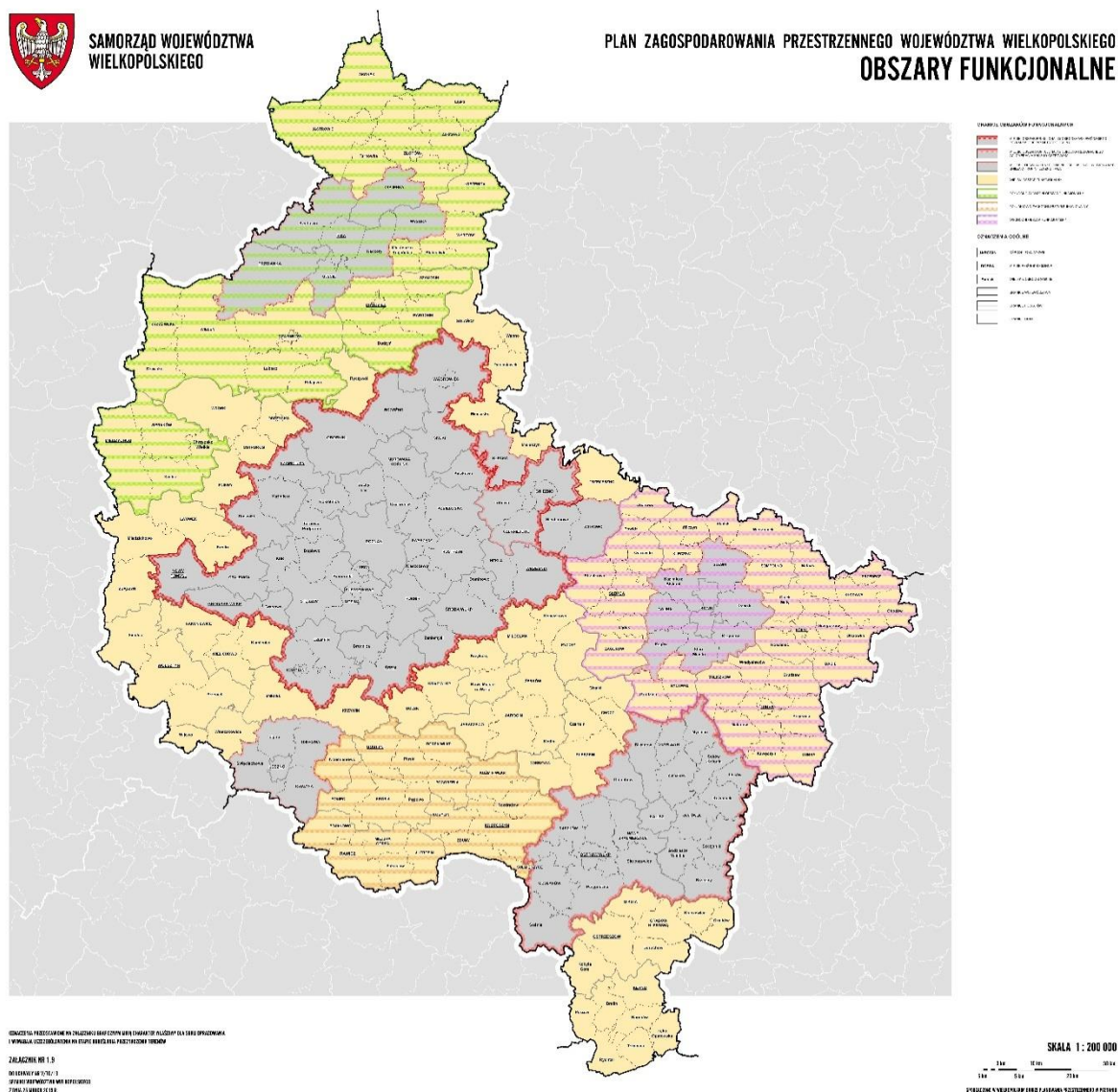
Szamotuły (kierunek do Poznania) oraz linii 363 Międzychód – Skwierzyna (kierunek do Gorzowa) w ramach dofinansowania z Rządowego Programu "Kolej Plus" (podpisała stosowne porozumienia z Urzędami Marszałkowskimi i innymi samorządami). Reaktywacja linii znacząco poprawiłaby dostępność komunikacyjną Gminy, ułatwiając podróż z i do Gminy zarówno mieszkańcom, jak i potencjalnym turystom.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zostały wyróżnione następujące obszary funkcjonalne:

- podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Gniezno,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Konin,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Leszno,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Piła,
 - wiejski obszar funkcjonalny,
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnego:
 - Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
 - Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
 - Wschodni Obszar Funkcjonalny.

Ryc. 7. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Gmina została zakwalifikowana do północno-zachodniego obszaru funkcjonalnego oraz wiejskiego obszaru funkcjonalnego.

Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny obejmuje tereny położone w północno-zachodniej Wielkopolsce i posiada powierzchnię wynoszącą 6 155 km² (20,6% powierzchni województwa). Zamieszkiwany jest przez 380 tys. mieszkańców, a jego sieć administracyjną stanowią: 4 gminy miejskie, 14 gmin miejsko-wiejskich oraz 16 gmin wiejskich. Głównymi jednostkami osadniczymi są miasta powiatowe: Piła (ośrodek subregionalny koncentrujący funkcje społeczno-gospodarcze), Czarneków, Chodzież, Międzychód, Trzcianka i Złotów. Obszar ten charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni przeznaczonej do potencjalnego zainwestowania ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, wynikającą m.in. ze znacznej odległości od stolicy regionu i braku dogodnych rozwiązań komunikacyjnych, stanowi istotne ograniczenia dla

rozwoju społeczno-gospodarczego. Co za tym idzie, działalność inwestycyjna wymaga w tym obszarze równoważenia zamierzeń gospodarczych z ochroną stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów, z jednoczesnym stworzeniem spójnego systemu przyrodniczego województwa, uwzględniającego powiązania przyrodnicze w granicach regionu oraz z obszarami województw sąsiednich. Najważniejszym działem gospodarki w obszarze funkcjonalnym jest rolnictwo i leśnictwo, a co za tym idzie przemysł drzewny i turystyka. Największymi branżami gospodarczymi na tym terenie jest produkcja mebli oraz innych wyrobów z drewna, produkcja urządzeń elektrycznych, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych czy produkcja metali.

Za kluczowy cel rozwoju przestrzennego tego obszaru zdefiniowano wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Do podstawowych działań zaliczono ochronę obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych (poprzez ochronę obszarów o funkcjach środowiskotwórczych pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali kraju, a także ochronę i kształtowanie otwartego krajobrazu Doliny Noteci wraz z elementami osadnictwa olęderskiego i fryderycjańskiego), stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu” (poprzez efektywne wykorzystanie przestrzeni oraz rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe, zrównoważone gospodarowanie zasobami leśnymi i wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa czy rozwój i efektywne wykorzystanie infrastruktury technicznej) oraz poprawę dostępności i spójności komunikacyjnej (poprzez rozwój i modernizację sieci drogowej i poprawę efektywności sieci kolejowej).

Wiejski obszar funkcjonalny działa na rzecz zwiększenia spójności regionu, służyć ma eliminowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, co z kolei wpłynie pozytywnie na atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego.

Gmina Międzychód zajmuje powierzchnię 307,24 km², z czego 30% tych terenów zajmują użytki rolne, a 52% lasy. W efekcie obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, a porastające ponad 1/2 powierzchni Gminy lasy, stanowią istotną rolę w atrakcyjności turystycznej i osadniczej Gminy. Największą miejscowością w Gminie, a zarazem jedynym wielofunkcyjnym, ośrodkiem miejskim jest Międzychód, będący siedzibą władz gminnych i powiatowych.

Ostatnia zmiana (IX zmiana) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Międzychód przyjęta została przez Radę Miejską Międzychodu Uchwałą nr XXIX/254/2020 z dnia 03.12.2020 r. Opracowanie wprowadziło zmiany w dokumencie precyzującym politykę przestrzenną Gminy:

- likwiduje tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej w obrębie Gorzyń po północnej stronie drogi krajowej nr 24,
- wyznacza nowe tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej w obrębie Gorzyń w obszarach przyległych do drogi wojewódzkiej nr 160 oraz w obrębach Gorzyń i Dzieścielin w obszarach przyległych do drogi powiatowej nr 1719P, a w zakresie

dokonywanej zmiany kierunku ogranicza tereny wskazane pod zabudowę mieszkaniową,

- wyznacza teren powierzchniowej eksploatacji kruszyw naturalnych w obrębie Dzieścielin i Tuczępy,
- likwiduje oznaczenie terenów lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych,
- wskazuje miejsca lokalizacji elektrowni wiatrowych (istniejących lub z wydanym pozwoleniem na budowę), wyznacza dla nich strefy ochronne oraz strefy 10H (dziesięciokrotności wysokości) elektrowni wiatrowej, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Międzychód na koniec roku 2021 obowiązywało 81 planów miejscowych, natomiast na koniec roku 2022 obowiązywało już 86 planów zagospodarowania przestrzennego (z czego 78 stanowi zmianę poprzednich dokumentów planistycznych). W opracowaniu jest 8 kolejnych zmian miejscowych planów.

Stan na koniec roku 2021 wykazywał pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni 5003,00 ha, co stanowiło 16,29 % powierzchni Gminy. Wówczas poszczególne przeznaczenie terenów w planach miejscowych przedstawiało się następująco:

- zabudowa mieszkaniowa (w tym wielorodzinna) – 570,00 ha;
- zabudowa usługowa (w tym usług publicznych) – 100,06 ha;
- zabudowa techniczno-produkcyjna – 290,00 ha.

Raport planowania przestrzennego wykonany na koniec roku 2022 wykazuje niewielkie zmiany w stosunku do roku poprzedniego. Pokrycie powierzchni Gminy miejscowymi planami wynosiło 5 034,56 ha, co stanowiło 16,39% powierzchni Gminy. Łączna powierzchnia terenów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę mieszkaniową (w tym wielorodzinną) wzrosła do 584 ha, a usługowa (w tym usług publicznych) do 105,72 ha. Powierzchnia przeznaczona pod zabudowę techniczno-produkcyjną pozostała na poziomie ubiegłego roku.

Za kluczowe obszary rozwojowe Gminy, które zostały wyznaczone w planach miejscowych, wskazać można tereny Łowynia, Gorzynia i Muchocina, w zakresie usług turystycznych jest to Bielsko nad jeziorem Bielskim, natomiast planowany rozwój OZE przewidziany jest na styku obszaru Głazewa i Łowynia. Głównymi ośrodkami rozwojowymi w Gminie, w których zaobserwować można największy ruch budowlany, są Wielowieś, Dzieścielin i Łowyń. Za największe bariery w aspekcie przestrzennym, utrudniające zarówno przemieszczanie się w obszarze Gminy, jak i równomierny rozwój tych terenów, zdefiniowano rzekę Wartę, przez którą w Gminie przebiega jedynie 1 most i 1 przeprawa promowa oraz zajmujące znaczną powierzchnię obszary ochrony przyrody, w tym m.in. Park Krajobrazowy Doliny Kamionki czy Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 w postaci Puszczy Noteckiej. Kolejnymi barierami przestrzennymi jest duża liczba jezior, lasów i pofałdowanie terenu. Dodatkowymi elementami mającymi negatywny

wpływ na ład przestrzenny w Gminie są opuszczone budynki w złym stanie technicznym takie jak np. mieszczący się przy rynku w samym centrum miasta Międzychód, budynek dawnego hotelu „Pod Białym Orłem” czy nieczynny, zabytkowy dworzec kolejowy, wraz z infrastrukturą towarzyszącą w postaci linii kolejowych, wiaduktów i przejazdów. Niegdyś oba budynki były ozdobą miejscowości i tętniły życiem, umożliwiały zarówno mieszkańcom jak i turystom podróż z i do Gminy oraz zapewniały miejsca noclegowe dla odwiedzających, tym samym napędzając gospodarkę i atrakcyjność regionu. Aktualnie zagospodarowanie obu miejsc stało się sporą trudnością, jednak gdyby się to powiodło, może wiązać się z ponownym ożywieniem obu obiektów. Zabytki te są jednakże własnością prywatną i Gmina nie ma wpływu na przywrócenie ich stanu technicznego i estetycznego. Ponadto dostrzega się negatywny wpływ na ład przestrzenny objętych nadzorem konserwatorskim innych zaniedbanych, prywatnych nieruchomości w centrum miasta czy nieuporządkowanej zabudowy od strony obwodnicy nad Wartą. Kolejnym wyzwaniem dla polityki przestrzennej Gminy jest bezpośrednie sąsiedztwo Sierakowa oraz Wronek i nieco dalsze sąsiedztwo aglomeracji Poznania, skutkujące kolejno konkurencją w zakresie turystyki i zakładów pracy (produkcyjnych) oraz skutkujące migracją do stolicy województwa posiadającej więcej miejsc pracy czy dostępu do szkół średnich i wyższych.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 w Gminie Międzychód. Zauważyć można, że średnio 1/3 decyzji wydawanych w powiecie międzychodzkiem na przestrzeni analizowanych lat dotyczy obszarów na terenie Gminy. Liczba decyzji o warunkach zabudowy w Gminie utrzymuje się na poziomie od 87 do 147 na rok. Porównując wskaźnik decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dla Gminy Międzychód i powiatu międzychodzkiego, okazuje się, że zarówno w 2021 roku, jak i latach poprzednich, był on zawsze niższy w Gminie niż w powiecie.

Tab. 3. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Międzychód	97	87	115	108	147
	powiat	259	268	257	292	354
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Międzychód	5,24	4,71	6,25	5,90	8,07
	powiat	7,00	7,25	6,99	7,97	9,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego Gmina Międzychód położona jest w granicach Niżu Środkowoeuropejskiego, w podprovincji Pojezierza Południowo-Bałtyckiego. Gmina leży na pograniczu dwóch makroregionów. Północny fragment Gminy leży w granicach makroregionu Pradoliny Toruńsko-Eberswadzkiej i mezoregionu Kotliny Gorzowskiej, natomiast jej pozostała część w makroregionie Pojezierza Wielkopolskiego i mezoregionie Pojezierza Poznańskiego. Cały obszar Gminy położony jest w granicach zlewni rzeki Warty, będącej częścią dorzecza Odry. Przez Gminę i miasto Międzychód ze wschodu na zachód przepływa rzeka Warta.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335) na terenie Gminy Międzychód zlokalizowane są częściowo:

- zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Czarna Woda od dopływu spod Chudobczyc do ujścia (PLRW60001118787299), Dopływ ze Starej Jabłonki (PLRW60001918787514), Dormowska Struga (PLRW600010175032), Kamionka (PLRW60001518769), Męcinka (PLRW600018187789), Śremska Struga (PLRW600009187549), Warta od Kamionki do Obry (PLRW600012187799) i Warta od Samy do Kamionki (PLRW60001218759),
- jednolite części wód powierzchniowych jeziornych: Barlin (PLLW10295), Bielskie (PLLW10298), Gorzyńskie (PLLW10315), Ławickie (PLLW10301), Tuczo (PLLW10317), Muchocińskie (PLLW10321) i Wielkie (PLLW10320),
- jednolite części wód podziemnych o kodach PLGW600041 i PLGW600059.

Pozostały niewielki fragment Gminy Międzychód leży w regionie wodnym Noteci, administrowanym przez PGW WP RZGW w Bydgoszczy, przynależnym hydrograficznie także do dorzecza Odry.

W oparciu o obowiązujący Plan dla obszaru dorzecza Odry w regionie wodnym Warty wszystkie jednolite powierzchniowe, poza Dormowską Strugą, Muchocińskim i Wielkim są w stanie złym. Dla Dormowskiej Strugi, Muchocińskiego i Wielkiego nie można było wyznaczyć stanu wód z uwagi na brak danych monitoringowych. Muchocińskie i Wielkie są niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest osiągnięcie dobrego stanu i nie posiadają derogacji natomiast wszystkie pozostałe jednolite części wód powierzchniowych są zagrożone i posiadają odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych zostało wyznaczone dla JCWP: Czarna Woda od dopływu spod Chudobczyc do ujścia, Dopływ ze Starej Jabłonki, Dormowska Struga, Kamionka, Męcinka, Śremska Struga, Warta od Kamionki do Obry, Warta od Samy do Kamionki, Barlin, Bielskie, Gorzyńskie, Ławickie i Tuczo. Odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów zostało ustanowione dla JCWP: Czarna Woda od dopływu spod Chudobczyc do ujścia, Kamionka, Śremska Struga, Warta od Kamionki do Obry, Barlin, Bielskie, Gorzyńskie, Ławickie i Tuczo.

Obie jednolite części wód podziemnych z RWW o kodzie PLGW600041 i PLGW600059 są w stanie dobrym zarówno pod względem chemicznym, jak i ilościowym, są niezagrożone i nie posiadają derogacji.

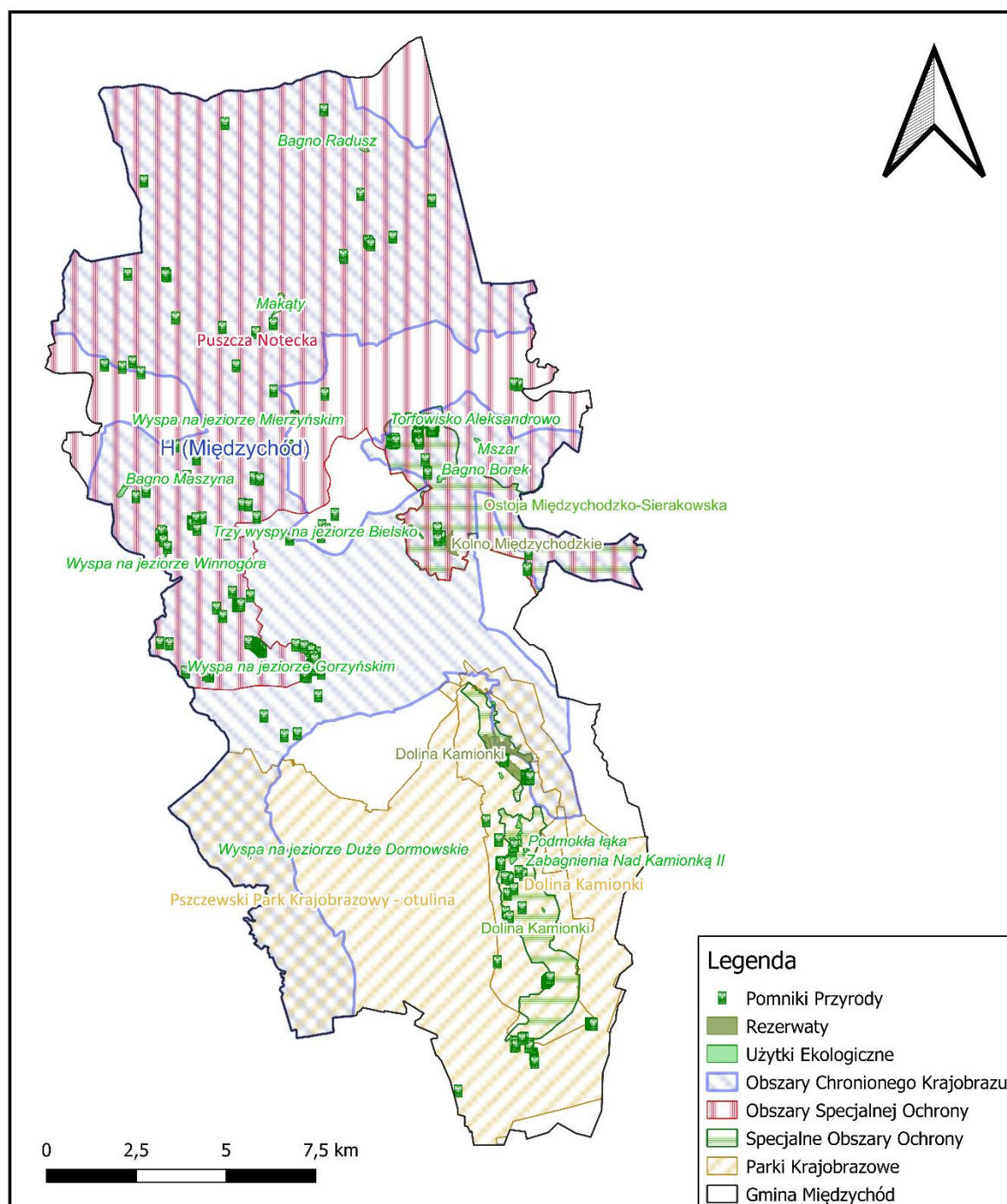
Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy występuje wiele różnych form ochrony przyrody, które zajmują razem ok. 76% całkowitej jej powierzchni. Są to następujące formy ochrony przyrody:

- 2 Rezerваты przyrody:
 - Rezerwat przyrody „Kolno Międzychodzkie” (PL.ZIPOP.1393.RP.120),
 - Rezerwat przyrody „Dolina Kamionki” (PL.ZIPOP.1393.RP.1422),
- 3 Obszary Natura 2000:
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Kamionki” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300031.H),
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Międzychodzko-Sierakowska” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300032.H),
 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Notecka” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB300015.B),
- 1 Obszar Chronionego Krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „H (Międzychód)” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.88),
- 1 Park Krajobrazowy:
 - Park Krajobrazowy „Dolina Kamionki” (PL.ZIPOP.1393.PK.155),
- 25 Użytków Ekologicznych:
 - Użytek Ekologiczny „Bagno Radusz” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.116),
 - Użytek Ekologiczny „Makąty” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.117),
 - Użytek Ekologiczny „Torfowisko Aleksandrowo” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.118),
 - Użytek Ekologiczny „Bagno Maszyna” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.119),
 - Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.120,
 - Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.121,
 - Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.122,
 - Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.123,

- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.124,
- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.125,
- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.126,
- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.127,
- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.128,
- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.129,
- Użytek Ekologiczny o kodzie INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.130,
- Użytek Ekologiczny „Bagno Borek” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.131),
- Użytek Ekologiczny „Mszar” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.132),
- Użytek Ekologiczny „Wyspa na jeziorze Mierzyńskim”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.222),
- Użytek Ekologiczny „Wyspa na jeziorze Winnogóra”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.223),
- Użytek Ekologiczny „Trzy wyspy na jeziorze Bielsko”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.224),
- Użytek Ekologiczny „Wyspa na jeziorze Gorzyńskim”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.225),
- Użytek Ekologiczny „Wyspa na jeziorze Duże Dormowskie”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.226),
- Użytek Ekologiczny „Podmokła łąka” (PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.227),
- Użytek Ekologiczny „Zabagnienia Nad Kamionką”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.228),
- Użytek Ekologiczny „Zabagnienia Nad Kamionką II”
(PL.ZIPOP.1393.UE.3014033.229),
- 178 pomników przyrody.

Ryc. 8. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Międzychód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Rezerwat przyrody „Kolno Międzychodzkie” znajduje się w nadzorze Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i zajmuje powierzchnię 14,71 ha. Został ustanowiony w 1959 roku i od tego czasu jego celem jest zachowanie naturalnego lasu liściastego, ekosystemu typu leśnego i borowego, podtypu ekosystemu lasów nizinnych.

Rezerwat przyrody „Dolina Kamionki” posiada powierzchnię 59,3 ha. Został ustanowiony w 2004 roku. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest ochrona i zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksu ekosystemów związanych z doliną rzeki Kamionki, wraz z charakterystycznymi dla nich gatunkami roślin.

Pierwszym obszarem Natura 2000 w Gminie jest Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Kamionki”, utworzony 31 marca 2022 roku we fragmencie rynny polodowcowej, posiadający powierzchnię 847,68 ha. Siedlisko charakteryzuje się starorzeczem i naturalnymi eutroficznymi zbiornikami wodnymi, niżowymi i górkimi łąkami (*Arrhenatherion elatioris*), źródłiskami wapiennymi ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, kwaśnymi buczynami (*Luzulo-Fagenion*) czy żyznymi buczynami (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) i lasami łągowymi.

Drugim obszarem Natura 2000 w Gminie jest Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Międzychodzko-Sierakowska”, wyznaczony również 31 marca 2022 roku. Posiada on powierzchnię 7 591,08 ha i sięga gmin powiatu międzychodzkiego, jak i szamotulskiego. Charakteryzuje się zróżnicowanym pokryciem terenu. Występują lasy liściaste (grądy i buczyny), higrofilne zbiorowiska zaroślowe i ziołoroślowe, łąkowe oraz łągi olszowe.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Notecka” jest trzecim obszarem Natura 2000 w granicach Gminy Międzychód. Posiada powierzchnię 178 255,76 ha, obejmuje w swoich granicach teren wchodzący w skład 7 powiatów i jest zdecydowanie największym z trzech wymienionych obszarów Natura 2000. Utworzony został w 2007 roku w celu ochrony tego jednolitego kompleksu leśnego, na którego terenie zlokalizowanych jest ponad 50 jezior pochodzenia wytopiskowego i liczne torfowiska. Występuje tu co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi takie jak m.in. bielik, bocian czarny, błotniak stawowy, rybołów, orlik krzykliwy, puchacz czy zimorodek.

Obszar Chronionego Krajobrazu „H (Międzychód)” jest jedynym obszarem tego typu na terenie Gminy. Pełni funkcję ochronną dla Pszczewskiego Parku Krajobrazowego i 4 rezerwatów przyrody. Ponad połowę powierzchni obszaru zajmują lasy na słabych siedliskach boru świeżego i boru suchego. Teren ten charakteryzuje duża liczba jezior i urozmaicona rzeźba.

W granicach administracyjnych Gminy znajduje się jeden Park Krajobrazowy tj. „Dolina Kamionki”. Utworzony został w 2019 roku i objął swoimi granicami obszar 2 046,86 ha. Celami ochrony parku jest ochrona i zachowanie krajobrazu doliny Kamionki, jej naturalnych ekosystemów, populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk.

Dodatkowo południowa część Gminy wchodzi w skład otuliny Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.

Ostatnimi formami ochrony przyrody występującymi na badanym obszarze są licznie występujące użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Są to głównie wiekowe drzewa charakteryzujące się dużymi rozmiarami m.in. dęby, buki, jesiony czy platany. Zlokalizowane są głównie w granicach Puszczy Noteckiej i Dolinie Kamionki.

Dla celów edukacji ekologicznej, jak również uporządkowania ruchu turystycznego nadleśnictwa z terenu Puszczy Noteckiej utworzyły Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcza Notecka”, obejmujący w dużej części tereny Gminy Międzychód. Wyróżniającym elementem jest Ośrodek Edukacji Ekologicznej z Izbą Pamięci Wsi Radusz oraz sieć szlaków rowerowych i pieszych wokół.

Międzychód słynie z dobrych warunków do wypoczynku, jednak nie jest to związane jedynie z uwarunkowaniami przyrodniczymi. W obszarze Gminy znajduje się wiele cennych historycznie obiektów. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 939 obiektów, natomiast wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, na terenie Gminy Międzychód jest 71 obiektów przypisanych do 45 numerów rejestrowych istniejących zabytków nieruchomych.

W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków są to kolejno:

Gorzycko:

- dom nr 1, nr rej.: 773 z 15.02.1964,
- dom nr 2, nr rej.: 774 z 15.02.1964,

Gorzyń:

- dwór, XIX, nr rej.: 332 z 21.10.1968,
- czworak nr 6, szach., XIX, nr rej.: 330 z 21.10.1968,

Kamionna:

- kościół par. pw. Narodzenia NMP, 1499, nr rej.: 260 z 20.07.1979,

Kolno:

- park pałacowy, pocz. XIX-XX, nr rej.: 25/Wlkp/A z 21.04.2000,
- przepompownia, pocz. XX, nr rej.: j.w.,

Lewice:

- kościół par. pw. św. Mikołaja, 2 poł. XIX, nr rej.: 496 z 4.02.1969/739,

Łowyń:

- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, 1924-27, nr rej.: /Wlkp/A z 26.03.2009,
- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.,

Mierzynek:

- spichrz, drewn., nr rej.: 758/A z 10.11.1969 (przeniesiony do skansenu w Gorzowie Wlkp),

Międzychód:

- kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, XVI-XVII, 1903, nr rej.: 504/A z 10.03.1969,
- zespół d. kościoła ewangelickiego, ul. Piłsudskiego 18, nr rej.: 747/Wlkp/A z 10.03.1969 i z 16.03.1992:
 - kościół, ob. rzym.-kat. par. pw. Niepokalanego Serca Maryi, 1838, 1913
 - cmentarz przy kościele, XVII
 - ogrodzenie z wnękami i płytami nagrobnymi, XVII – XIX
- zespół stacji kolejowej, nr rej.: 10/Wlkp/A z 18.06.1999:
 - dworzec kolejowy, 1888
 - magazyn, 1888

- szalet, 1888
- 3 domy mieszkalne, przy dworcu, 1910
- dom mieszkalny, ul. Gorzycka 5, 1910
- parowozownia, 1910
- 2 nastawnie, 1910
- dom, ul. Dworcowa 21, 1 poł. XIX, nr rej.: 916 z 21.02.1970
- szkoła, ul. Iczka 3, 1903, nr rej.: 252/Wlkp/A z 21.11.2005
- ogrodzenie z bramami, j.w.
- dom, ul. Kilińskiego 9, pocz. XIX, nr rej.: 638 z 24.06.1969
- dom, ul. Kościelna 1, 1 poł. XIX, nr rej.: 403 z 15.06.1992
- starostwo, ob. UMiG, ul. Piłsudskiego 2, 1880, 1911, nr rej.: 53/Wlkp/A z 2.04.2001
- ogrodzenie, mur., j.w.
- dom, ul. Piłsudskiego 33, 1 poł. XIX, nr rej.: 918 z 21.02.1970
- dom, ul. Portowa 1, szach., pocz. XIX, nr rej.: 917 z 21.02.1970
- dom, Rynek 1, 1 poł. XIX, nr rej.: 637 z 24.06.1969
- dom, Rynek 2, 1 poł. XIX, nr rej.: 919 z 21.02.1970
- dom, Rynek 3, 1 poł. XIX, nr rej.: 920 z 21.02.1970
- hotel „Pod Białym Orłem”, Rynek 11, pocz. XX, nr rej.: 54/Wlkp/A z 10.05.2001
- dom, ul. Rynkowa 1, XVIII/XIX, nr rej.: 502 z 10.03.1969
- dom, ul. Rynkowa 2, XVIII/XIX, nr rej.: 465 z 1.02.1969
- dom, ul. Rynkowa 3, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 443 z 1.02.1969
- dom, ul. Rynkowa 4, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 453 z 1.02.1969
- dom, ul. Rynkowa 6, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 464 z 1.02.1969
- dom, ul. Rynkowa 7, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 466 z 3.02.1969
- dom, ul. Rynkowa 8, 1 poł. XIX, nr rej.: 479 z 3.02.1969
- dom, ul. Rynkowa 9, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 488 z 4.02.1969
- gimnazjum miejskie (ob. Liceum Ogólnokształcące) ul. Sikorskiego 27, 1904, 1925, nr rej.: 251/Wlkp/A z 10.10.2005
- dom, ul. 17 Stycznia 30, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 640 z 24.06.1969
- dom, ul. 17 Stycznia 32, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 922 z 21.02.1970
- dom, ul. 17 Stycznia 33, 1 poł. XIX, nr rej.: 642 z 24.06.1969
- dom, ul. 17 Stycznia 34, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 643 z 24.06.1969
- dom, ul. 17 Stycznia 37, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 923 z 21.02.1970
- dom, ul. 17 Stycznia 38, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 644 z 24.06.1969
- dom, ul. 17 Stycznia 40, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 645 z 24.06.1969
- dom, ul. 17 Stycznia 48, szach., pocz. XIX, nr rej.: 646 z 24.06.1969
- dom, ul. 17 Stycznia 95, szach., 1 poł. XIX, nr rej.: 647 z 24.06.1969
- budynek Miejskiej kasy oszczędności, ob. muzeum, ul. 17 Stycznia 100, 1904, nr rej.: 123/Wlkp/A z 14.03.2003
- dom, ul. 17 Stycznia 121, poł. XIX, nr rej.: 648 z 24.06.1969

Mnichy:

- zespół dworski, nr rej.: 21/A/Wlkp z 20.03.2000:
 - dwór, XVII, 1908
 - rządówka, 2 poł. XIX

- 2 budynki gospodarcze, 2 poł. XIX
- gorzelnia, 1874
- park, 2 poł. XIX

Mniszki:

- zespół dworski i folwarczny, nr rej.: 555/Wlkp/A z 16.10.2007:
 - dwór, 1890/XX
 - willa, 1910
 - park, XIX
 - folwark, 1863-1915:
 - budynek wielofunkcyjny
 - stajnia
 - chlewnia
 - płatkarnia

Radgoszcz:

- dom (chata) nr 17, k. XVIII, nr rej.: 778 z 22.11.1969.

Do najbardziej rozpoznawalnych zabytków z ww. listy należą kościół pw. Narodzenia NMP w Kamionnie, pałac w Gorzynie, kościół par. pw. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela w Międzychodzie, kościół par. pw. Niepokalanego Serca Maryi w Międzychodzie oraz kościół pw. św. Mikołaja w Lewicach.

Kościół pw. Narodzenia NMP w Kamionnie powstał w 1499 roku z fundacji Mikołaja i Dobrogosta Kamieńskiego. Budowla salowa wzniesiona została w rzucie prostokąta w stylu późnogotyckim. W 1570 roku został konsekrowany. Niestety na przestrzeni lat i prowadzonych konfliktów zbrojnych został parokrotnie niszczone – w czasie wojen szwedzkich i wojen napoleońskich. W aktualnym stanie budynek znajduje się od 1834 roku, w którym to odbudowano w stylu neogotyckim zawalony wcześniej szczyt zachodni. Następnie w 1934 roku został całkowicie wyremontowany. W obiekcie nadal sprawuje się kult religijny. Możliwe jest zwiedzenie obiektu po wcześniejszym uzgodnieniu.

Pałac w Gorzynie wzniesiono z inicjatywy rodziny von Willich na przełomie XIX i XX w. Zbudowany został dwukondygnacyjny pałac z czterospadowym dachem na planie prostokąta w stylu neoklasycystycznym, w miejscu mniejszego parterowego dworu. Do 1945 roku był własnością tejże rodziny, a aktualnie znajduje się w rękach prywatnych. Ponadto w jego sąsiedztwie znajduje się park, schodzący w kierunku jeziora.

Kolejną ze świątyń wpisanych do rejestru zabytków jest kościół parafialny p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela w Międzychodzie. Pierwsza wzmianka o kościele pochodzi z 1404 roku, w której mowa jest o budowli drewnianej. W 1560 roku przekazany został protestantom, jednak już w 1589 powrócił w ręce katolików, którzy z uwagi na zły stan techniczny budowli zdecydowali się na rozbiórkę. W jego miejscu powstała współczesna świątynia, wybudowana w 1591 roku z fundacji, znanego w tym regionie, rodu Ostrorogów. Następnie kościół był wielokrotnie przebudowywany – z uwagi na pożar w 1635 roku, remont w 1750 roku kiedy to dobudowano zakrystię, w 1840 roku gdy przebudowano wieżę, w 1903 roku kiedy powiększono zakrystię czy dokonując ogólnej rozbudowy w 1907 roku i w latach 1934-35. W 1982-95 przeprowadzono

najnowszy remont generalny m.in. w postaci prac elewacyjnych, nowym pokryciu wieży czy modernizacji wnętrza prezbiterium. Obecna budowla murowana z cegły, posiada styl późnogotycki, natomiast jego wystrój pochodzi głównie z okresu ostatniego z wymienionych remontów. Z pierwotnego wyposażenia zachowała się wczesnobarkowa płaskorzeźba przedstawiająca Hołd Pasterzy z I poł. XVII w., rokokowa ambona z II poł. XVIII w. oraz późnorenesansowa chrzcielnica z początku XVII w.

Obecny Kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca Maryi w Międzychodzie został wybudowany w latach 1838-1840 jako świątynia ewangelicka o prostej nawie z beczkowym sklepieniem. W 1864 roku zbudowano w nim, istniejące do dziś, organy. W 1945 budowlę przekazano Kościołowi katolickiemu jako odszkodowanie wojenne i od tego czasu pozostaje on nieprzerwanie miejscem kultu religijnego. W przedsionku kościoła poewangelickiego wyeksponowano zachowaną z XVII wieku płytę nagrobną wojewody Krzysztofa Unruha, ówczesnego właściciela miasta.

Kościół p.w. św. Mikołaja w Lewicach, zbudowany został z cegły z okładziną z kamieni polnych w stylu neogotyckim pod koniec XVIII w. W jego wnętrzu znaleźć można trzy ołtarze z elementami z XVII i XVIII w., ambonę w stylu empirowym z 1855 roku czy kielich z ornamentem późnorenesansowym pochodzący z 1655 roku.

Przez teren Gminy przebiegają liczne szlaki turystyczne oraz szlaki rowerowe m.in. szlaki o znaczeniu międzynarodowym takie jak „Lubuska Droga św. Jakuba” wchodząca w skład europejskiego szlaku do Santiago de Compostela czy szlak rowerowy Euroroute R1. Przebiegają tedy także szlaki o znaczeniu wojewódzkim takie jak zachodni odcinek Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego o oznaczeniu niebieskim czy Szlak Stu Jezior o oznaczeniu czarnym. Jednym z obiektów turystyki pieszej w Gminie o znaczeniu lokalnym jest żółty szlak Wierzbno – Międzychód – Drezdenko – Człopa o kodzie LB/WK/ZP-173 o długości 154 km. W Gminie przechodzi przez miejscowości takie jak Dormowo, Łowyń, Bielsko i Międzychód. Poprowadzony został przez Park Krajobrazowy „Dolina Kamionki” i Puszcę Notecką. Przez Puszcę przebiegają także szlaki rowerowe „Śladami Radosza” – pętla niebieska i żółta, „do kopalni Wanda” i Szlak Powstań Narodowych w Gminie Międzychód.

Na obszarze Gminy stworzono również ścieżki edukacyjne „Bobrowy Zakątek” w okolicach Kaplina czy „Dolina Kamionki”.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu międzychodzkiego w latach 2017-2021. Największą zmianę na terenie powiatu obserwuje się dla Międzychodu, gdzie liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła o 174. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Międzychód w roku 2021 stanowiły 55,9% (2 234 podmiotów) wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie międzychodzkiem. Udział ten ułożył Gminę na pierwszym miejscu wśród gmin powiatu. Drugą gminą w powiecie co do liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON był Sieraków dla którego wartość ta w 2021 roku wyniosła 854 podmioty gospodarcze (21,4%). Gmina Międzychód jako ośrodek powiatowy, jest więc dominującym ośrodkiem gospodarczym w powiecie, w którego obszarze działa większość przedsiębiorstw powiatu.

Tab. 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie międzychodzkiem w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat międzychodzki	3 569	100,0%	3 995	100,0%	426
Chrzypsko Wielkie	227	6,4%	292	7,3%	65
Kwilcz	547	15,3%	615	15,4%	68
Międzychód	2 060	57,7%	2 234	55,9%	174
Sieraków	735	20,6%	854	21,4%	119

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Międzychód, największa część podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (627 podmiotów) oraz budownictwie (328 podmiotów). Ich udział wyniósł kolejno 28% i 15%. Względnie podobna liczba podmiotów (w przedziale 174-184 podmiotów) zajmuje się działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości i przetwórstwem przemysłowym – udział podmiotów z tych grup w ich całkowitej liczbie wynosił po 8% dla każdej z sekcji.

Tab. 5. Podmioty działające na terenie Gminy Międzychód w 2021 roku

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	627	28%
SEKCJA F Budownictwo	328	15%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	184	8%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	174	8%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	150	7%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	133	6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	115	5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	103	5%
SEKCJA P Edukacja	87	4%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	65	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	63	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	61	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	40	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	33	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	27	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12	1%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

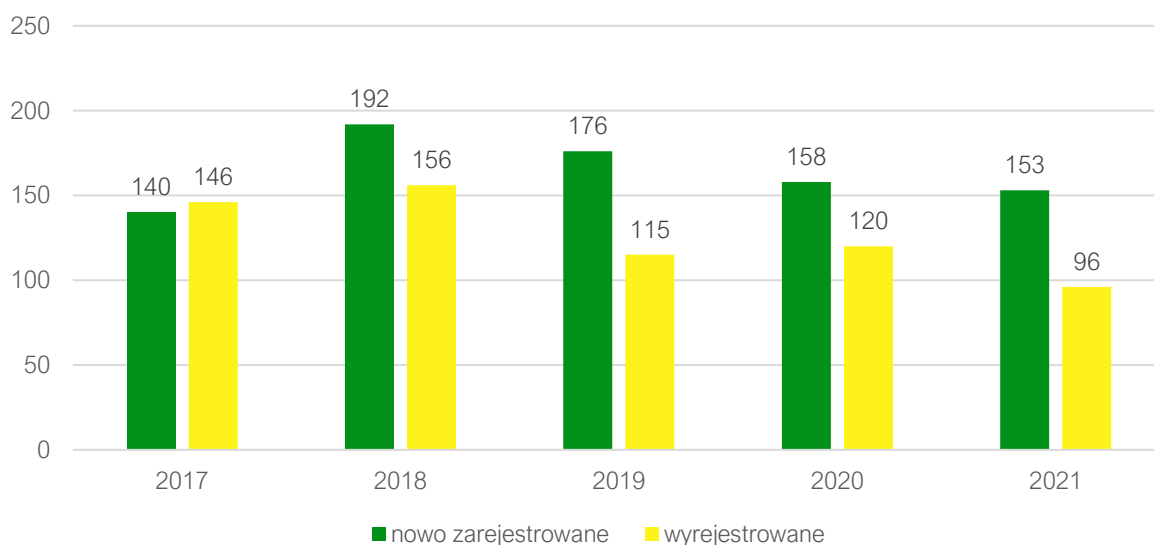
Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy są m.in.:

- Marmite Sp. z o.o.,
- Balco Sp. z o.o.,
- Marbopur Sp. z o.o. S.k.,
- Domat Sp. z o.o.,
- Pascal Prefabrykaty Sp. z o.o.,
- PPHU Sched-Pol sp.j.,
- PHUP Budmar Sp. z o.o.,
- ZHU Lidmerc II s.c.,
- Jahns Transport,
- Piekarnia Cukiernia Gursz,
- PB MHM Paech Sp. z o.o.,
- Przetwórnia Międzychód – Nowicka S.j.,
- MPEC S. z o.o.,
- MSK Aqualift Sp. z o.o.,
- Sol-Fish Sp. z o.o.,
- Zakład Utylizacji Odpadów Clean City Sp. z o.o.,
- ABC Czepczyński Sp. z o.o. sp. k.,
- PPH BASER-Polska sp. z o.o.,
- Usługi Transportowe Ryszard Kadziszewski,
- Szymon Kadziszewski Import-Export,
- FH „DAWID”,
- HCU Transport s.c.

Z wyżej wymienionych na terenie Łowynia działają 3 podmioty gospodarcze z udziałem kapitału zagranicznego.

Na wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Międzychód. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2017-2021. Od 2018 roku corocznie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ świadczy o dobrych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie. Alarmujący może być jednak coroczny, powolny spadek liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw.

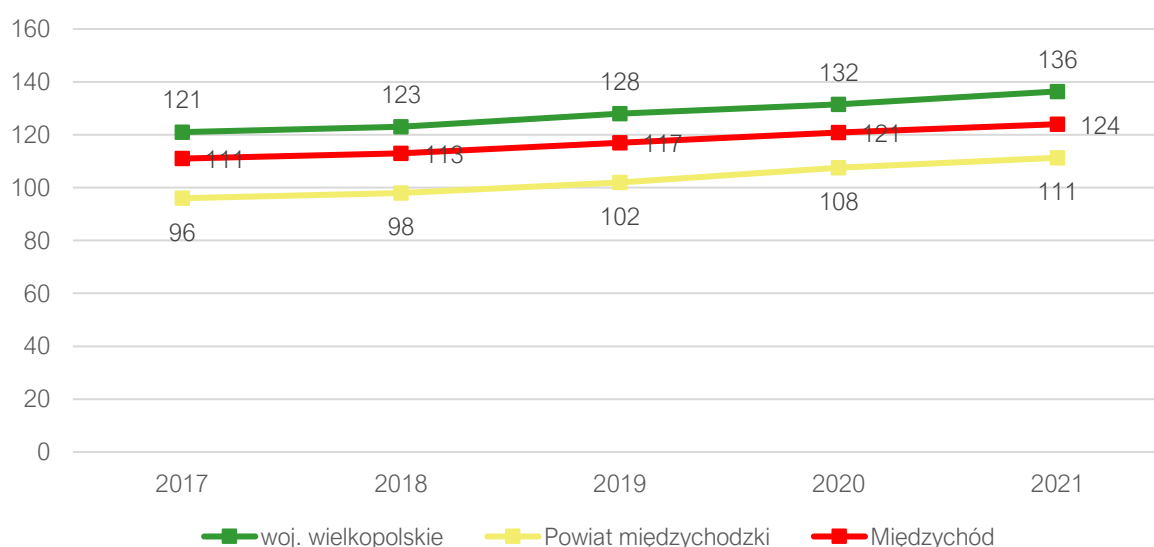
Ryc. 9. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Międzychód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, wartość wskaźnika dla Gminy była corocznie wyższa niż średnia dla powiatu, ale niższa niż średnia dla województwa. Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

Ryc. 10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

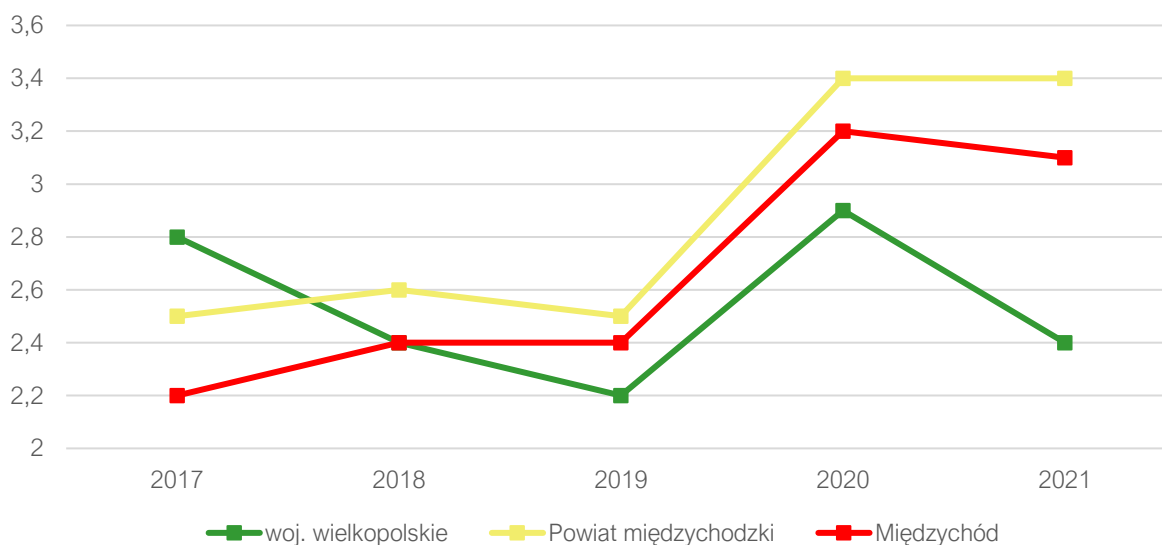

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki powiązany jest również z rynkiem pracy. Dostęp do stabilnego zatrudnienia i satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się liczby

zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Międzychód. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2017-2021. W latach 2017-2020 dla wartości odnoszących się do Gminy zauważalny był trend rosnący w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 2,2% w roku 2017, do poziomu 3,2% w roku 2020). W roku 2020 nastąpiło odwrócenie wzrostowego trendu w tym zakresie i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia ponownie spadła do poziomu 3,1%. Jednocześnie podobną tendencję w zakresie kształtowania się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie międzychodzkiem, z tą różnicą, że w 2021 roku zanotowano w nim utrzymanie się wartości równej tej z roku poprzedniego tj. 3,4%. Dodatkowo we wszystkich przedstawionych jednostkach zarejestrowano znaczny wzrost badanego wskaźnika na przestrzeni 2019 i 2020 roku. Taki stan rzeczy związany mógł być w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Ponadto od 2018 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym plasował się pomiędzy analogicznymi wskaźnikami dla powiatu i województwa – w Wielkopolsce był niższy, a w powiecie międzychodzkiem wyższy.

Ryc. 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze zawodów 2022 Wojewódzkiego Urzędu Pracy w powiecie międzychodzkiem występuje deficyt zawodów takich jak m.in.:

- Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy,
- Fryzjerzy,
- Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- Lekarze,
- Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, zawodowych i języków obcych,
- Pielęgniarki i położne.

W prognozie Wojewódzkiego Urzędu Pracy dla powiatu międzychodzkiego stwierdzono nadwyżkę specjalistów technologii żywności i żywienia. Świadczy to o tym, że w tej dziedzinie w powiecie jest więcej specjalistów niż miejsc pracy.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Na terenie Gminy Międzychód sieć komunikacyjna tworzona jest przez drogę krajową, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Nie występują autostrady i drogi ekspresowe.

Przez Gminę z zachodu na wschód przebiega droga krajowa nr 24. W granicach administracyjnych analizowanej Gminy droga posiada długość 10,5 km i biegnie przez wsie Kamionna i Gorzyń.

Sieć dróg wojewódzkich wynosi 63,8 km i są to następujące drogi:

- **DW 160** o relacji północ-południe przez Międzychód,
- **DW 182** z Międzychodu na wschód,
- **DW 195** łącząca DW 182 i DW 198 z promem na rzece Warcie w miejscowościach Zatom Nowy i Zatom Stary,
- **DW 198** biegnąca od DW 160 na wschód po północnej stronie Warty,
- **DW 199** biegnąca od DW 160 na zachód po północnej stronie Warty.

Ponadto na obszarze gminy występuje rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych. Łączna długość dróg powiatowych wynosi 80,1 km, a dróg gminnych 75,9 km. Drogi gminne poddawane są przeglądowi ich stanu technicznego raz do roku.

Na terenie Gminy występują dodatkowo ścieżki rowerowe, posiadające długość 3 km, a także ścieżki pieszo-rowerowe, posiadające długość 4,3 km. Na sieć ścieżek rowerowych składa się jeden ciąg wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 160 od mostu na Warcie w kierunku północnym, natomiast na sieć ścieżek pieszo-rowerowych ciągi w Międzychodzie: 2,5 km przy ul. Wały Jana Kazimierza i ul. Ratajczaka i 1,8 km przy ul. Sadowej i ul. Zagrodowej.

Do najpilniejszych inwestycji w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej na najbliższe lata wyszczególniono budowę drogi gminnej Zamyślin – Piłka, budowę ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 160 (rozbudowa), przebudowę i rozbudowę ul. Strzeleckiej w Międzychodzie, budowę ul. Sokoła i ul. Chopina w Międzychodzie oraz oświetlenie przejść dla pieszych na terenie miasta Międzychód.

Publiczny transport zbiorowy w Gminie nie jest organizowany. Organizacja takowego transportu zbiorowego byłaby nieuzasadniona ekonomicznie. Przewoźnicy prywatni realizują jedynie przewozy specjalne – pracownicze z Międzychodu do: Poznania, Swadzimia, Wronek, Łowynia, Przytocznej, Świebodzina. Trasy poza Gminę obsługują: PKS Poznań (połączenie Międzychód – Poznań organizowane w ramach Związku Powiatowo – Gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny”); PKS Gorzów (połączenie Międzychód – Gorzów); Firma PPH-U Michał Mielniczek Usługi transportowe (trasa Międzychód – Poznań); firma Lokalna Komunikacja Mikrobusowa Stanisław Baran

z Kurnatowic (trasa po terenie powiatu i do Pniew). Pozostałe miejscowości w Gminie są wykluczone transportowo, a dojazd do nich możliwy jest jedynie transportem indywidualnym.

W Gminie istnieją nieczynne linie kolejowe: nr 368, 363 i 373. Gmina wspólnie z innymi samorządami czyni starania o rewitalizację linii do Szamotuł (368) i do Skwierzyny – Gorzowa (363) z dofinansowaniem w ramach Programu Kolej+.

Przez Gminę przepływa rzeka Warta, na której wyznaczono wodny szlak turystyczny w ramach „Wielkiej Pętli Wielkopolski”. Niegdyś rzeka była drogą wodną transportu towarów, a w Międzychodzie zachował się port rzeczny, będący poza głównym nurtem. Dziś jest tam zlokalizowana stacja wodniacka „Stary Port”.

W latach 2016-2021 obserwowany był znaczny wzrost wydatków Gminy w dziale transportu i łączności w latach 2017 i 2020. W pozostałych latach wydatki plasowały się w przedziale od 4 do 6 mln zł. Dokładne wartości przedstawiono w tabeli poniżej. Średnio stanowiły one 7% całkowitych wydatków Gminy w badanym okresie.

Tab. 6. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2016-2021 w Gminie Międzychód (zł)

Dział	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Transport i łączność	4 397 482,76	8 936 564,85	5 973 148,18	4 870 745,02	12 378 481,83	4 088 379,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Urządzenia sieciowe

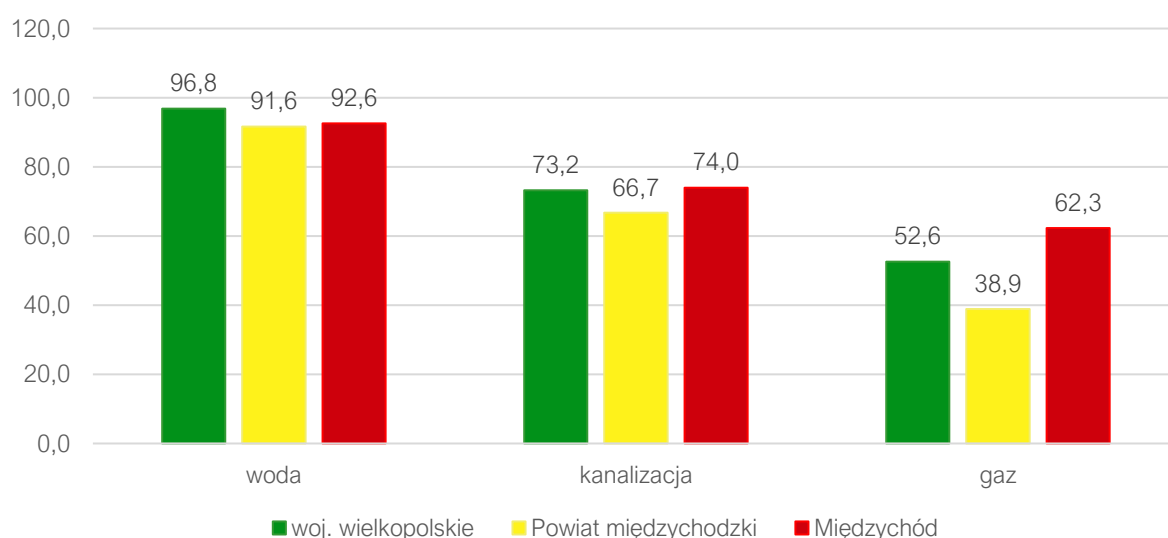
Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Miejska Spółka Komunalna Aqualift Sp. z o.o. w Międzychodzie. W Gminie funkcjonuje 13 studni głębinowych – 3 w Międzychodzie, 3 w Głazewie, 2 w Radgoszczy, 2 w Lewicach, 2 w Łowyniu i 1 w Kamionnie. Według danych GUS na 2021 rok udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 92,6%. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie Gminy należy modernizacja i rozbudowa sieci, w tym przebudowa stacji uzdatniania wody w Międzychodzie i w Radgoszczy, budowa sieci wodociągowej na Osiedlu Gorzycko oraz budowa instalacji OZE na potrzeby stacji uzdatniania wody w Głazewie.

Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Międzychód w 2021 roku wynosił 74%, co świadczy o tym, że prawie 20% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej bez usług kanalizacyjnych. Na terenie Gminy zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków w Międzychodzie przy ul. Muchocińskiej 7. Do oczyszczalni trafia 2 186,3 m³/d. Szacuje się, że obecna przepustowość będzie wystarczająca zarówno przy aktualnym poziomie liczby mieszkańców, jak i w przypadku zwiększenia się tej liczby. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej należy rozbudowa sieci kanalizacyjnej na Osiedlu Gorzycko (ul. Szpilmana, Noskowskiego i Rutkowskiego) oraz na terenie Bielska (ul. Kwiatowa). Dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dotacji proekologicznych na budowę przydomowych, biologicznych oczyszczalni ścieków, jak i na budowę przyłączy

kanalizacji sanitarnej. Gmina prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Międzychód istnieje sieć gazowa, której podmiotem odpowiedzialnym jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Miejscowościami z dostępem do tejże sieci są Międzychód, Bielsko, Wielowieś, Gorzyń i Dzieścielin. Według danych GUS przedstawionych w poniższej tabeli, w 2021 roku aż 62,3% mieszkańców korzystało z sieci gazowej. Był to udział znacznie wyższy niż analogiczny wskaźnik dla województwa i powiatu. Aktualne zainteresowanie mieszkańców podłączeniem do istniejącej sieci gazowej szacuje się jako średnie ze względu na czynniki zewnętrzne w postaci zmian cen gazu oraz niestabilnej sytuacji politycznej.

Ryc. 12. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Międzychód w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównymi operatorami odpowiedzialnymi za zapewnienie dostępu do Internetu w Gminie są INEA, LKH Intermedia, Multimedia, Orange, T-Mobile, Plus oraz Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa. Na obszarze Gminy możliwość dostępu do Internetu radiowego posiadają wszyscy mieszkańcy. Internet szerokopasmowy dostępny jest w miejscowościach takich jak: Międzychód, Bielsko, Dzieścielin, Wielowieś, Kolno, Kamionna, Zatom Stary, Przedlesie, Gorzycko Stare, Muchocin, Radgoszcz, Mnichy, Mniszki, Tuczępy, Mokrzec, Mierzyn, Głazewo, Kaplin, Łowyń, Lewice i Popowo. Trudności w dostępie do Internetu mają wsie o zabudowie rozproszonej na terenie Puszczy Noteckiej.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych. W Gminie Międzychód podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz

i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy jest Miejska Spółka Komunalna „Aqualift” Sp. z o.o. Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowany w Międzychodzie na ul. Bolesława Chrobrego 24a. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Międzychód, ustanowionym na drodze Uchwały Nr XX/180/2020 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 11 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Międzychód, odbiór odpadów odbywa się w 5 frakcjach. Odpady zmieszane i bioodpady zbierane są bezpośrednio od mieszkańców co najmniej raz na tydzień (w zabudowie wielorodzinnej w okresie od 1 kwietnia do 31 października), raz na dwa tygodnie (w zabudowie jednorodzinnej w okresie od 1 kwietnia do 31 października i w zabudowie wielorodzinnej w okresie od 1 listopada do 31 marca) i raz na 4 tygodnie (w zabudowie jednorodzinnej w okresie od 1 listopada do 31 marca). Odpady zbierane selektywnie są odbierane minimum raz na dwa miesiące w zabudowie jednorodzinnej, a w zabudowie wielorodzinnej minimum raz na miesiąc. Wielkogabarytowe odpady i odpady w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zbierane są w ww. Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Odpady wielkogabarytowe po uzgodnieniu z sołtysami terminów odbierane są dwa razy w roku w sołectwach. Leki przeterminowane są zbierane w 7 aptekach na terenie Gminy. Funkcjonują dwa samoobsługowe punkty selektywnego odbioru odpadów elektrycznych – m.in. baterii, żarówek (w Międzychodzie i Łowyniu). W przypadku nieruchomości niezamieszkałych nieobjętych systemem właściciel zobowiązany jest do podpisania indywidualnej umowy na odbiór odpadów.

Na terenie Gminy w miejscowości Mnichy znajduje się Zakład Utylizacji Odpadów „Clean City”. Celem funkcjonowania jest m.in. zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych poprzez ich unieszkodliwienie w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania. Trafiają tam odpady z terenu Gminy Międzychód oraz sąsiednich gmin z województwa wielkopolskiego oraz lubuskiego. Na terenie zakładu znajduje się m.in. kompostownia, sortownia, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne czy instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania. Realizowane są tam takie zadania jak odbiór odpadów, sortowanie odpadów i doczyszczanie surowców wtórnych oraz odzysk, kompostowanie i składowanie odpadów.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Międzychód w latach 2016-2021. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów segregowanych stopniowo rosła, a od roku 2019 masa odpadów zmieszanych zbieranych z obszaru Gminy stopniowo malała. Można więc zaobserwować pozytywny trend stopniowego i regularnego zmniejszania się ilości odpadów zmieszanych, z jednoczesnym zwiększaniem się udziału odpadów segregowanych (w tym odpadów bio) w łącznej liczbie odpadów.

Analizie poddano również poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W związku ze zmianą sposobu obliczania wskaźników niemożliwe jest porównanie ich wartości na przestrzeni analizowanych lat.

Tab. 7. Stan gospodarki odpadami w Gminie Międzychód w latach 2019-2021

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.) ¹		6069	6 117	6 289	15 498	15 532	15 482
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		5 426,83	5 626,13	5 797,64	5 980,77	6 040,27	6 464,60
<i>zmieszane</i>		4 744,00	4 919,07	5 019,17	5 066,33	4 530,44	4 644,11
<i>segregowane</i>		682,83	707,06	778,47	913,44	1 509,83	1 820,49
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		13%	13%	13%	15%	25%	28%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,89	0,92	0,92	0,39	0,39	0,42
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%) ²	Gmina	19,89	24,58	32,23	48,17	56,25	37,94
	wymagany	18	20	30	40	50	20 ³
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%) ²	Gmina	brak danych	brak danych	22,44	50,78	41,76	43,19
	wymagany	42	45	50	60	70	70
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%) ²	Gmina	14,51	0,48	0,9	4,75	1,84	21,84
	wymagany	<45	<45	<40	<40	<35	<35

¹ w latach 2016-2019 ewidencja obejmowała liczbę gospodarstw domowych, w latach 2019-2021 liczbę osób objętych systemem.

² od 2020 roku dane dotyczą poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych.

³ od 2021 roku zmiana sposobu obliczania wskaźnika.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Międzychód wprowadza dane na temat źródeł ciepła do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), jednak bez podziału na osoby fizyczne, administrację, przedsiębiorców i inne, a jedynie na lokale zamieszkałe i niezamieszkałe (np. administracja, szkoły, przedszkola, przedsiębiorstwa, świetlice, sklepy). Wg. stanu na 30.10.2022 rok w Gminie znajdowało się 3 524 źródeł ciepła używających paliw stałych (węgiel, miał, ekogroszek), 1 797 używających gazu oraz 1 041 korzystających z energii elektrycznej i 30 z oleju opałowego. Do sieci ciepłej należy 159 budynków, a z OZE korzysta 269 obiektów (tj. z kolektorów słonecznych CW oraz pomp ciepła). Gmina planuje dalszy rozwój OZE, w tym montaż paneli fotowoltaicznych na obiekcie świetlicy wiejskiej z remizą OSP w Radgoszczy, na dachu Szkoły Podstawowej nr 2 w Międzychodzie oraz przy gminnej oczyszczalni ścieków w Muchocinie, prowadzonej przez Miejską Spółkę Komunalną „Aqualift” Sp. z o.o. Ponadto na drodze Uchwały Rady Miejskiej Międzychodu nr XXV/237/2016 w MPZP obejmującym swym zasięgiem działkę nr 32/14 w Głazewie oraz działki 23/3-23/5 w Łowyniu, dopuszcza się tam lokalizację instalacji fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 KW.

Poza tym Gmina Międzychód uchwałą nr XIX/181/2012 z dnia 30.01.2012 wprowadziła możliwość budowy w obrębie Skrzydlewo, Głazewo, Kamionna budowę 24 elektrowni wiatrowych, natomiast uchwałą nr LXII/464/2010 z dnia 27.10.2010 w obrębie Tuczępy i Mnichy 12 elektrowni wiatrowych. Na moment pisania dokumentu wybudowano (lub są w budowie) 6 elektrowni wiatrowych. Jeżeli zmiana ustawy (tzw. „wiatrakowej”) utrzyma możliwość budowy elektrowni wiatrowej w odległości 500 m od zabudowań mieszkalnych to w Gminie będzie można wybudować 30 elektrowni wiatrowych.

Planowana jest także termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w postaci m.in. hali widowiskowo-sportowej MOSTiR przy ul. Dworcowej 22 w Międzychodzie, wraz z ogrzewaniem z sieci ciepłowniczej MPEC.

Dodatkowo na terenie Gminy znajduje się 1 stacja monitoringu jakości powietrza umieszczona na budynku Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie.

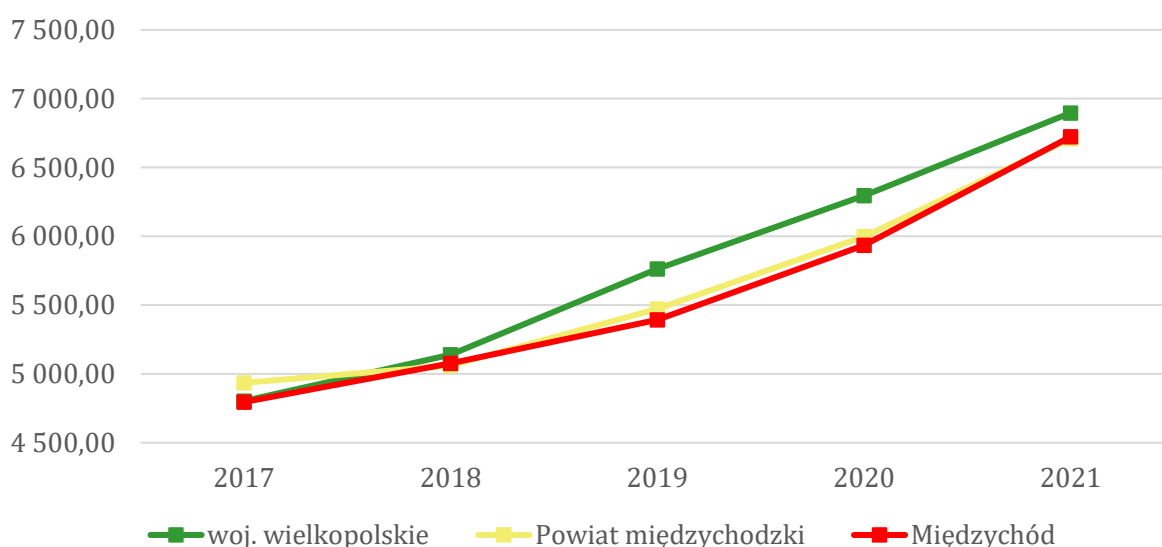
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Międzychód na przestrzeni lat 2016-2021 corocznie ulegały zwiększeniu, z 78,5 mln zł w 2016 roku do nieco ponad 121 mln zł w 2021, a więc wzrosły o ponad 42 mln zł. Coroczny wzrost dochodów utrzymywał się na poziomie 5-10 mln zł, z wyjątkiem wzrostu pomiędzy 2020 a 2021 rokiem, w którym to różnica dochodów wyniosła 13,5 mln zł.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie Międzychód na tle powiatu międzychodzkiego i województwa wielkopolskiego w latach 2017-2021. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrastał, zarówno w Gminie, jak i w powiecie i województwie. W 2017 roku na jednego mieszkańca w Gminie Międzychód przypadała kwota 4.796,30 zł, natomiast w 2021 była to już kwota 6.723,86 zł. Różnica więc wyniosła nieco ponad 1.900 zł. Dochód na mieszkańca Gminy Międzychód w latach 2017-2021 plasował się poniżej wartości dla województwa i powiatu, z wyjątkiem roku 2018 i 2021, w których to był minimalnie wyższy niż w powiecie międzychodzkiem, ale niższy niż w województwie wielkopolskim.

Ryc. 13. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

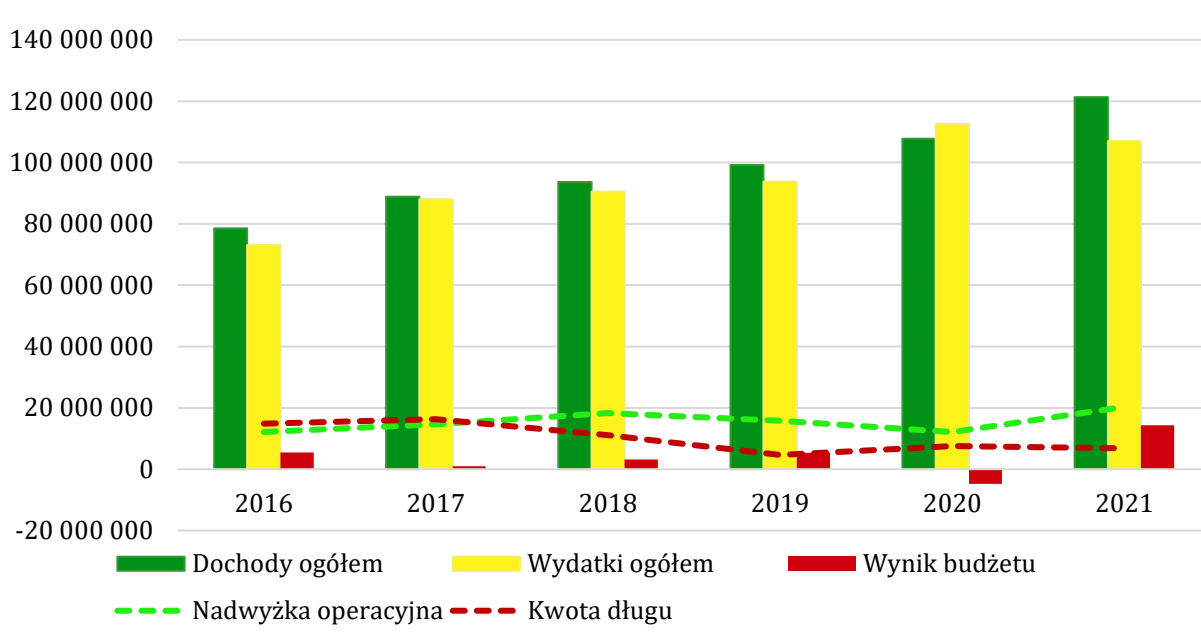
Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 97% w latach 2016-2021). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, z podatku od nieruchomości, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące. Dodatkowo widoczne jest znaczne zmniejszenie się udziału dochodów majątkowych w dochodach budżetowych w latach 2018-2019. W 2016 i 2017 roku dochody majątkowe stanowiły 4% wszystkich dochodów Gminy (3,3 mln zł w 2016 i 3,9 mln zł w 2017 roku), natomiast w 2018 i 2019 roku był to już tylko 1% (1,2 mln zł w 2018 i 1,4 mln zł w 2019 roku), z czego w 2017 roku 3,3 mln zł stanowiły dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, w 2018 roku już jedynie 650 tys. zł, a w 2019 roku 260 tys. zł. Od 2020 roku obserwuje się ponowny wzrost kwot dochodowych pochodzących z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje – w 2020 roku była to kwota 2,6 mln zł, a w 2021 roku – 3 mln zł. Świadczy to o ponownym, stopniowym zwiększaniu się skuteczności Gminy w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy Międzychód. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 63,1 mln zł i do 2021 roku wzrosły o niecałe 34 mln zł, osiągając kwotę 97 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest,

aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Międzychód w latach 2016-2021. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko stopniowy wzrost dochodów Gminy, ale także jej wydatków. W 2020 roku ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu. Ponadto w latach 2016-2017 kwota długu przewyższała wartość nadwyżki operacyjnej (dodatniej różnicy między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi). Nadwyżka operacyjna budżetu w latach 2016-2018 zwiększyła się z poziomu 12,1 mln zł do kwoty 18,2 mln zł. Następnie w kolejnych latach nastąpiła tendencja spadkowa, której skutkiem była wartość nadwyżki operacyjnej w 2020 roku na poziomie jej wartości w 2016 roku – 12,1 mln zł. Kwota długu w latach 2016-2017 zwiększyła się z kwoty 14,8 mln zł do 16,3 mln zł. Następnie do roku 2019 kwota długu zmalała do poziomu 4,6 mln zł, aby w 2020 roku osiągnąć znów poziom 7,5 mln zł, natomiast w 2021 roku 6,7 mln zł.

Ryc. 14. Wykonanie budżetu Gminy Międzychód w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

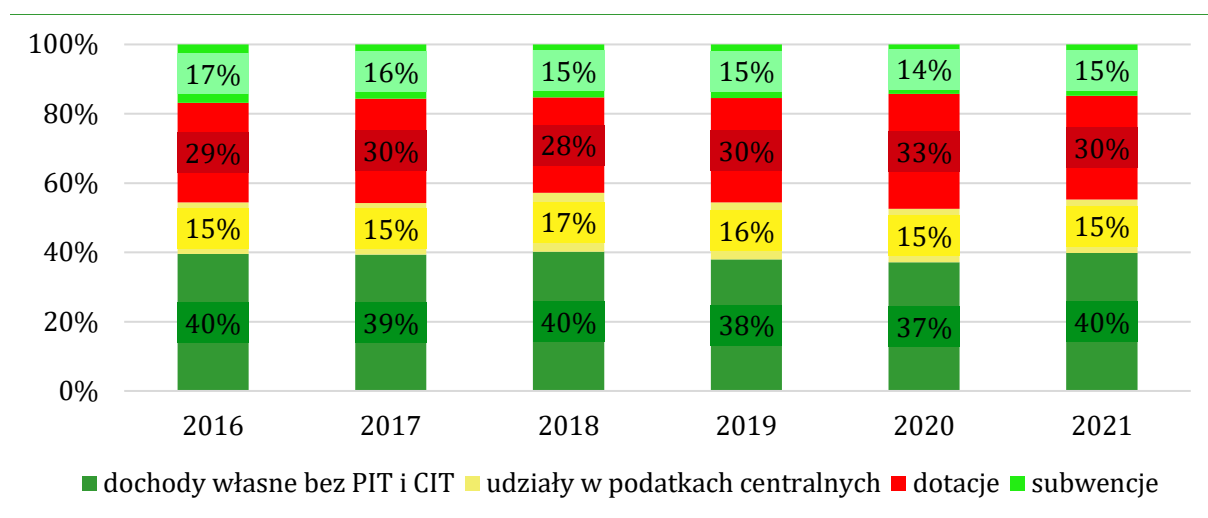
Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Międzychód w latach 2016-2021. W analizowanym okresie największy udział w strukturze dochodów

nieprzerwanie od 2016 roku posiadają dochody własne bez PIT i CIT (40% w 2021 roku). Drugą grupą co do wielkości udziałów w budżecie Gminy w tym okresie były wpływy z dotacji (30% w 2021 roku), a trzecią naprzemiennie subwencje (15% w 2021 roku) i udziały w podatkach centralnych (15% w 2021 roku). Najmniejszy udział w strukturze dochodów Gminy w 2016, 2017 i ex aequo w 2021 roku posiadały udziały w podatkach centralnych, oscylujące na poziomie 15-17%. W pozostałych latach tj. 2018-2020 oraz ex aequo w 2021 roku, najmniejszy udział posiadały subwencje, których udział procentowy wynosił corocznie 14-17%. Dochody własne Gminy wraz z PIT i CIT stanowiły więc średnio 55% dochodów ogółem. Jest to zjawisko umiarkowanie pozytywne, ponieważ więcej niż połowa dochodów pochodzi od samej Gminy. Wartości powyżej 50% świadczą o umiarkowanej samodzielności finansowej Gminy, ponieważ obecna sytuacja jest dobra, jednak spadek udziałów dochodów własnych wraz z udziałami w podatkach centralnych poniżej 50% ogólnych dochodów może skutkować mniejszym wpływem jednostki administracyjnej na kształtowanie własnej struktury i wysokości dochodów.

Ryc. 15. Struktura dochodów Gminy Międzychód w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Międzychód, największy wpływ na wynik budżetu miał podatek od nieruchomości, którego kwota również z roku na rok wzrastała (z wyjątkiem minimalnego spadku w 2019 roku) – z około 13,2 mln zł w 2016 roku do ponad 16,8 mln zł w 2021 roku.

Drugim znaczącym źródłem dochodów podatkowych Gminy był podatek od osób fizycznych (PIT), który w okresie 2016-2021 (z wyjątkiem minimalnego spadku 2020 roku) dynamicznie wzrastał. W 2016 roku wynosił ok. 11,2 mln zł, natomiast w 2021 roku już 17,3 mln zł – oznacza to, że zanotował wzrost o ponad 6 mln zł na przestrzeni zaledwie 6 lat.

Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także wpływy z opłaty eksploatacyjnej – na przestrzeni lat oscylujące pomiędzy 7 a 10 mln zł. Wpływy te pochodzą głównie z Kopalni Ropy Naftowej i Gazu Ziarnowego Lubiatów-Międzychód-Grotów – umiejscowionej tuż za granicą Gminy, na północ od miejscowości Sowią Góra.

Najmniejsze dochody corocznie generują wpływy z opłaty skarbowej (utrzymujące się w przedziale ok. 210-290 tys. zł rocznie). Szczegółowe kwoty przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tab. 8. Dochody podatkowe Gminy Międzychód w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	11 234 546,00	12 722 318,00	15 400 776,00	15 853 363,00	15 626 180,00	17 351 740,00
CIT	388 948,64	520 931,56	487 161,26	407 121,95	1 044 338,59	1 406 339,51
podatek rolny	600 858,81	596 962,37	602 874,20	643 513,83	713 114,47	653 392,66
podatek od nieruchomości	13 220 623,72	14 138 703,12	15 483 849,44	15 415 304,40	15 846 096,35	16 838 140,51
podatek leśny	540 281,37	533 032,64	549 646,01	537 266,03	545 117,38	542 894,26
podatek od środków transportowych	627 575,18	693 146,29	631 086,70	768 931,21	711 924,15	805 210,24
podatek od czynności cywilnoprawnych	665 452,52	1 261 374,54	1 173 456,10	1 109 732,33	995 592,63	1 507 020,21
wpływy z opłaty skarbowej	209 084,53	216 896,12	223 214,46	229 552,63	250 560,70	290 371,53
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	7 060 750,23	9 010 722,12	10 060 018,34	10 029 648,43	8 565 981,90	7 583 812,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Warto mieć jednak na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Międzychód w zakresie podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego oraz podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2016-2021 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku rolnego wynosiła 35 tys. zł, z tytułu podatku od nieruchomości prawie 32,3 mln zł, z tytułu podatku leśnego 1,6 tys. zł, a z tytułu podatku od środków transportowych prawie 2,3 mln zł.

Tab. 9. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Międzychód w latach 2016-2021

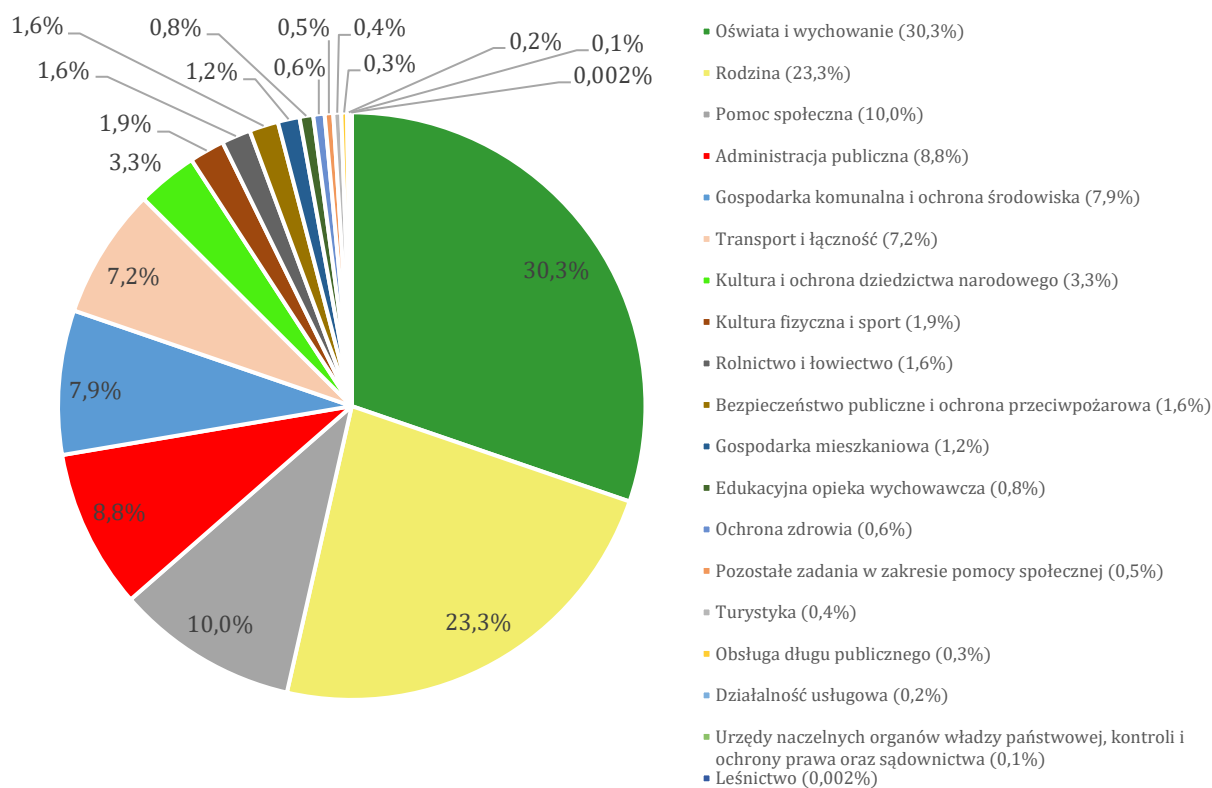
Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020	2021
podatek rolny	skutki obniżenia górnych stawek podatków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	1 475,00	1 563,00	7 248,00	15 144,60	3 041,30	6 592,00
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	2 404 988,42	2 274 355,48	2 087 971,25	1 741 640,48	1 307 219,49	1 073 917,25
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	418 296,06	559 165,25	1 588 287,09	1 522 642,89	2 453 734,54	1 762 067,36
podatek leśny	skutki obniżenia górnych stawek podatków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	0,00	14,00	408,00	1 038,00	144,40	0,00
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	333 446,11	390 469,71	334 222,05	425 724,99	446 366,81	433 912,03
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	0,00	0,00	0,00	0,00	16 826,50	2 151,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki w latach 2016-2021, największy udział przypadła w działach: oświata i wychowanie (30%), rodzina (23%), pomoc społeczna (10%), administracja

publiczna (9%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (8%) oraz transport i łączność (7%). Szczegóły ukazuje rycina poniżej.

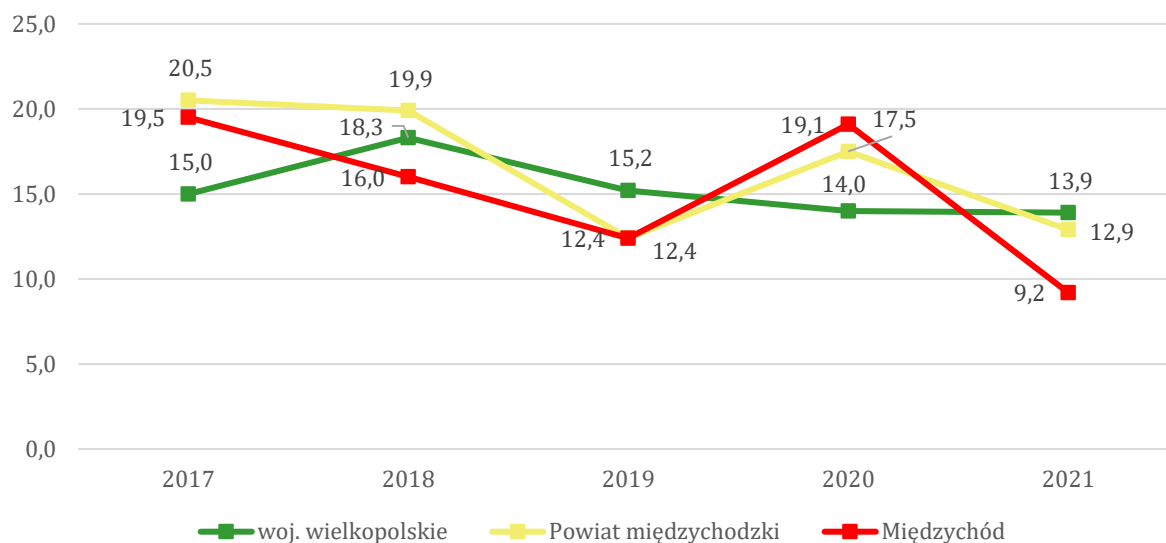
Ryc. 16. Struktura średnich wydatków Gminy Międzychód w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Międzychód na tle powiatu międzychodzkiego i województwa wielkopolskiego latach 2017-2021. Z analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych, podobnie jak w przypadku średniej powiatowej, Gmina poniosła w 2017 roku (19,5%). Najniższy natomiast zanotowano w 2021 roku i wynosił 9,2%. Warto zauważyć, że udział ten, z wyjątkiem roku 2020, ulegał stopniowemu zmniejszaniu na przestrzeni analizowanych lat. Dodatkowo w latach 2017-2021, ponownie z wyjątkiem 2020 roku, udział ten był zawsze niższy lub równy analogicznemu wskaźnikowi powiatowemu. Prawie to samo dotyczyło się porównania ze średnim wskaźnikiem dla gmin z województwa, z tą różnicą, że udział wydatków inwestycyjnych w województwie był niższy nie tylko w 2020, ale i w 2017 roku. Świadczy to o dużej aktywności inwestycyjnej Gminy w tychże latach, jednak również o zauważalnym, stopniowym trendzie zmniejszania się udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem dla Gminy Międzychód.

Ryc. 17. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

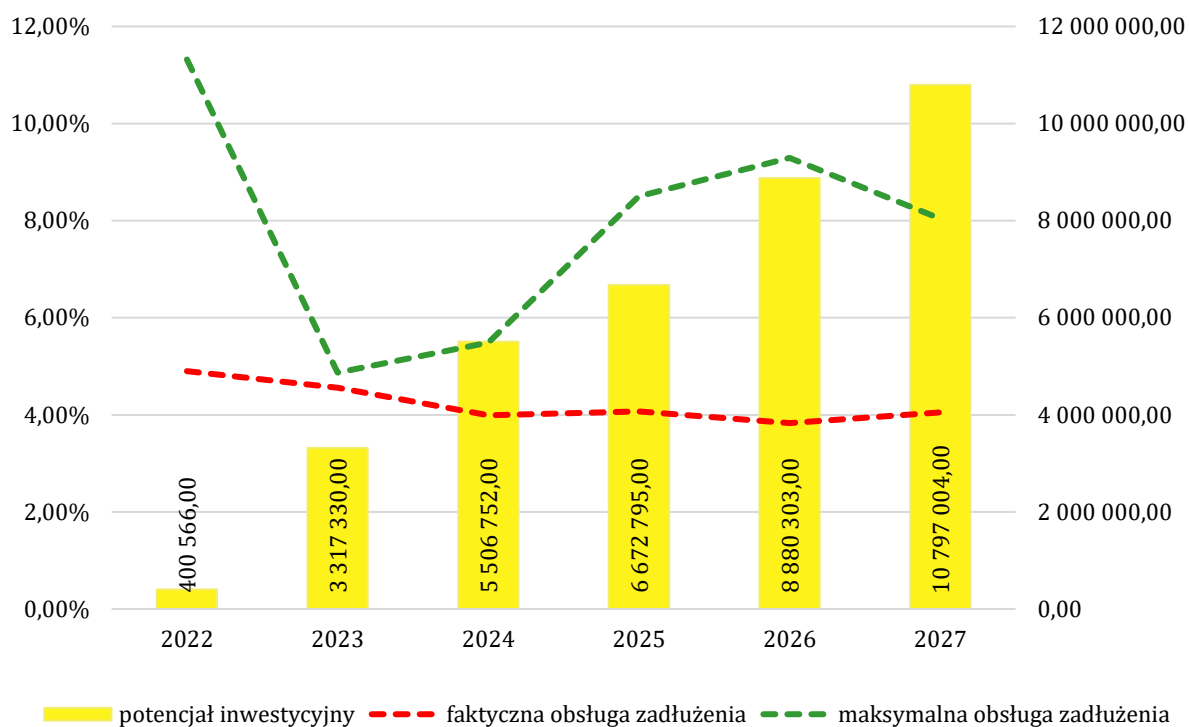
Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Międzychód na lata 2022-2027 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Międzychód na lata 2021-2027 przyjętą Uchwałą Nr XXX/263/2020 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 22 grudnia 2020 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Międzychód na lata 2021-2027. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Międzychód pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2027. Wynika z tego, że w okresie przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie około 35,5 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości. Aktualnie rosną wydatki bieżące. Istnieje zagrożenie spełnienia art./242 ustawy o finansach publicznych. Spowoduje to także zmniejszenie potencjału inwestycyjnego Gminy.

Ryc. 18. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Międzychód na lata 2022-2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XXVII/196/2020 Rady Miejskiej w Międzychodzie z dnia 30 grudnia 2020 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Międzychód na lata 2021-2028.

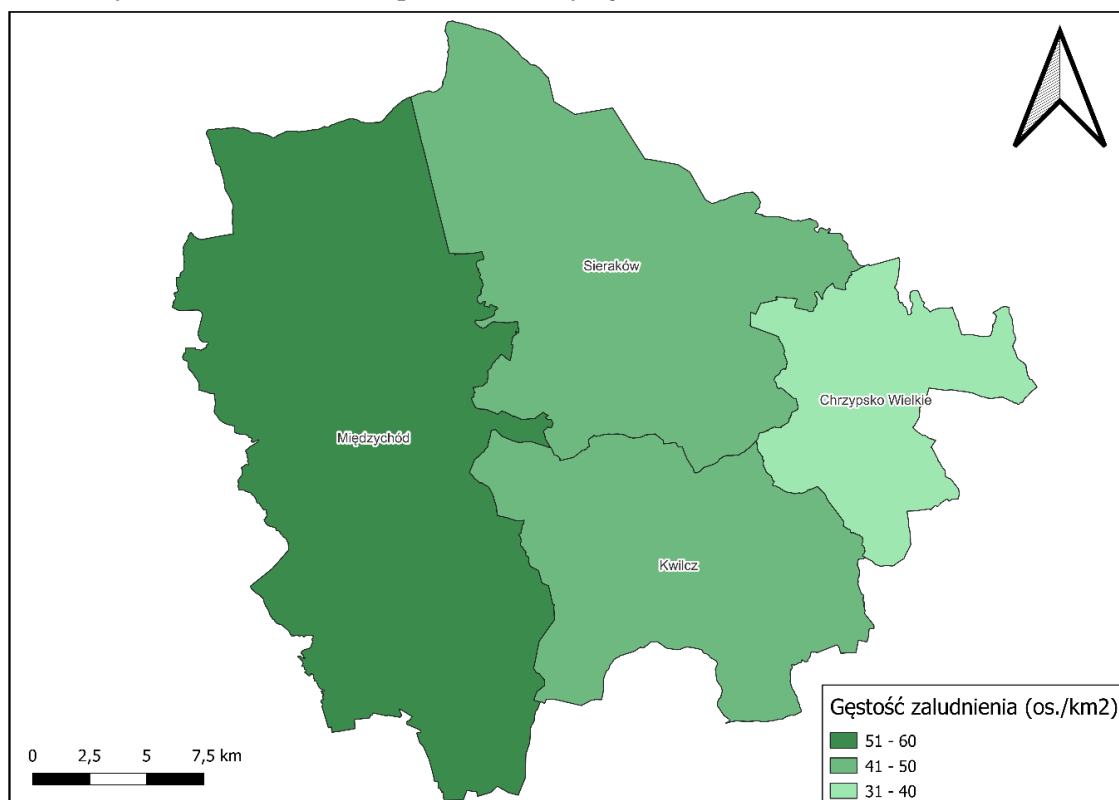
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Analiza demograficzna przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>), które różnić się mogą od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej.

Według danych GUS Gmina Międzychód w 2021 roku liczyła 18 221 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 59 os./km². W porównaniu z resztą gmin powiatu międzychodzkiego była to najwyższa wartość tego wskaźnika. Najniższą wartość wskaźnika gęstości zaludnienia zanotowano w gminie Chrzypsko Wielkie, gdzie oscylowała ona na poziomie 39 os./km².

Ryc. 19. Gęstość zaludnienia w powiecie międzychodzkiem w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie międzychodzkiem w latach 2017-2021 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie utrzymywała się na podobnym poziomie (średnia dynamika na poziomie 99,3%), jednak zanotowano stopniowy spadek o 1 079 mieszkańców. Tendencja obserwowana w powiecie była porównywalna z sytuacją w Gminie, gdzie średnia dynamika tego procesu wynosiła również 99,3%, a od 2017 roku notuje się coroczny spadek ludności. Ludność zamieszkująca Gminę Międzychód, stanowiła w 2021 roku 50% wszystkich mieszkańców powiatu.

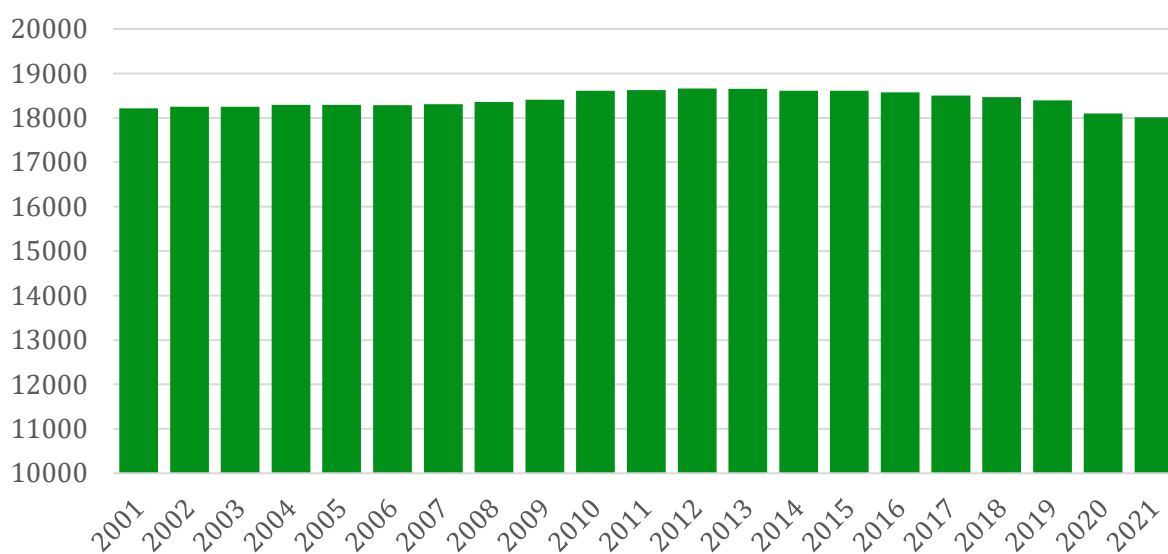
Tab. 10. Zmiany liczby ludności w powiecie międzychodzkiem w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
Powiat międzychodzki	36 987	36 982	36 751	36 097	35 908	100%	99,3%
Chrzypsko Wielkie	3 344	3 347	3 306	3 239	3 213	9%	99,0%
Kwilcz	6 375	6 404	6 341	6 158	6 133	17%	99,0%
Międzychód	18 501	18 463	18 391	18 098	18 015	50%	99,3%
Sieraków	8 767	8 768	8 713	8 602	8 547	24%	99,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dwudziestoletniej perspektywie czasowej, w Gminie widoczny jest powolny, ale stopniowy spadek liczby ludności od 2012 roku. W 2001 roku liczba ludności wynosiła 18 210 mieszkańców, do 2012 roku wzrosła do 18 663 osób, natomiast w 2021 roku wartość ta była mniejsza zarówno od liczby ludności w 2001, jak i 2012 roku. Największy spadek liczby ludności zarejestrowano pomiędzy 2019 a 2020 rokiem, gdzie liczba ludności spadła o prawie 300 osób. Szczegółowe wartości przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 20. Liczba ludności w Gminie Międzychód w latach 2001-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej (Tab. 9), wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie wielkopolskim w 2021 roku kształtował się na poziomie ujemnym, taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu międzychodzkiego, jak i wszystkich gmin powiatu, z wyjątkiem gminy Kwilcz, w której zarejestrowano wartość wskaźnika na poziomie 1,79. Ujemny przyrost naturalny w gminach oscylował w przedziale od -3,96 do -2,47. Gmina Międzychód, z wskaźnikiem przyrostu naturalnego na poziomie -3,55, względem innych gmin w powiecie plasowała się na 2 miejscu od końca pod względem wartości omawianego wskaźnika. Średnia zmiana wskaźnika przyrostu naturalnego od 2017 roku była ujemna w każdej z wymienionych w tabeli jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli był wskaźnik salda migracji. Wywnioskować z niego można, że w 2021 roku napływ ludności nie nastąpił w żadnej gminie z powiatu, jednak dla Gminy Międzychód wskaźnik ten był najbardziej korzystny i wynosił -0,5.

Średnia zmiana tego wskaźnika od 2017 roku w powiecie międzychodzkiem była jednak minimalnie dodatnia i wynosiła 0,48. Analizując poszczególne gminy, zauważyć można dodatnią wartość tego wskaźnika dla dwóch z czterech gmin w powiecie tj. dla Międzychodu (0,7) oraz Kwilcza (1,7). Oznacza to, że przez ostatnie kilka lat występuje względnie pozytywny trend dla powiatu oraz dwóch ww. gmin pod względem migracji – z powiatu międzychodzkiego, gminy Kwilcz i Gminy Międzychód niestety wciąż wyprowadza się corocznie więcej mieszkańców, niż decyduje się zamieszkać w tym obszarze, jednak trend ten powoli wyhamowuje, osiągając w 2021 roku lepsze wartości niż w roku 2017.

Niestety biorąc pod uwagę w większości ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w roku 2021 oraz w całości ujemną średnią zmianę tego wskaźnika od 2017 roku, może to prowadzić do pogłębienia się tempa zmniejszania się liczby ludności powiatu międzychodzkiego.

Tab. 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Międzychód w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. wielkopolskie	-2,74	-1,20	0,60	0,08
Powiat międzychodzki	-2,64	-0,92	-1,60	0,48
Chrzypsko Wielkie	-2,47	-0,24	-4,00	-0,85
Kwilcz	1,79	-0,77	-2,00	1,70
Międzychód	-3,55	-0,83	-0,50	0,70
Sieraków	-3,96	-1,45	-2,70	-0,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Międzychód (Tab. 10) zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Porównując zarówno udział mieszkańców w wieku kreatywnym w 2017 roku do roku 2021 oraz zmiany udziału ludności w wieku produkcyjnym w przedziale 2006-2021, zauważyć można stopniowe zmniejszanie się udziału osób zarówno w wieku kreatywnym (25-34 lata), jak i w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64, kobiety 18-59). Ponadto zauważyć można zwiększanie się senioralnego obciążenia demograficznego w Gminie, którego dynamika na przestrzeni przedstawionych w poniższym wykresie ram czasowych wynosiła 122%. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Porównując jedynie wartość analizowanego wskaźnika w 2021 roku w Gminie (28,9%) z wynikami z powiatu (28,1%) czy województwa (26,8%), jest to wynik minimalnie gorszy, a dynamika jego wzrostu była minimalnie niższa niż w powiecie (121%), jednak wyższa niż w województwie (116%). Wartości powyżej 100% świadczą o zwiększaniu się udziału seniorów w strukturze demograficznej Gminy, co prowadzić może do różnego rodzaju problemów i wyzwań m.in. związanych z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do placówek zdrowotnych.

Tab. 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Międzychód w 2017 i 2021 roku na tle innych jednostek

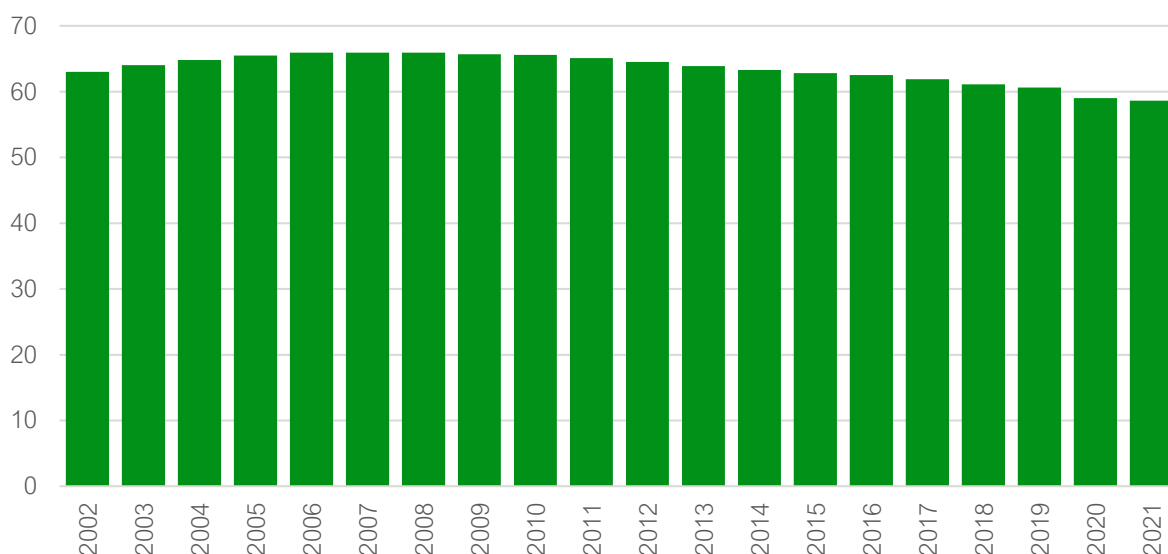
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. wielkopolskie	15,16	13,53	89%	23,20	26,80	116%
Powiat międzychodzki	15,08	12,89	85%	22,60	28,10	124%
Międzychód	15,19	11,45	75%	23,60	28,90	122%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

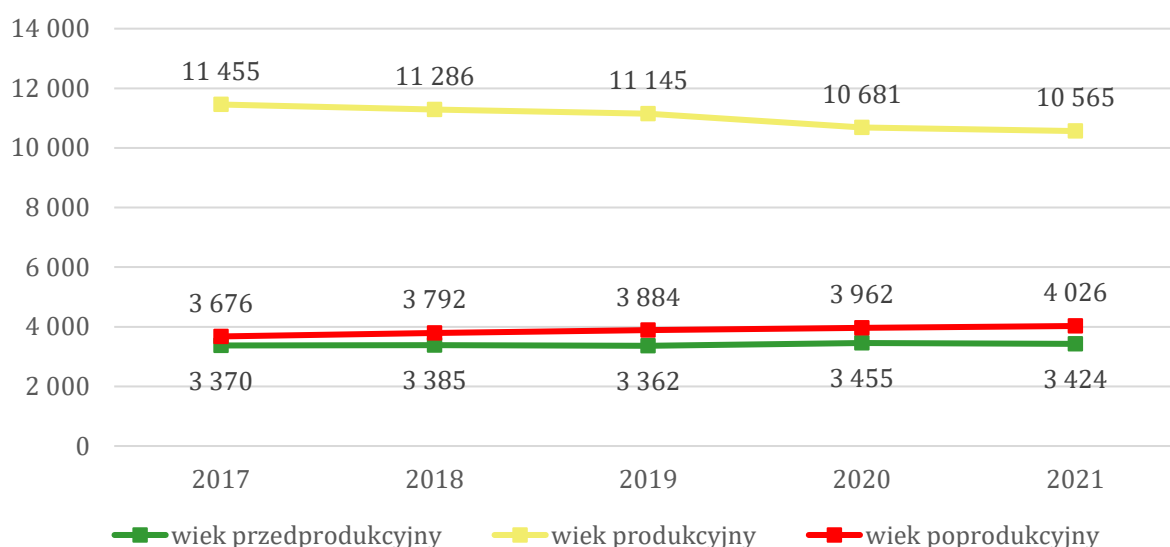
Ryc. 21. Udział ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Międzychód w latach 2002-2021 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie (Ryc. 17) przedstawiona została struktura ludności w Gminie Międzychód w latach 2017-2021 w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy, wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym, zauważyć można spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Ponadto w całym analizowanym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest większa od liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a różnica pomiędzy tymi grupami stale się zwiększa. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się względnie na tym samym poziomie (ok. 3 362-3 455 mieszkańców). Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni badanych pięciu lat zmniejszyła się o prawie 900 osób i w 2021 roku osiągnęła wartość 10 565 mieszkańców. Osób w wieku poprodukcyjnym przybyło o liczbę 350.

Ryc. 22. Struktura ludności w Gminie Międzychód w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenia się społeczeństwa, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako niekorzystną. Wpływ na taką ocenę ma również ciągły większy udział w strukturze demograficznej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym. Alarmujący jest również systematyczny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, z jednoczesnym stopniowym zwiększaniem się udziału osób w wieku emerytalnym. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji będzie w przyszłości brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz spodziewany spadek dochodów Gminy z tytułu udziału w PIT, jak również zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu do Gminy ludzi w wieku kreatywnym w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Międzychód funkcjonują trzy żłobki – publiczny „Żłobek Miejski” w Międzychodzie przy ul. Daszyńskiego 21, niepubliczny żłobek „Miś” w Dziecielinie pod numerem 31B oraz niepubliczny żłobek „Słoneczko” w Międzychodzie przy ul. Kościelnej 2.

W Gminie działa 7 przedszkoli publicznych i 2 przedszkola niepubliczne. Zapewniają one opiekę łącznie 723 dzieciom, z czego 602 uczęszcza do przedszkoli publicznych, a 121 do przedszkoli niepublicznych.

Publicznymi przedszkolami działającymi w Gminie są: Przedszkole nr 1 „Miłośników Przyrody” w Międzychodzie, Przedszkole nr 4 „Kubuś Puchatek” w Międzychodzie (tworzące Zespół Przedszkoli nr 2), Przedszkole nr 3 im. Jana Brzechwy w Międzychodzie, Przedszkole w Bielsku (tworzące Zespół Przedszkoli nr 1), Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Międzychodzie, Przedszkole w Łowyniu i Przedszkole w Kamionnie.

Przedszkolami niepublicznymi zlokalizowanymi na terenie Gminy są Niepubliczne Przedszkole MIŚ w Dzięcielinie oraz Prywatne Przedszkole „Słoneczko” w Międzychodzie.

Tab. 13. Przedszkola na terenie Gminy Międzychód

Lp.	Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne					
1.	Przedszkole nr 3 im. Jana Brzechwy w Międzychodzie (Zespół Przedszkoli nr 1)	123	5	24,6	6:00-16:00
2.	Przedszkole w Bielsku (Zespół Przedszkoli nr 1)	73	3	24,333	6:00-16:00
3.	Przedszkole nr 1 „Miłośników Przyrody” w Międzychodzie (Zespół Przedszkoli nr 2)	115	5	23	6:00-16:00
4.	Przedszkole nr 4 „Kubuś Puchatek” w Międzychodzie (Zespół Przedszkoli nr 2)	116	5	23,2	6:00-16:00
5.	Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Międzychodzie	89	4	22,25	6:00-16:00
6.	Przedszkole w Łowyniu	46	3	15,333	7:00- 15:30
7.	Przedszkole w Kamionnie	40	2	20	7:00- 15:00
Przedszkola niepubliczne					
1.	Niepubliczne Przedszkole MIŚ w Dzięcielinie	71	3	23,667	6:00-17:00
2.	Prywatne Przedszkole „Słoneczko” w Międzychodzie	50	4	12,5	6:30-16:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy.

Tabela poniżej przedstawia informacje na temat upowszechniania opieki przedszkolnej na terenie Gminy Międzychód. W latach 2018-2021 każde zgłoszone dziecko miało wskazane miejsce w przedszkolu. Z analizy danych wynika, że liczba dzieci z terenu Gminy korzystających z usług przedszkoli na terenie innych gmin jest znikoma (balansuje na granicy od 0 do 3 dzieci), co świadczy o wystarczającej liczbie miejsc przedszkolnych w Gminie oraz o odpowiednim dostosowaniu aktualnej oferty przedszkolnej do potrzeb rodziców. Natomiast liczba dzieci z terenu innych gmin uczęszczających do przedszkoli na terenie Gminy Międzychód w badanym okresie utrzymywała się w przedziale 2-3 dzieci. Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym wynosił w ostatnim z badanych lat 1 144 zł miesięcznie. Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w 2021 roku wynosiła 1 038,73 zł, co stanowiło wzrost o prawie 60% względem wysokości dotacji z 2018 roku.

Tab. 14. Poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej w Gminie Międzychód w latach 2018-2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	100%	100%	100%	100%
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	0	2	3	2
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	2	2	3	3
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	882,00	902,00	1 015,00	1 144,00
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	649,40	755,02	904,71	1 038,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy.

Edukacja

Na terenie Gminy Międzychód funkcjonują 4 szkoły (2 szkoły podstawowe i 2 zespoły szkolno-przedszkolne). Są to kolejno: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Miasta Stołecznego Warszawy w Międzychodzie, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polski Niepodległej w Międzychodzie, Zespół Szkolno-Przedszkolny im. św. Jana Pawła II w Łowyniu i Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Powstańców Wielkopolskich w Kamionnie. Największą z placówek jest SP nr 1 im. Miasta Stołecznego Warszawy w Międzychodzie, do której uczęszczało 724 uczniów, podzielonych na 33 oddziały o średniej wielkości wynoszącej 22 dzieci. Druga pod względem liczby uczniów w roku szkolnym 2019/2020 była Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polski Niepodległej w Międzychodzie, licząca 590 uczniów, w podziale na 28 oddziałów o średniej wielkości 21 osób. Pozostałe dwie szkoły tj. Zespół Szkolno-Przedszkolny im. św. Jana Pawła II w Łowyniu i Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Powstańców Wielkopolskich w Kamionnie, obsługiwały kolejno 137 i 100 uczniów podzielonych na 9 i 8 oddziałów po średnio 15 i 12 osób. Zmianowy system pracy nie dotyczy żadnej z ww. szkół.

Tab. 15. Szkoły na terenie Gminy Międzychód

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Miasta Stołecznego Warszawy w Międzychodzie	724	33	21,939	67,18
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polski Niepodległej w Międzychodzie	590	28	21,071	57,11
3.	Zespół Szkolno-Przedszkolny im. św. Jana Pawła II w Łowyniu	137	9	15,222	18,83
4.	Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Powstańców Wielkopolskich w Kamionnie	100	8	12,5	21,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy.

Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Międzychód (Tab. 14) jest zróżnicowany. Szkoły różnią się m.in. liczbą sal lekcyjnych, rodzajem i stanem obiektów sportowych, liczbą projektorów multimedialnych, godzinami otwarcia świetlic czy liczbą szafek dla uczniów. SP nr 1 w Międzychodzie posiada największą liczbę sal lekcyjnych (46). SP nr 2 w Międzychodzie ma ich 28, ZSP w Łowyniu 12, a ZSP w Kamionnie 7. Wszystkie szkoły posiadają obiekty sportowe w bardzo dobrym lub dobrym stanie. Pracownie językowe posiadają dwie z czterech szkół, natomiast klasy integracyjne występują tylko w jednym z obiektów – w Kamionnie. Wszystkie szkoły posiadają komputery do użytku uczniów w przedziale od 20 do 105 urządzeń (średnio od 12 do 50 uczniów na jedno urządzenie), świetlice i gabinet pielęgniarstwa. SP nr 1 w Międzychodzie jako jedyna szkoła nie posiada parkingów dla kadry i rodziców, natomiast razem z SP nr 2 nie gwarantują każdemu z uczniów dostępu do własnej szafki. Pierwsza z przedstawionych w tabeli poniżej szkół posiadała w roku szkolnym 2019/2020 39 stypendystów socjalnych z OPS oraz 45 stypendystów burmistrza za osiągnięte wyniki w nauce, w drugiej stypendia otrzymało po 42 i 38 z uczniów, w trzeciej po 3 i 9 uczniów, a w ostatniej 7 i 2 uczniów.

Tab. 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Międzychód w roku szkolnym 2019/2020

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 1 w Międzychodzie	Szkoła Podstawowa nr 2 w Międzychodzie	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łowyniu	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kamionnie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	46	28	12	7
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna - bardzo dobry (zbudowana pocz. 2018 r.)	sala gimnastyczna - dobry; sala gimnastyczna - Ogródek Jordanowski - do remontu	sala gimnastyczna - bardzo dobry (zbudowana w końcu 2021 r.)	sala gimnastyczna - dobry
Pracownie językowe (tak/nie)	nie	tak	nie	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	nie	nie	nie	tak
Komputery do użytku uczniów (szt.)	105	73	32	20
Projektory multimedialne (szt.)	40	12	11	5
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	tak	tak	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia (tak/nie)	nie	nie	tak	tak
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	tak; 6:30-16:00	tak; 6:45-16:15	tak; 7:00-15:00	tak; 6:45-15:15
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	nie	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny (tak/nie)	tak/tak	tak/nie	tak/nie	tak/nie
Liczba stypendystów (stypendia socjalne z OPS / Stypendia burmistrza za osiągnięte wyniki) (os.)	39 z OPS / 45 za wyniki	42 z OPS / 38 za wyniki	3 z OPS / 9 za wyniki	7 z OPS / 2 za wyniki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy.

Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów na terenie Gminy Międzychód oraz innych gmin na przestrzeni 6 lat. W liczbie uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy (łącznie z klasami „0”) obserwuje się ogólną tendencję malejącą – z poziomu 1 828 uczniów w roku szkolnym 2016/17 do 1 569 w 2021/22. Nastąpił więc spadek o 259 uczniów, pomimo delikatnego wzrostu liczby uczniów w latach 2017-2019. W roku szkolnym 2017/18 było ich 1 711, natomiast w 2019/20 1 735. Najmniejszą liczbę uczniów zaobserwowano w 2020 roku, 1 548 osób. Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczająca do innych szkół na terenie innych gmin na przestrzeni analizowanych lat wzrastała, z 70 do 110. Widoczne zmiany w liczbie uczniów powiązane są także z reformą

szkolnictwa z 2017 roku i następstwem w postaci likwidacji gimnazjów – w edukacji prowadzonej przez gminy skutkowało to brakiem jednego rocznika uczniów.

Tab. 17. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Międzychód uczęszczająca do szkół podstawowych na terenie Gminy i poza nią

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami "0" (os.)	1 828	1 711	1 724	1 735	1 548	1 569
Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	70	61	80	102	105	110

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

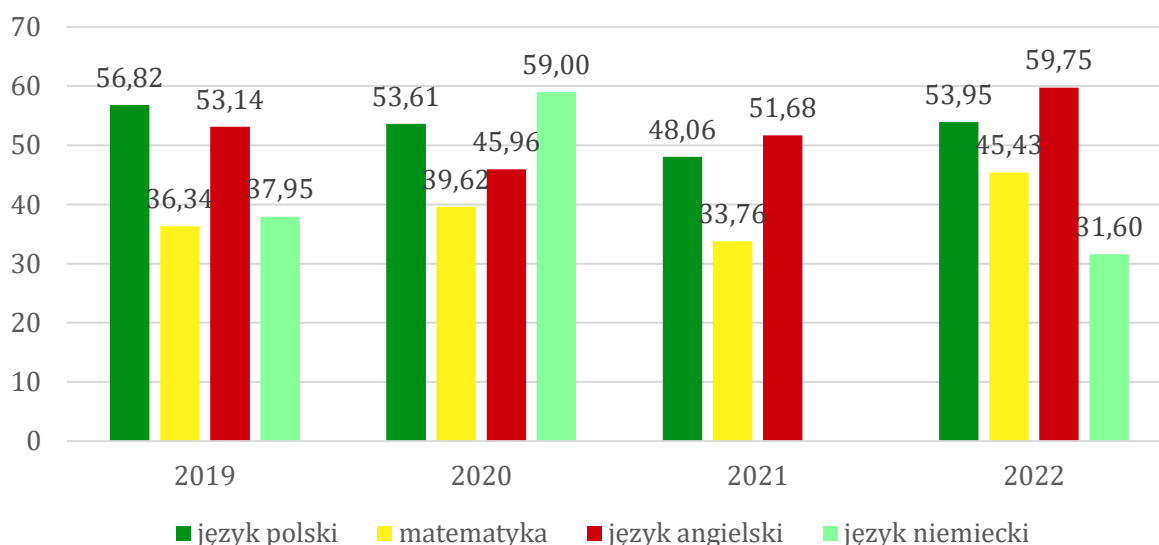
Przetarg na dowóz uczniów do szkół podstawowych na terenie Gminy był ogłaszany przez Centrum Obsługi Oświaty w Międzychodzie w 2022 roku ogłoszeniem BZP o numerze referencyjnym 00285090/01. W ramach przetargu świadczony jest tylko dowóz dzieci i młodzieży do szkół – nie dopuszcza się przewozów otwartych dla mieszkańców.

Głównymi kierunkami dojazdu uczniów z Gminy do szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych poza jej granicami administracyjnymi są Pniewy i Skwierzyna.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie w latach 2019-2022 oraz wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2021/2022 obrazują poniższe zestawienia. Zauważyć można zarówno różnicę w wynikach poszczególnych szkół w roku 2022, jak i ogólnych średnich wyników w Gminie w ciągu ostatnich paru lat.

W 2019 roku najlepsze średnie wyniki uzyskano z języka polskiego, rok później uczniowie w Gminie uzyskali najwyższe wyniki z języka niemieckiego, natomiast w 2021 i 2022 z języka angielskiego. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że porównując wyniki z 2021 i 2022 roku, zaobserwować można osiągnięcie przez uczniów w Gminie średnio lepszych wyników ze wszystkich z 4 egzaminów. Przedstawia to wykres poniżej.

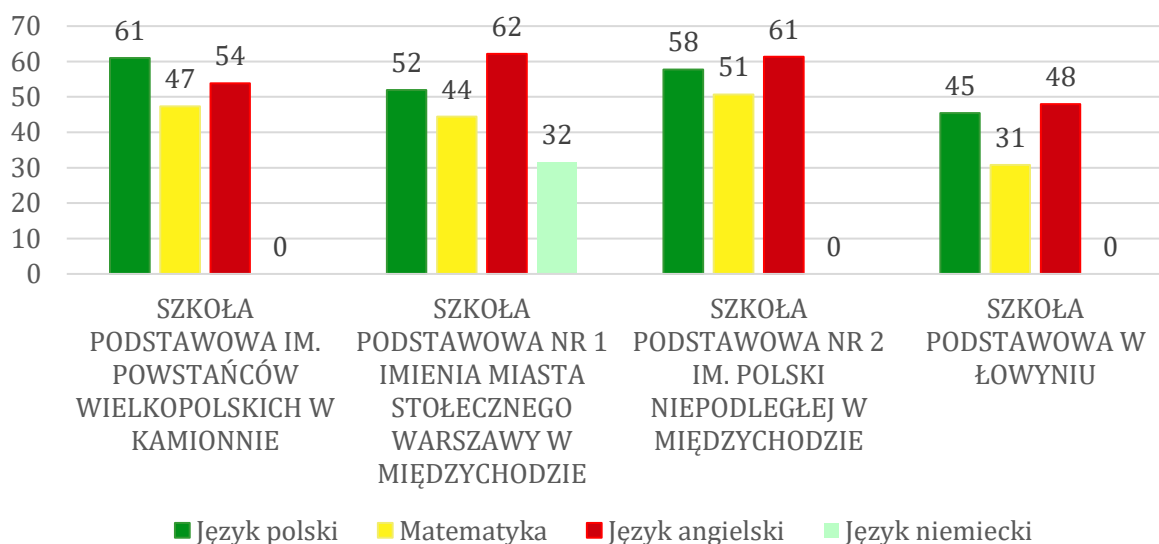
Ryc. 23. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Międzychód w latach 2019-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

W 2022 roku najlepszy średni wynik z egzaminów z języka polskiego uzyskali uczniowie SP w Kamionnie, z matematyki uczniowie SP nr 2 w Międzychodzie, natomiast z języka angielskiego uczniowie SP nr 1 w Międzychodzie. Jedyną szkołą, w której uczniowie pisali egzamin z języka niemieckiego była SP nr 1 w Międzychodzie. Osiągnęli oni średni wynik 32%. Zdecydowanie najniższe wyniki z każdego z przedmiotów uzyskali uczniowie szkoły w Łowyniu.

Ryc. 24. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Międzychód w 2022 roku

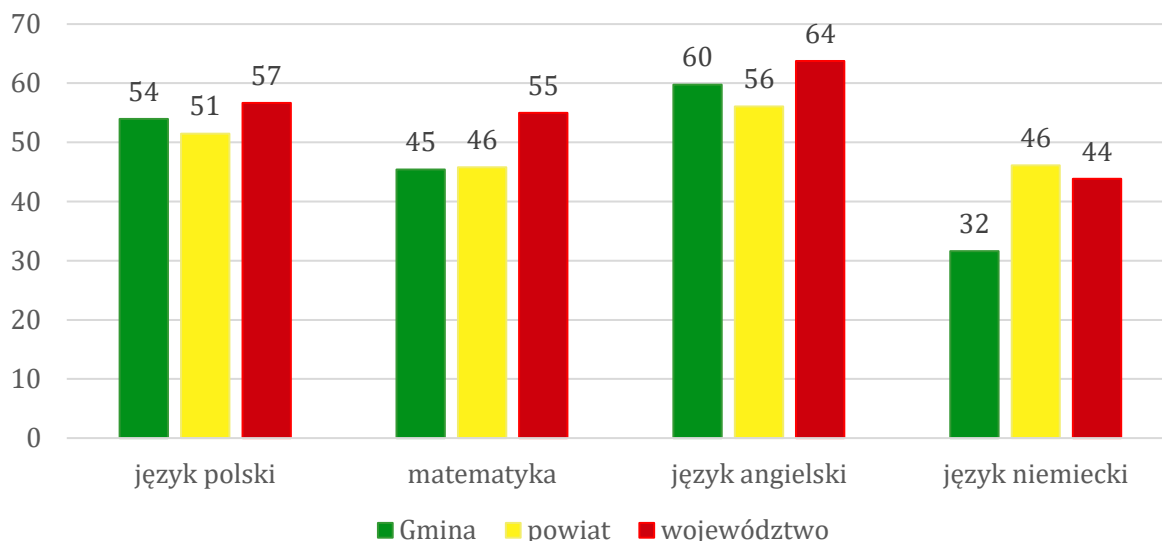

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty, zestawiający średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią z powiatu międzychodzkiego i województwa wielkopolskiego. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla województwa, natomiast wyższy niż w powiecie

w zakresie języka polskiego i języka angielskiego oraz porównywalny w zakresie matematyki. Zdecydowanie gorzej względem zarówno powiatu, jak i województwa, wypada poziom nauczania języka niemieckiego w Gminie.

Ryc. 25. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Międzychód w 2022 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Tabela poniżej (Tab. 16) przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2016-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały w latach 2016-2021, łącznie o prawie 8,6 mln zł. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 74% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 5,4-7,6 mln zł rocznie. Gmina w badanym okresie największe środki na inwestycje w dziale oświaty i wychowania przeznaczyła w 2018 roku. Ponadto warto zauważyć, że stopień pokrycia wydatków subwencją oświatową posiadał tendencję malejącą do 2018 roku, w którym osiągnął tylko 40%, rok później wzrósł do 43%, aby w następnych latach znów się zmniejszyć i w 2021 roku wynieść jedyne 37%.

Tab. 18. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Międzychód w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	23 270 758,59	26 596 173,65	28 572 128,39	28 446 303,31	30 029 154,79	34 063 734,90
Wydatki bieżące, w tym:	20 926 222,94	22 125 998,27	23 183 914,52	25 218 491,08	27 073 798,94	29 520 224,52
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>15 524 608,58</i>	<i>15 902 130,20</i>	<i>17 327 522,72</i>	<i>17 650 100,55</i>	<i>20 703 538,67</i>	<i>22 438 215,09</i>
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	<i>5 401 614,36</i>	<i>6 223 868,07</i>	<i>5 856 391,80</i>	<i>7 568 390,53</i>	<i>6 370 260,27</i>	<i>7 082 009,43</i>
Wydatki majątkowe	2 344 535,65	4 470 175,38	5 388 213,87	3 227 812,23	2 955 355,85	4 543 510,38
SUBWENCJA OŚWIATOWA	10 482 655,00	10 510 575,00	11 391 864,00	12 222 053,00	11 998 904,00	12 476 182,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	12 788 103,59	16 085 598,65	17 180 264,39	16 224 250,31	18 030 250,79	21 587 552,90
Stopień pokrycia	45%	40%	40%	43%	40%	37%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy.

Kultura i sport

Podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury i sportu w Gminie Międzychód, których organem prowadzącym jest Gmina są:

- Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury im. J.D. Janockiego,
- Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji.

Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury im. J.D. Janockiego ma swoją siedzibę na Placu Kościuszki 9 w Międzychodzie. Jednostka ta podzielona jest na 5 oddziałów: **Centrum Animacji Kultury, Bibliotekę Publiczną, Muzeum Regionalne, Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach i Centrum Turystyki Rowerowej.**

Na Placu Kościuszki mieszczą się dwa pierwsze oddziały tj. **CAK** oraz **Biblioteka**. Znajdują się w budynku dawnego Powiatowego Domu Kultury, który działał tu w latach 1971-1975. Po 1975 roku, kiedy to nastąpiła reorganizacja administracyjna w Polsce, wskutek której zlikwidowano powiaty, Powiatowy Dom Kultury zastąpiony został Międzychodzkiem Domem Kultury, aby następnie połączyć się z placówkami Biblioteki Publicznej i Muzeum Regionalnego oraz przemianować się na Międzychodzkie Centrum Kultury. W późniejszym okresie kilkakrotnie zmieniano nazewnictwo i strukturę organizacyjną obiektów, jednak sfera funkcjonowania pozostała taka sama.

W ramach działań dzisiejszego Centrum Animacji Kultury organizowany jest szereg wydarzeń cyklicznych i działań kulturalnych m.in. Imieniny Miasta Międzychód, Hip-hop Festiwal „nareszcie bit w mieście”, różnego rodzaju występy, koncerty, seanse filmowe, działalność sekcji wokalnych, instrumentalnych, tanecznych, teatralnych, plastycznych, artystycznych, gier strategicznych czy sportowych prowadzonych przez odpowiednich instruktorów np. Orkiestra Dęta Pojezierza wraz z Mażoretkami ze Studia Tańca STIF. Jest ono także miejscem spotkań wielu grup np. Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy Młodzieżowej Rady Kultury. W swoim zasobie dysponuje salą widowiskowo-kinową, salą kameralną, salą lustrzaną oraz salą muzyczną. Są one także dostępne do wynajęcia za opłatą przez osoby zainteresowane.

Biblioteka Publiczna posiada natomiast ofertę edukacyjną w postaci zajęć dla dzieci (m.in. Teatrzyk Kamishibai z Papierowym Teatrem Kamishihbai wydawnictwa TIBUM, Kokoszka i Kreatibaj) oraz bezpłatnych lekcji bibliotecznych dla zorganizowanych grup dzieci i młodzieży. Ponadto organizowany jest szereg akcji i wydarzeń takich jak: ebookpoint BIBLIO, SOWA MOBI, Podaruj książkę bibliotece, Pierwsza książka dla bobasa czy Multimedialna biblioteka cyfrowa. Otwarta jest w poniedziałki, wtorki, czwartki oraz piątki w godzinach od 9 do 17 i w niektóre soboty (zgodnie z rozpisywanym wcześniej harmonogramem pracujących sobót na dany rok). Biblioteka dodatkowo posiada 4 filie: nr 1 w Międzychodzie na ul. Piłsudskiego 5, w Bielsku przy ul. Armii Poznań 22, w Kamionnie przy ul. Poznańskiej 15 oraz w Łowyniu przy ul. Krótkiej 2.

Muzeum Regionalne mieści się w Międzychodzie przy ul. 17 Stycznia 100 i od 1976 roku gromadzi zabytki i inne dobra kultury w 4 działach: etnograficznym, historycznym, artystycznym oraz technicznym. W swoim zasobie posiada ponad 1 000 różnego rodzaju eksponatów, od rzeźby „Faraon” autorstwa Stefana Szymaniaka z 1980 roku po ołowiane plomby i tłok pieczętny z XVII/XVIII wieku. Dodatkowo przez Muzeum organizowane lub

współorganizowane są różnego rodzaju wystawy, obchody, programy artystyczno-muzealne czy konkursy m.in. Bożonarodzeniowy Konkurs Plastyczny na najpiękniejszą ozdobę choinkową czy obchody Narodowego Święta Niepodległości w Gminie Międzychód. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu Muzeum było nieczynne z uwagi na remont.

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej znajduje się pod adresem Mniszki 2/1, w wyremontowanych, zabytkowych budynkach folwarcznych. Organizowane są tu warsztaty pokazowe i ekspozycje ginących zawodów takich jak m.in. kowalski, bednarski, szewski, garncarski, wikliniarski. Można zobaczyć stanowisko pszczelarza, sprzęty gospodarstwa domowego, dawną szkołę, skład kolonialny oraz poznać okoliczną przyrodę w dioramie i na spacerze z przewodnikiem ścieżką dydaktyczną po Parku Krajobrazowym Doliny Kamionki. Sztandarową imprezą w CERiP jest coroczny festyn jesienny „Wielkie Smażenie Powideł”, przyciągający bardzo wielu uczestników.

Centrum Turystyki Rowerowej umiejscowione zostało pod adresem Mierzyn 18. Możliwe jest tu zarezerwowanie noclegu, organizacja spotkań rodzinnych, a także wzięcie udziału w różnego rodzaju warsztatach, festynach i konkursach m.in. Kuchnia Pięciu Przemian, czy organizowany przez Nadleśnictwo Międzychód Plener Malarski, którego VIII edycja pt. „Tajemnice Puszczy Noteckiej” odbyła się w 2021 roku.

Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji, jako drugi z podmiotów realizujący zadania w zakresie kultury i sportu, mieści się w Międzychodzie przy ul. Dworcowej 22. W swoim zasobie posiada halę widowiskowo-sportową wraz z salą gimnastyczną przy ul. Dworcowej oraz bazę sportową przy ul. Sportowej w postaci boiska piłkarskiego i boiska wielofunkcyjnego oraz sali gimnastycznej z zapleczem socjalnym oraz tereny rekreacyjne nad jeziorem Mierzyńskim. Organizowane są tu różnego rodzaju turnieje, zajęcia, obozy sportowe oraz biegi m.in. Turniej Piłki Siatkowej pod patronatem burmistrza Międzychodu, Bieg Świętojański czy spotkania w ramach II ligi koszykówki. Możliwe jest także odpłatne korzystanie z miejskich obiektów sportowych zgodnie z cennikiem umieszczonym na stronie MOSTiR.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy należą: PARArt – Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego, „Wielkie Smażenie Powideł” w Mniszkach, Gala Sportów MMA, Turniej Armwrestling, Czwartki Lekkoatletyczne, Grand Prix w Pływaniu Długodystansowym na jez. Mierzyńskim, Imieniny Miasta i Święto Podgrzybka.

Do działań kulturalnych i sportowych, wyróżniających Gminę na tle innych jednostek samorządu terytorialnego zaliczają się: Festyn „Wielkie Smażenie Powideł” w Mniszkach organizowany we wrześniu w Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej (promocja tradycji regionalnych wraz z wieloma koncertami), „Warsztaty ginących zawodów” – całoroczna obsługa grup i edukacja w Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, „Święto Podgrzybka” realizowane co drugi rok naprzemiennie z sąsiednią gminą Skwierzyna, integrujące Nadleśnictwa i gminy z dwóch województw.

Poniżej przedstawiono obiekty, którymi dysponuje Gmina Międzychód w zakresie kultury i sportu, ich charakterystykę oraz zajęcia organizowane w danych obiektach. 5 z 12 obiektów zostały już poddane remontowi lub są nowe i nie będą w najbliższym czasie

wymagać prac w tym zakresie. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu budynek Muzeum Regionalnego znajdował się w remoncie. W Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej dostrzega się konieczność przeprowadzenia remontu, który obejmie dachy spichlerza, dioramy i płatkarnię, budynek administracyjny, fumigacje konstrukcji drewnianych. Remontu wymagają też obiekty w tym samym kompleksie tj.: pałac (obiekt gminny, remont prowadzony etapami – docelowo do przekazania dla CERiP), willa (obiekt zarządzany przez MSK Aqualift, wymaga remontu dachu i instalacji wod.-kan. – docelowo do przekazania dla CERiP). Potrzebę częściowego lub całościowego remontu zdefiniowano również dla 5 pozostałych obiektów.

Tab. 19. Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Międzychód

Nazwa obiektu i lokalizacja	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
hala widowiskowo-sportowa MOSTiR, ul. Dworcowa	wymaga termomodernizacji i remontu, wyremontowane są szatnie	udostępnianie szkołom, klubom sportowym, osobom niezrzeszonym, zajęcia rekreacyjne, siłownia
sala sportowa MOSTiR, ul. Sportowa	z 1910 roku, do remontu parkiet	udostępnianie szkołom, klubom sportowym, osobom niezrzeszonym, zajęcia rekreacyjne
stadion piłkarski MOSTiR, ul. Sportowa	murawa bardzo dobra, bieżnia tartanowa do remontu	treningi dzieci w ramach Czwartków Lekkoatletycznych, treningi klubu piłkarskiego Warta, imprezy sportowo - rekreacyjne, obozy sportowe klubów
boiska MOSTiR, ul. Sportowa	nawierzchnie wymagają remontu, szatnie wyremontowane	udostępnianie osobom niezrzeszonym i klubom piłkarskim i koszykarskim
sala widowiskowa BPiCAK, pl. Kościuszki	szatnie, scena i widownia - wyremontowane	imprezy kulturalno-rozrywkowe, seanse filmowe, wykłady UTW, konkursy szkół i przedszkoli, uroczystości, zajęcia sekcji z BPiCAK, próby Orkiestry Dętej, próby chóru "Lutnia"
Muzeum Regionalne w ramach BPiCAK, ul. 17 Stycznia	w remoncie	nieczynne
Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w ramach BPiCAK, Mniszki	dachy do remontu	Warsztaty ginących zawodów, zajęcia regionalne i przyrodnicze dla dzieci, wycieczki i prelekcje przyrodnicze po dolinie Kamionki, festyny Smażenia Powideł, Pszczelarski, Zielarski
sala gimnastyczna i obiekt lekkoatletyczny przy Szkole Podstawowej nr 2, ul. Gorzycka	sala stan dobry, obiekt nowy	zajęcia szkolne, klub sumo i karate
sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 2, ul. Słowackiego 8	do remontu	zajęcia szkolne, udostępnianie klubom i osobom niezrzeszonym

sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 1, ul. Iczka	nowa	zajęcia szkolne, udostępnianie klubom i osobom nie zrzeszonym, obozy sportowe klubów
sala gimnastyczna przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łowyniu	nowa	zajęcia szkolne, udostępnianie osobom nie zrzeszonym
boisko Orlik przy Szkole Podstawowej nr 2	nawierzchnia do remontu	udostępnianie osobom nie zrzeszonym
sala gimnastyczna i boisko przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kamionnie	sala po remoncie	zajęcia szkolne, udostępnianie osobom nie zrzeszonym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Międzychód odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Międzychodzie przy ul. Sikorskiego 22a. Obszar Gminy podzielono na 4 rejony przysługujące czterem dzielnicowym. Wśród najczęstszych zdarzeń na terenie Gminy wymienić można wandalizm, kradzieże, czyny chuligańskie i wykroczenia drogowe.

Poza tym w Gminie działa Straż Miejska z siedzibą w budynku Urzędu Miasta i Gminy przy ul. Piłsudskiego 2 w Międzychodzie, dysponująca 3 funkcjonariuszami. Straż Miejska powołana została do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do głównych zadań Straży należą: reagowanie na wszelkie nieprawidłowości i wykroczenia, kontrola prawidłowego parkowania, kontrola Strefy Płatnego Parkowania, kontrola umów na wywóz nieczystości, kontrola umów oraz prawidłowości segregacji śmieci, kontrola palenisk, szeroki zakres obowiązków dot. zwierząt (wylapywanie, współpraca z weterynarzami, sterylizacje, ASF, ptasia grypa). Dodatkowo Straż Miejska pełni zadania związane z współpracą z policją, wspomaganie ich w patrolach (corocznie ponad setka wspólnych patroli), współpracą z OPS, kontrolą miejsc przebywania bezdomnych oraz współdziałaniem z wieloma innymi jednostkami i organizacjami.

Straż Miejska zabezpiecza imprezy masowe oraz inne uroczystości oraz festyny odbywające się na terenie Gminy oraz realizuje wiele innych zadań zawartych w ustawie i zleconych przez przełożonych.

W Gminie działa monitoring, w skład którego wchodzi 4 punkty. Za obsługę dwóch z nich tj. zlokalizowanych w pobliżu plaży MOSTiR nad jeziorem Mierzyńskim oraz w najbliższym otoczeniu Urzędu Miasta i Gminy, odpowiada Urząd Miasta i Gminy. Konieczność takiego rozmieszczenia kamer podyktowana była występującymi aktami wandalizmu po przeprowadzonym procesie rewitalizacji na terenie pierwszego z nich, natomiast w sąsiedztwie Urzędu było to podyktowane potrzebą odpowiedniego zabezpieczenia obiektu. Dwoma pozostałymi obiektami objętymi monitoringiem są hala sportowo-widowiskowa MOSTiR oraz stadion piłkarski. Za obsługę obu obiektów odpowiada MOSTiR, w celu zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych i zawodów sportowych. Ponadto w Gminie zainstalowane są również wewnętrzne systemy

monitoringu przy prywatnych przedsiębiorstwach przez ich właścicieli w celu zabezpieczenia swoich firm.

Na terenie Gminy działa Komenda Powiatowa PSP z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą oraz 9 jednostek ochotniczych zarejestrowanych w KRS, zawierających Jednostki Operacyjno-Taktyczne (JOT) różnej kategorii. Ochotnicze straże pożarne zrzeszają około 270 członków, w tym 15 kobiet (140 członków mogących brać udział w działaniach – badanych, ubezpieczonych i po szkoleniu minimum podstawowym). Jednostki z Kamionny, Łowynia i Międzychodu zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG) i ich rejonem operacyjnym chronionym jest powiat (dla pozostałych jednostek Gmina).

Wszystkie jednostki posiadają siedziby. Remizy OSP są w dobrym stanie technicznym i często łączone ze świetlicami wiejskimi. W ostatnich 8 latach większość została zmodernizowana lub rozbudowana, jedynie budynek OSP Radgoszcz wymaga wymiany ogrzewania i dokończenia modernizacji części socjalnej.

Jednostki OSP z terenu Gminy dysponują:

- 6 lekkimi samochodami ratowniczymi i ratowniczo-gaśniczymi,
- 6 średnimi samochodami ratowniczo- gaśniczymi,
- 1 ciężkim samochodem ratowniczo- gaśniczym,
- 8 przyczepami głównie wężowo-pompowymi i podłodziowymi,
- 3 łodziami ratowniczymi,
- 23 agregatami prądotwórczymi różnej mocy.

W ostatnich latach zakupiono dwa średnie samochody gaśnicze (OSP Zatom Nowy i OSP Międzychód) i jeden lekki, pomimo tego średnia wieku pojazdów wynosi około 16 lat.

Sprzęt i wyposażenie w podstawowy sprzęt silnikowy oraz Ochrony Dróg Oddechowych (tzw. ODO), zestawy do ratownictwa przedmedycznego R1 i defibrylatory jest systematycznie uzupełniany. W wyposażeniu osobistym stanowiącym podstawowe zabezpieczenie strażaka podczas działań ratowniczo-gaśniczych występuje już stosunkowo nieduża dysproporcja pomiędzy normatywem a stanem faktycznym, jednak pogarsza się niestety stan umundurowania specjalnego na skutek jego zużycia eksploatacyjnego.

Szkolenia strażaków OSP realizuje Komenda Powiatowa PSP w Międzychodzie i kładzie coraz większy nacisk na profesjonalizm działań. Jednostki spełniają kryteria wyszkolenia dla swoich kategorii.

Nie wszystkie jednostki mają dostateczne zaplecze w postaci Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych (MDP). Aktualnie działają 4 sekcje młodzieżowe, skupiające około 50 członków.

Tendencje w działalności operacyjnej najlepiej charakteryzują statystyki zdarzeń na terenie Gminy Międzychód i Powiatu międzychodzkiego. W roku 2022 podobnie jak w poprzednich latach proporcje przedstawiały się następująco:

- Pożary – 100 (w powiecie 172),
- Miejscowe zagrożenia – 300 (w powiecie 786),

- Alarmy fałszywe w dobrej wierze – 27 (w powiecie 73).

Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP na terenie Gminy prowadzi większość działań ratowniczych współdziałając z jednostkami OSP. Z tego też powodu nieodzowne wydaje się wspieranie unowocześniania JRG w Międzychodzie. Podkreślić należy, że jednostki reagują i działają w miarę występujących zagrożeń, dysponowane przez Stanowisko Kierowania KP PSP. Gminne jednostki biorą udział w większości zdarzeń na terenie gminy.

Od kilku lat w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego coraz większego znaczenia nabiera współpraca Gminy z jednostkami OSP podczas reagowania w sytuacjach kryzysowych. Sytuacje, które w ostatnich latach miały miejsce to m.in.: anomalia pogodowe związane ze zmianami klimatu – silne wiatry, susze i upały, podtopienia lokalne itp., pandemia Covid 19 i choroby zwierząt, kryzys migracyjny związany z agresją Rosji na Ukrainę, zagrożenia środowiska substancjami niebezpiecznymi. Sytuacje te rodzą potrzeby zakupów sprzętu i wyposażania jednostek oraz zmian infrastruktury umożliwiającej reagowanie na zmieniające się katalogi zagrożeń. Niezbędne wydaje się w tym celu stworzenie dedykowanej infrastruktury lub rozbudowa istniejącej w ochronie przeciwpożarowej na cele ochrony ludności.

Tab. 20. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Międzychód

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (tak/nie)
OSP Międzychód	Międzychód	tak
OSP Łowyń	Łowyń	tak
OSP Kamionna	Kamionna	tak
OSP Zatom Nowy	Zatom Nowy	nie
OSP Piłka	Piłka	nie
OSP Lewice	Lewice	nie
OSP Mokrzec	Mokrzec	nie
OSP Radgoszcz	Radgoszcz	nie
OSP Dormowo	Dormowo	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy.

Otoczenie wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Międzychód działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Według danych z Rejestru Stowarzyszeń Ministerstwa Sprawiedliwości w Gminie działa 66 podmiotów będących stowarzyszeniami, innymi organizacjami społecznymi i zawodowymi, fundacjami. Są to m.in.:

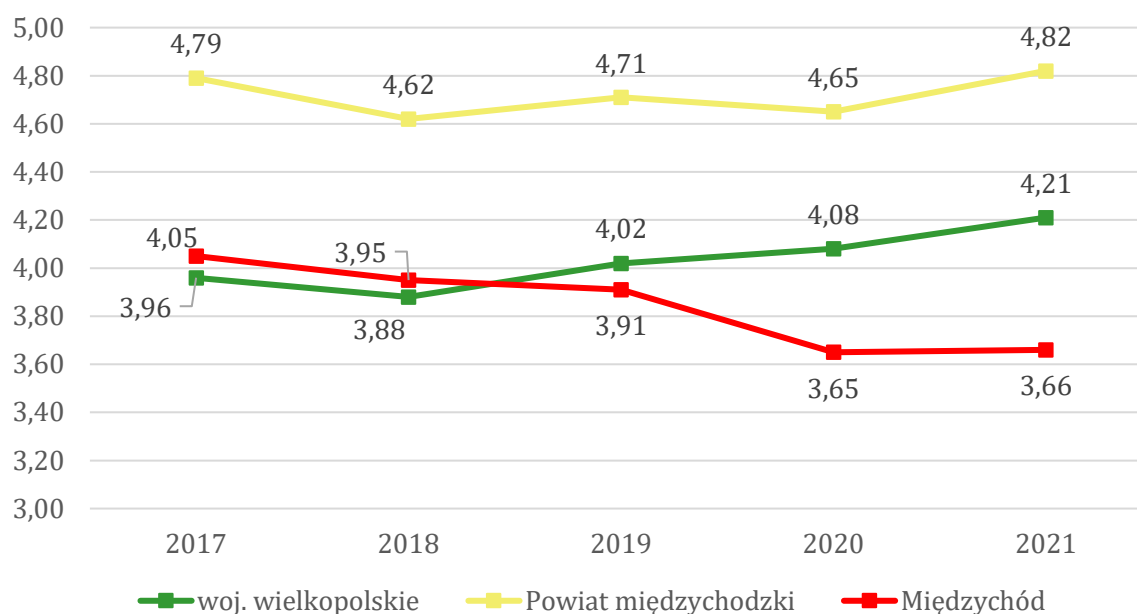
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Wielkopolskiego oddział Międzychód,
- Chorągiew Ziemi Lubuskiej Związku Harcerstwa Polskiego- Hufiec Międzychód,
- Koło Nr 173 Polskiego Związku Wędkarskiego,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami „Homini”,
- Szkolny Związek Sportowy Powiatu Międzychodzkiego,

- Klub Sportowy MTB Międzychód Team Bike,
- Akademia Piłkarska Warta Międzychód,
- Międzychodzkie Towarzystwo Turystyki i Sportów Wodnych,
- MMA DEVIL Sporty Walki,
- Klub Tenisa Stołowego „Jeziorak”,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”,
- Międzychodzki Klub Sportowych Gier Karcianych i Umysłowych Kontra – Rej w Międzychodzie,
- Uczniowski Klub Sportowy Wilki Międzychód,
- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, koło Międzychód,
- Miejski Klub Sportowy Warta Międzychód,
- Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Międzychodzie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Międzychodzka Akademia Sumo”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Mikst” Międzychód,
- Międzychodzki Klub Sportowy „Sokół”,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej SHOTOKAN Międzychód,
- Międzychodzkie Towarzystwo Piłki Siatkowej,
- Klub Sportowy Orzeł Łowyń,
- Stowarzyszenie Międzychód CUP,
- Stowarzyszenie Nowy Międzychód,
- Stowarzyszenie Aktywny Międzychód,
- Stowarzyszenie Artystyczne Drzewce 2002,
- Klub Amazonek w Międzychodzie,
- Międzychodzkie Stowarzyszenie Agroturystyki,
- Fundacja 750-lecia Kamionny,
- Stowarzyszenie RóB SzuM,
- Cech Rzemiosł Różnych w Międzychodzie,
- Stowarzyszenie Miłośników Orkiestry Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego,
- Fundacja Czepczyński Family.

Gmina oferuje wsparcie poprzez pomoc w organizowaniu wielu przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, oświatowych i rekreacyjnych. Najczęstszą formą współpracy Gminy z ww. organizacjami było zlecanie realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz udzielanie dotacji z budżetu Gminy na realizację tychże zadań – w postaci plenerów, corocznych festiwali czy wyjazdów na występy oraz współpracy w zakresie promocji walorów turystycznych, szkolnictwa zawodowego i rzemiosła oraz w pozyskiwaniu inwestorów. Podstawowym sposobem zlecania realizacji zadań publicznych oraz udzielania wsparcia były otwarte konkursy ofert. W 2021 roku przez Burmistrza Międzychodu zostały ogłoszone dwa takie konkursy ofert na realizację zadań publicznych będących zadaniami własnymi Gminy. Pierwszy, dotyczący wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji, ogłoszono 30 listopada 2020 roku, natomiast drugi 4 marca 2021 roku w zakresach edukacyjnej opieki wychowawczej, pomocy społecznej i ochrony zdrowia, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa. W sumie na oba konkursy przeznaczono kwotę 910 tys. zł.

Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik obrazujący ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców Gminy. Wartość wskaźnika od 2017 do 2020 roku systematycznie spadała. W latach 2017-2018 był on nieco wyższy w Gminie od wskaźnika przypisanego województwu wielkopolskiemu, jednak w późniejszym okresie był niższy niż analogicznych wartości zarówno dla powiatu, jak i województwa. Od roku 2020 zaobserwowano delikatny wzrost wartości wskaźnika do poziomu 3,66. Mimo to w 2021 roku był to znacznie niższy wynik od analogicznego wskaźnika dla powiatu międzychodzkiego oraz wskaźnika dla Wielkopolski.

Ryc. 26. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ponadto w Gminie od 2015 roku prężnie działa Rada Seniorów jako ciało doradczo-opiniotwórcze Burmistrza Międzychodu oraz Młodzieżowa Rada Kultury przy Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury im. J.D. Janockiego. Rada Seniorów w obecnym kształcie tj. kadencji 2018-2023 liczy 12 radnych.

Otoczenie zewnętrzne Gminy

Gmina Międzychód jest członkiem 5 związków i stowarzyszeń międzygminnych. Są to:

- Związek Miast Polskich,
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski,
- Wielkopolska Organizacja Turystyczna,
- Lokalna Grupa Działania „Puszcza Notecka”,
- Lokalna Grupa Rybacka Obra – Warta.

Związek Miast Polskich jest najstarszą polską organizacją samorządową mającą swoje początki jeszcze w II RP. Odpowiada za wspieranie polskich miast w działaniach na rzecz

rozwoju społecznego i gospodarczego oraz za upowszechnianie dobrych praktyk nowoczesnego i innowacyjnego zarządzania samorządowymi wspólnotami mieszkańców. Związek bierze udział w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, komisji sejmowych i senackich oraz różnych opiniotwórczych instytucji, inicjując wspólne działania przeciwko niekorzystnym dla miast rozwiązaniom prawnym. Dodatkowo współpraca w ramach ZMP oferuje wsparcie eksperckie i merytoryczne w postaci ekspertyz prawnych i bieżącym i strategicznym zarządzaniu przez System Analiz Samorządowych oraz Monitor Rozwoju Lokalnego. Ponadto umożliwia wymianę doświadczeń oraz promocję dobrych praktyk z miast, wspiera działania promocyjne i informacyjne czy umożliwia współpracę z zagranicznymi partnerami.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski stanowi jedną z największych organizacji jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu regionalnym. Działa od 1991 roku, aktualnie skupiając 121 gmin i 14 powiatów w Wielkopolsce. Gmina Międzychód współtworzy, będąc członkiem tego stowarzyszenia, działania na rzecz integracji poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego oraz ma możliwość wymiany doświadczeń i inicjatyw skierowanych na rozwój Wielkopolski.

Celami strategicznymi Stowarzyszenia jest:

1. Reprezentowanie interesów wielkopolskich gmin i powiatów na forum krajowym i europejskim poprzez wieloaspektową działalność lobbystyczną.
2. Wspieranie rozwoju gospodarczego zrzeszonych gmin i powiatów.
3. Wspieranie administracji gmin i powiatów członkowskich w realizacji zadań wynikających z członkostwa Polski w UE.
4. Promocja Wielkopolski i umacnianie tożsamości regionalnej.

Wielkopolska Organizacja Turystyczna jest trzecim związkiem międzygminnym do którego należy Gmina Międzychód. Jej podstawowym celem działalności jest wspieranie rozwoju turystyki w Wielkopolsce. Cel ten realizowany jest w pięciu obszarach tj. promocji, integracji, kreacji, koordynacji i wsparcia. Gmina w ramach WOT współpracuje w zakresie promocji turystyki, w tym agroturystyki i turystyki wodnej na szlaku „Wielkiej Pętli Wielkopolski”.

Lokalna Grupa Działania „Puszcza Notecka” skupia w sobie 8 Gmin z Wielkopolski z powiatu międzychodzkiego i szamotulskiego: Międzychód, Sieraków, Kwilcz, Chrzypsko Wielkie, Wronki, Ostroróg, gminę Obrzycko oraz miasto Obrzycko. Celem ogólnym LGD jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy obszaru Puszczy Noteckiej, natomiast za cele szczegółowe wybrano:

1. Tworzenie i utrzymanie miejsc pracy na obszarze LGD „Puszcza Notecka”,
2. Wzrost aktywizacji społecznej opartej o zasoby infrastruktury turystyczno-rekreacyjne obszaru LGD „Puszcza Notecka”,
3. Wypromowanie walorów i atrakcji obszaru Puszczy Noteckiej,
4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru Puszczy Noteckiej,
5. Wzrost aktywizacji społecznej opartej o zasoby infrastruktury kulturalnej obszaru LGD „Puszcza Notecka”,

6. Zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego obszaru LGD „Puszcza Notecka”.

Lokalna Grupa Rybacka Obra – Warta stanowi dobrowolne, samorządowe, trwałe zrzeszenie działające w oparciu o partnerstwo trójsektorowe, posiadające 5 celów niezarobkowych tj.:

1. Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa,
2. Aktywizowanie społeczności zamieszkujących obszary zależne od rybactwa.
3. Realizację lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich (LSROR) opracowanej przez lokalną grupę rybacką (LGR).
4. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybackim.
5. Wspieranie jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym potencjału obszarów należących do sieci Natura 2000.

Gmina Międzychód współpracuje w ramach LGR w zakresie wsparcia inwestycji gminnych, pozyskiwania środków dla przedsiębiorców w gospodarce rybactwa śródlądowego i edukacji w regionie.

Gmina Międzychód prowadzi współpracę zagraniczną i krajową z miastami na podstawie umów o partnerstwie – od roku 1975 z miastem Ostricourt we Francji, od 1978 z miastem Seelow w Niemczech, od 1990 z miastem Weinstadt w Niemczech, i od 2002 z miastem Szczytna w Polsce. Współpraca polega na organizowaniu kontaktów pomiędzy mieszkańcami (dziećmi i młodzieżą, sportowcami, artystami seniorami, osobami niepełnosprawnymi). W zakresie wspólnego organizowania cyklicznej imprezy promocyjnej „Święto Podgrzybka” Gmina współpracuje ze Skwierzyną oraz Nadleśnictwami Lasów Państwowych z terenu Puszczy Noteckiej.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Międzychód zapewniana jest przez następujące podmioty:

- Szpital – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Międzychodzie,
- Przychodnia – NZOS „PUL-MED”,
- Provita,
- Centrum Medyczne MartMedica,
- SNZOZ Gorzycko Stare,
- NP-L ZOZ Medica,
- Centrum Medyczne Mediraj.

Ponadto działają następujące gabinety lekarskie: Poradnia Terapii Uzależnień, Poradnia Logopedyczna, Medi-Park Rehabilitacja Tlenoterapia, NZOZ Rehabilitacja i 4 gabinety stomatologiczne. Poza tym na terenie Gminy znajduje się 7 aptek: „Medica”, „Pod

Kasztanami", „Tilia", „Arnika", „Centrum Zdrowia", „T. i S. Szwajczak", „DOZ Dbam o Zdrowie A. Sobkowska".

Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest przy szpitalu w Międzychodzie i jest nią Szpitalny Oddział Ratunkowy w SP ZOZ.

Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień dla mieszkańców, jednak współpracuje z zewnętrznymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych w postaci badań mammograficznych i densytometrycznych. W roku 2022 Gmina współuczestniczyła finansowo w realizacji wojewódzkiego programu: „Program polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców województwa wielkopolskiego w latach 2022-2023” (na podstawie uchwały Rady Miejskiej Międzychodu nr L/452/2022 z dnia 1 marca 2022 roku).

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Międzychód odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą przy ul. Słowackiego 11 w Międzychodzie i Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Jana Pawła II zlokalizowany przy ul. Remiszewskiej 4 w Międzychodzie. Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia codzienne wsparcie dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną i przewlekłe psychicznie chorych. Obecnie dysponuje 43 miejscami. Prowadzi rehabilitację społeczną, poprzez zajęcia terapeutyczne, treningi umiejętności i warsztaty dla opiekunów.

Ośrodek Pomocy Społecznej dokonuje systemowej diagnozy rodziny, bada jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, buduje plan pomocy i podejmuje adekwatne formy pracy ukierunkowanej na rozwiązanie problemów i usamodzielnienie rodzin. Funkcjonowanie systemu pomocy społecznej oparte jest na zasadzie subsydialności. OPS prowadzi także obsługę administracyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem Zespołu jest zapewnienie efektywnej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny składa się ze specjalistów reprezentujących różne służby publiczne, a jego członkowie są powoływani przez Burmistrza Międzychodu.

W strukturę OPS wchodzi Klub Seniora oraz Klub Integracji Społecznej, który stanowi wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomaga łagodzić negatywne skutki bezrobocia. Uczestnictwo w KIS jest dobrowolne. Program reintegracji zawodowej w Klubie odbywa się przy pomocy zatrudnienia wspieranego, przede wszystkim w postaci prac społecznie użytecznych. Klub jest placówką, w której jest również organizowana nieodpłatna kontrolowana praca na cele społeczne, na podstawie wyroków Sądu Rejonowego w Szamotułach.

Klub Seniora „Złoty Wiek”, z siedzibą w Międzychodzie przy ul. Marszałka Piłsudskiego 45, jest codziennie czynny. W ramach klubu organizowane są spotkania integracyjne, imprezy, warsztaty, prelekcje, ogniska, zabawy karnawałowe i andrzejkowe czy wspólne wyjazdy turystyczne i krajoznawcze.

Klub Seniora „Wrzos”, czynny 2 razy w tygodniu, znajduje się w Międzychodzie na ul. Sikorskiego 8. Organizuje spotkania integracyjne, imprezy, warsztaty i prelekcje dla seniorów.

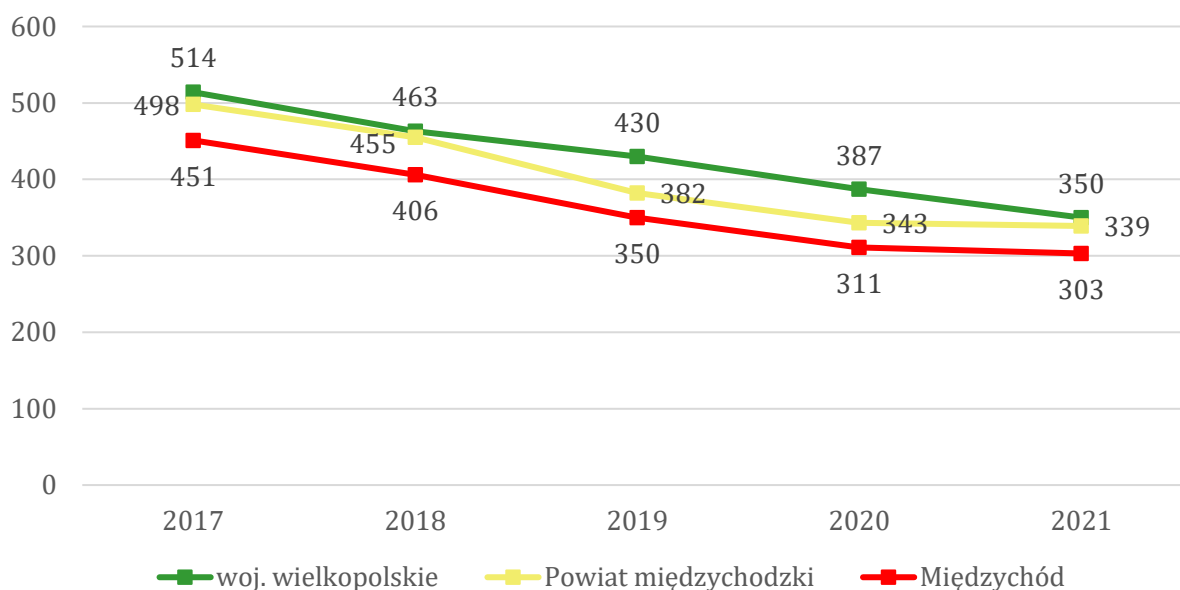
Klub Seniora „Millenium” mieści się w Domu Kultury w Kamionnie i jest czynny 1 raz w tygodniu. Podobnie jak w poprzednich tego typu podmiotach, odbywają się tam spotkania integracyjne, zabawy oraz prelekcje skierowane dla okolicznych seniorów.

Ponadto w Gminie działają organizacje pozarządowe, świadczące usługi społeczne: Klub Amazonek w Międzychodzie przy ul. Szpitalnej 10, Uniwersytet Trzeciego Wieku, zlokalizowany w Międzychodzie na placu Kościuszki 9 oraz Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami „Homini”. Organizacje te prowadzą działania dofinansowane w ramach dotacji z budżetu Gminy wśród kobiet oraz edukacyjne i integracyjne wśród seniorów, a także rehabilitację i wsparcie rodzin osób niepełnosprawnych.

Zajęcia wśród dzieci i młodzieży prowadzą: Świetlica Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Iskierka” przy pl. Rolnym 3 oraz 4 Świetlice Środowiskowe: w obiekcie hali sportowej przy ulicy Dworcowej 22, w Radgoszczy, Łowyniu i Kamionnie (w 3 dalszych świetlicach – w Mniszkach, Głazewie i Międzychodzie działalność została zawieszona ze względu na pandemię COVID-19).

W 2021 roku w Gminie zarejestrowano 303 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Na wykresie poniżej przedstawiono porównanie wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2021. Od roku 2017 dostrzec można tendencję spadkową dla wskaźnika zarówno w Gminie, powiecie, jak i województwie. Wartość wskaźnika dla Gminy od 2017 roku utrzymuje się poniżej jego wartości dla powiatu międzychodzkiego oraz województwa wielkopolskiego.

Ryc. 27. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Międzychód na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy jest oparta o następujące dokumenty:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 – celem głównym dokumentu jest podejmowanie działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz niekontrolowanego podejmowania określonych czynności, jak również rozwój ogólnodostępnych form pomocy, w tym terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Międzychód na lata 2018-2022 – jej celem jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej, takimi jak: zapobieganie wykluczeniu społecznemu, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym, ochrona zdrowia.
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 – stworzony został w celu ograniczenia liczby osób doznających przemocy domowej oraz ją stosujących oraz podjęcia działań prewencyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.

Wszystkie ww. dokumenty mają zostać poddane aktualizacji po upływie ich ram czasowych.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1234 z późn.zm.). Polityka mieszkaniowa na terenie Gminy Międzychód oparta została o Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Międzychód na lata 2019-2023 oraz Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2021-2023. Zgodnie z kryteriami ustalonymi w uchwale nr XVII/148/2019 z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Międzychód oraz uchwale nr LIII/483/2022 z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie zmiany Uchwały nr XVII/148/2019 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Międzychód, o przyznanie mieszkań komunalnych ubiegać mogą się osoby będące członkami wspólnoty samorządowej, które zamieszkują w granicach administracyjnych Gminy Międzychód, tzn. centralizujące swoje potrzeby życiowe i prowadzące na tym terenie gospodarstwo domowe oraz spełniające łącznie następujące warunki:

- a) nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych,
- b) osiągają dochody, obliczone wg przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615).

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych będących w zasobie Gminy Międzychód od 2016 do 2021 roku. Zauważyć można stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkań komunalnych – w przeciągu 6 lat ich liczba zmniejszyła się o 80. Odwrotną tendencję zauważyć można dla liczby mieszkań socjalnych – od 2016 do 2018 roku ich liczba była taka sama, natomiast od 2018 do 2021 roku corocznie zwiększała się o 1-2 mieszkań na rok. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi 42 miesiące.

Tab. 21. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Międzychód w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań komunalnych	557	552	537	518	504	477
Liczba mieszkań socjalnych	42	42	42	44	45	47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy.

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030

*Szanowni Państwo,
W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2023-2030,
zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.
Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować
działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!*

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (OPS, Kluby Seniora, UTW)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						

Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						

Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wypożyczenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						

Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Dojazd do szkół ponadpodstawowych?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój oferty kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi
- nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
I.I. Bezpieczna i spójna przestrzeń Gminy Międzychód	Analiza, aktualizacja istniejących i opracowywanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów planistycznych				
	Zwiększanie dostępności, funkcjonalności i estetyki budynków w przestrzeni publicznej poprzez ich remonty i przebudowę				
	Wyznaczenie nowych obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne				
	Planowanie przestrzenne ograniczające budownictwo mieszkaniowe rozproszone				
	Poprawa bezpieczeństwa poprzez rozbudowę monitoringu wizyjnego miejskiego i na obszarach wiejskich				
	Zwiększanie stanu gotowości operacyjnej jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej m.in. poprzez ich doposażanie				
	Zwiększenie dostępności przestrzennej poprzez rozbudowę sieci komunikacji międzymiastowej i wewnątrz Gminy oraz przywrócenie funkcjonowania linii kolejowych				
I.II. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa	Przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych na zdegradowanych obszarach poprzez ich rewitalizację				
	Opracowanie koncepcji przebiegu dróg z uwzględnieniem ruchu rowerowego i pieszego oraz rozmieszczeniem parkingów i zintegrowanych węzłów przesiadkowych				
	Budowa i modernizacja dróg zgodnie z założeniami opracowanej koncepcji				
	Optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z budową i modernizacją infrastruktury				
	Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej				
I.III. Efektywna energetycznie i czysta Gmina Międzychód	Rozbudowa sieci światłowodowej na terenach nią nieobjętych				
	Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym wraz z instalacją urządzeń OZE i termomodernizacją				
	Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych, poprawę infrastruktury technicznej, popularyzację niskoemisyjnych środków transportu dla rozwoju elektromobilności				
	Wzmocnienie edukacji ekologicznej mieszkańców oraz przedsiębiorców				
	Wspieranie działań i inicjatyw proekologicznych				
	Optymalizacja systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy i zapobieganie występowaniu dzikich wysypisk odpadów				
	Wprowadzenie systemu umożliwiającego zagospodarowanie odpadów komunalnych w celu pozyskania energii elektrycznej i ciepłej				
	Wprowadzenie efektywnego systemu kontroli i monitoringu jakości powietrza				
	Podejmowanie działań wzmacniających adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury (m.in. parków miejskich, niskiej zieleni i zadrzewień, zielonych ścian i dachów budynków, otwartych zielonych przestrzeni) oraz wsparcie małej i mikroretencji wodnej				
	Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody oraz różnorodności biologicznej				
	Budowa, przebudowa lub remonty urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej służących zmniejszeniu skutków susz i powodzi				
	Stosowanie rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
II.I. Przedsiębiorcza Gmina Międzychód	Rozwój stref inwestycyjnych wraz z rozwojem infrastruktury towarzyszącej i uzbrojeniem terenów				
	Stworzenie kompleksowej oferty gospodarczej, zachęcającej do powstawania nowych przedsiębiorstw i inwestycji przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii				
	Organizacja szkoleń i wsparcia dla mieszkańców rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Gminy				
	Inicjowanie powstania inkubatora przedsiębiorczości we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy				
	Wspieranie przedsiębiorstw przez odpowiednią promocję				
	Rozwój współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z miast partnerskich				
	Wsparcie podatkowe dla przedsiębiorców przy rozwoju firm				
	Zwiększenie dostępności do opieki nad dziećmi do lat 3				
II.II. Rozwinięta turystycznie i rozpoznawalna Gmina Międzychód	Zachowanie, modernizacja i konserwacja obiektów dziedzictwa kulturowego oraz obiektów zabytkowych				
	Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym tras pieszo-rowerowych oraz infrastruktury nad jeziorami				
	Tworzenie turystycznych szlaków tematycznych w oparciu o walory kulturowe oraz przyrodnicze ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo podlegających ochronie				
	Promocja oferty turystyki wiejskiej i rowerowej				
	Wzmocnienie wykorzystania obiektów kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych w poszczególnych sołectwach				
	Budowa miejsc noclegowych dla osób korzystających z infrastruktury sportowej podczas organizowanych obozów i zawodów sportowych				
	Stworzenie mapy gminy z uwzględnieniem produktów lokalnych				
	Wzmocnienie rozpoznawalności gminnych produktów lokalnych				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
III.I. Wysoka jakość usług społecznych w Gminie Międzychód	Zwiększanie dostępności i jakości usług zdrowotnych lub społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców				
	Zwiększanie dostępu i jakości usług mieszkalnictwa wspomagane i chronione oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym				
	Tworzenie jednostek reintegracji społeczno-zawodowej oraz wspieranie ekonomii społecznej				
	Zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej prawidłowej reakcji na przemoc i agresję, w tym cyberprzemoc oraz informowanie o możliwości uzyskania pomocy				
	Podjęcie działań podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców i wzmacniających funkcje rodziny				
	Zwiększanie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej zgodnie z ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami				
	Rozwój e-usług i zapewnienie ich dostępności dla wszystkich mieszkańców				
III.II. Zdrowi mieszkańcy Gminy Międzychód	Zwiększanie dostępności do opieki medycznej poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty dla rozwoju placówek medycznych				
	Zwiększenie liczby przeprowadzanych akcji profilaktyki zdrowotnej				
	Zachęcanie mieszkańców do prowadzenia zdrowego trybu życia, uprawiania sportu oraz prawidłowego odżywiania się				
III.III. Zintegrowani i aktywni społecznie mieszkańcy Gminy Międzychód	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury obiektów kulturalnych i sportowych, w tym Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach oraz Muzeum Regionalnego w Międzychodzie				
	Inwestycje w infrastrukturę służącą rozwojowi i zwiększaniu dostępności infrastruktury do prowadzenia ważnej dla edukacji i aktywności działalności kulturalnej (m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury)				
	Wspieranie i tworzenie miejsc integracji społecznej, umożliwiających wspólne spędzanie wolnego czasu w przestrzeni publicznej, zachęcających mieszkańców do uczestnictwa w sąsiedzkich spotkaniach i wspólnym działaniu na rzecz ożywiania przestrzeni publicznej				
	Aktywizacja lokalnych świetlic wiejskich m.in. poprzez zapewnienie animatorów kultury i sportu				
	Rozwój współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami i stowarzyszeniami oraz tworzenie wspólnej oferty kulturalno-sportowej				
	Zwiększenie aktywności młodzieży w życiu społecznym Gminy, m.in. Poprzez utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy				
	Upowszechnianie i wspieranie form wolontariatu i rozwój inicjatyw mających na celu budowanie świadomego i aktywnego społeczeństwa				
III.IV. Edukacja na wysokim poziomie dla wszystkich mieszkańców Gminy Międzychód	Rozbudowa i modernizacja obiektów związanych z oświatą i wychowaniem, w tym zapewnienie nowoczesnej bazy dydaktycznej i sportowej				
	Rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań uczniów poza edukacją formalną, w tym m.in. poprzez zajęcia pozalekcyjne				
	Zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej w szkołach na terenie Gminy				
	Wzmocnienie szkolnictwa i doradztwa zawodowego				
	Poszerzenie kierunków edukacji na poziomie szkół średnich i policealnych w celu uzyskania nowej kadry, w tym zawodów ginących				
	Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla osób w różnych grupach wiekowych				

Urząd Miasta i Gminy
w Międzychodzie

ul. Marszałka Piłsudskiego 2
64-400 Międzychód